

Riksdagens protokoll

2006/07:35

Torsdagen den 7 december

Kl. 10.00 – 15.31

17.00 – 17.08

Protokoll
2006/07:35

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 1 december.

2 § Ledighet

Talmannen meddelade att *Marie Nordén* (s) ansökt om fortsatt sjukledighet under tiden den 11–22 december.

Kammaren biföll denna ansökan.

Talmannen anmälde att *Stefan Wikén* (s) skulle fortsätta att tjänstgöra som ersättare för Marie Nordén under hennes sjukledighet.

3 § Anmälan om kompletteringsval till utskott och OSSE-delegationen

Talmannen meddelade att Socialdemokraternas riksdagsgrupp under Marie Nordéns fortsatta sjukledighet anmält hennes ersättare Stefan Wikén som suppleant i försvarsutskottet, näringsutskottet och OSSE-delegationen.

Talmannen förklarade vald *till och med den 22 december 2006* till

suppleant i försvarsutskottet
Stefan Wikén (s)

suppleant i näringsutskottet
Stefan Wikén (s)

suppleant i OSSE-delegationen
Stefan Wikén (s)

4 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2006/07:103

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:103 Slopad skattereduktion

av Sven-Erik Österberg (s)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 22 december 2006.

Skälet till dröjsmålet är andra åtaganden som inte har gått att ändra på.

Stockholm den 4 december 2006

Finansdepartementet

Anders Borg (m)

Enligt uppdrag

Lilian Wiklund

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2006/07:108

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:108 Konsumtion i ekologisk riktning

av Eva Sonidsson (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 16 januari 2007.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresa.

Stockholm den 1 december 2006

Jordbruksdepartementet

Eskil Erlandsson (c)

Enligt uppdrag

Anders Perklev

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2006/07:125

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:125 Ungas bostadssituation

av Hillevi Larsson (s)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 22 december 2006.

Skälet till dröjsmålet är andra åtaganden som ej kan ändras.

Stockholm den 4 december 2006

Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet

Mats Odell (kd)

Enligt uppdrag

Lena Ingvarsson

Expeditions- och rättschef

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:126 E 6 mellan Trelleborg och Vellinge
av Catherine Persson (s)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 22 december 2006.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 5 december 2006

Näringsdepartementet

Åsa Torstensson (c)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Departementsråd

5 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Propositioner

2006/07:22 till försvarsutskottet

2006/07:25 till trafikutskottet

2006/07:32 till civilutskottet

6 § Riksdagen i en ny tid (vilande lagförslag)

Riksdagen i en ny tid

Föredrogs

konstitutionsutskottets betänkande 2006/07:KU3

Riksdagen i en ny tid (vilande lagförslag).

Anf. 1 BERIT ANDNOR (s):

Herr talman! Jag yrkar bifall till den socialdemokratiska reservationen som finns i betänkandet.

Det är bra med förslag som kan stärka den nödvändiga EU-debatten i vårt land. I grunden är vi naturligtvis alla oerhört angelägna om att det skapas forum för EU-debatt och att också riksdagens arbete med EU-frågor bedrivs på ett bra sätt.

Jag var inte själv med i behandlingen när det här ärendet var uppe förra gången. Jag har nu satt mig in i frågan och jag har också läst in vad som sades i debatten i våras och hur ärendet hanteras. Det är med stigande förvåning som jag har insett att både förslagen och motiven bakom förslaget är minst sagt grumliga.

Vad som är de övergripande målen med förslagen framstår som oklart. Det är också höljt i dunkel hur förslagen ska kunna fungera i praktiken.

Man kan dela in betänkandet i två delar, dels den konstitutionella delen, dels den rent sakpolitiska delen. Jag ska belysa båda delarna.

Vi står nu inför att genomföra en ändring i riksdagsordningen. Ändringar i riksdagsordningens huvudbestämmelser sker på samma sätt som

när det gäller en grundlagsändring. Grundlag ändras genom två likalydande beslut med riksdagsval däremellan. Den ordningen har man ju för att förslagen ska vara genomtänkta och väl förberedda. De ska varken vara för detaljerade eller för generella. Det ska helt enkelt vara hållfast i en föränderlig tid.

Är detta förslag till grundlagsändring då beskaffat på det sättet? Tyvärr måste jag säga att så är det inte. I en av huvudfrågorna, nämligen om det ska vara saksamråd med initiativ i fackutskottet eller beslutssamråd med initiativ i EU-nämnden sägs i betänkandet från i våras att detta ska utvecklas i praxis.

I dag sker samrådet bara i EU-nämnden. Det känns mycket märkligt att genomföra en ändring i riksdagsordningen med två likalydande beslut och val däremellan som bygger på att en för alla okänd praxis ska växa fram. Det känns varken väl förberett, genomtänkt eller särskilt hållfast.

I den debatt som var i riksdagen i våras, före valet, var en av replikerna:

Processen i arbetet fram till det här betänkandet har inte varit den allra bästa, om man uttrycker sig väldigt försiktigt. Riksdagskommittén levererade förslag som spretade åt olika håll med ett stort antal reservationer. Man hade inte heller tagit hänsyn till att det handlar om förändringar i huvudbestämmelserna i riksdagsordningen som då kräver kvalificerad majoritet eller beslut enligt grundlagsordning. Man har inte genomfört något remissförfarande. Riksdagsstyrelsen slänger bara det här betänkandet från Riksdagskommittén i KU:s knä och säger: Det här får ni reda ut. Så där får det inte gå till i riksdagen. Den processen måste man vara strängt kritisk emot.

Det är ord som jag till fullo kan instämma i. De orden fälldes i kammaren av Ingvar Svensson, Kristdemokraterna. De är lika giltiga i dag.

Varför, frågar jag mig, ska vi nu bekräfta detta mycket illa beredda hastverk genom ytterligare ett beslut här i kammaren? Varför ska vi gå in i en situation där vi måste leva med en ordning som vi i dag inte kan överblicka konsekvenserna av bara för att det har gått prestige i frågan?

Vore det inte klokare att ta denna andra chans till eftertanke, ta tillbaka förslaget och ta fram ett nytt som efter beredning, remissförfarande och utskottsbehandling kan samla en kvalificerad majoritet i kammaren eller att skicka hela frågan till Grundlagsutredningen för att få frågan bedömd i ett helhetssammanhang?

Så några frågor och funderingar kring det sakpolitiska innehållet.

Beslut och voteringar i kammaren ska bara avse reella beslut, inte opinionsyttringar. Den modell som nu föreslås med beslut i kammaren om EU-dokument som till sin karaktär enbart kan betecknas som utredningar är djupt olycklig eftersom den leder till att riksdagen på ett ibland mycket för tidigt stadium binder upp regeringen i en förhandlingsfas.

Sådana bindningar kan naturligtvis försvaga den svenska positionen i det för EU-samarbetet så utpräglade förhandlingsarbetet. Det är djupt olyckligt. Det är illa genomtänkt. Regeringen kommer att bindas genom beslutet kring utskottsutlåtandet. Det är ju enbart riksdagen i plenum som kan upphäva ett sådant beslut.

Det är oklarheter kring saksamråd och beslutssamråd. Det står att saksamrådet ska ske i fackutskottet och beslutssamrådet i EU-nämnden. Om inte utskottet kan samlas är det EU-nämnden som tar över. Det inne-

bär bland annat att saksamråd i samma fråga kan bli utfört av olika personer med olika mandat beroende på när det sker. Det lär inte leda till någon ökad kontinuitet som var tanken bakom den här ordningen. Det är inte heller klart om ett ärende avser saksamråd eller beslutssamråd.

De här oklarheterna finns. Det vet vi alla som har deltagit i EU-arbetet under lång tid. Vem ska avgöra hur frågorna ska hanteras? Är det regeringen? Är det utskottets majoritet? Är det någon annan – vem i så fall? Hur ska den praxis utvecklas som sedan ska bli vägledande?

Det är också sagt att ärenden som spänner över flera utskott ska behandlas exklusivt av EU-nämnden. Vi vet erfarenhetsmässigt att ärenden som spänner över flera utskott ofta är mer komplicerade både tekniskt och politiskt, mer än andra ärenden. Att just de här ärendena ska undantas från ordningen med att fackutskotten ska hantera dem känns mycket främmande.

Vi riskerar också att få en situation där överblicken över EU-frågorna helt försvinner när det gäller helhetssynen. Det blir ett synsätt som är mycket smalare och utgår från utskottsindelningen.

Allvarligt är också att initiativet till samråd flyttas. Nu ska regeringen samråda med EU-nämnden. Efter nyår är det upp till varje utskott att påkalla samråd. Vad händer om utskottet missar eller ”glömmer” detta? Vem kontrollerar det här? I dag är det regeringens ansvar, och det står under kontroll av riksdagen. När utskotten inte är samlade ska EU-nämnden bevaka allting precis som vanligt, står det. Det är naturligtvis en situation som kan innebära försämringar både vad gäller kvalitet och framför allt vad gäller planeringen och tiden för hanteringen av ärendena.

Offentligheten – allt som behandlas i EU-nämnden antecknas i dag. Det är lätt för den som är intresserad att se vilka ställningstaganden som gjorts och hur de följs upp.

När det gäller hanteringen i utskotten kommer inga anteckningar att synas, bara beslutsresultat. Det leder till att det blir svårare för alla att följa bakomliggande resonemang och beslut i saksamrådet. Det försvårar naturligtvis samtidigt det vi vill uppnå, nämligen en bred och öppen debatt.

Sedan till kontinuiteten i EU-nämnden. Vad händer med den när det ska in nytt folk lite hur som helst utifrån vilket utskott de representerar? Hur kommer vi att kunna hantera helhetsperspektivet i den situationen? Det kommer att vara en överhängande risk att det är regeringens företrädare som får stå för kontinuiteten och samordningen även för riksdagens räkning.

Herr talman! Låt mig återvända till kriterierna för en grundlagsliknande ändring, precis det som jag inledde med. Vi socialdemokrater menar att detta förslag borde ha varit väl genomtänkt, förberett, varken för detaljerat eller för generellt. Det ska helt enkelt vara ett hållfast beslut även i en föränderlig framtid. Tyvärr kan jag konstatera att det förslag som vi i dag behandlar fortfarande är illa genomtänkt, dåligt förberett och behäftat med brister som gör det praktiskt svårgenomförbart. Ett sådant förslag kan vi naturligtvis inte tillstyrka. Därför yrkar jag bifall till den reservation som vi har .

I detta anförande instämde Susanne Eberstein (s).

Anf. 2 HENRIK VON SYDOW (m):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till konstitutionsutskottets förslag i betänkandet och sedan anlägga ett något mer optimistiskt och positivt perspektiv än vad den föregående talaren hade.

Jag konstaterar att det är sex av riksdagens sju partier som står bakom förslaget, som syftar till att öka öppenhet, offentlighet och insyn i riksdagens och svenska folkets arbete med EU-frågor. Det här har varit – jag har inte själv varit med under hela processen – ett mycket långt och omfattande berednings- och förankringsarbete inom ramen för riksdagsstyrelse, en särskild kommitté, riksdagens partigrupper och till sist riksdagens konstitutionsutskott som lägger fram förslagen till kammaren.

Vi ökar öppenhet och offentlighet genom att riksdagen nu får en institutionaliserad ordning för att behandla EU:s grön- och vitböcker, alltså de preliminära tankedokument som presenteras av EU:s institutioner. Utskotten får göra utlåtanden, och den här kammaren kommer att aktiveras för att på ett tidigt stadium ge utrymme för debatt och förhållningssätt som både fördjupar och breddar Europadiskussionen i Sverige.

Vi ökar insyn och inflytande genom att riksdagens utskott får en förstärkt roll i arbetet med att överlägga med regeringen inför besluten i Bryssel. Det ger förutsättningar för ökad kunskap, och förhoppningsvis väcker det större intresse, och ökade möjligheter för fackutskotten att i överläggningar med regeringen nå ett inflytande. Det finns också skäl att tro att ett ökat engagemang i riksdagens utskott ger ökat engagemang för riksdagsledamöter i EU-frågor också på andra fält än utskottens beredningsområde.

Det här är jätteviktigt, för vi har varit medlem i EU i tolv år men har kanske inte fullt ut förmått att göra inrikespolitik av det hela och ta hem Europafrågorna till det svenska samtalet och knyta ihop den politiska agendan här med den som finns i Bryssel. Trots att Europafrågorna har blivit en allt viktigare del av vår vardag har det inte alltid återspeglats i vårt politiska samtal, och det har betydelse för vårt inflytande.

För det krävs ibland ett annat förhållningssätt både i riksdag och i regering än det som har varit gängse. Jag hade samtal i veckan med en finländsk Europaparlamentariker som från sin utsiktshorisont påpekade att vi i Europa nu har haft en generation politiker som alltför ofta inte använt EU till något annat än till att skylla svåra politiska beslut på.

Nu krävs att vi använder vårt medlemskap på ett mer konstruktivt sätt. Det finns lite bättre förutsättningar för riksdagens ledamöter att engagera sig för att agera både konstruktivt och kritiskt.

Låt mig skicka med ett tips från Svenska Dagbladets Europakorrespondent Rolf Gustavsson. Han har uttryckt det som att nationella parlamentariker som framgångsrikt når inflytande verkar både som mullvad och som örn i samma gestalt. Det gäller att vara skicklig att sätta sig in i detaljerna och samtidigt ha överblick och förståelse för i vilken riktning som samarbetet för sig och rör sig och framför allt ta hem diskussionen till väljarna, till sin del av Europa och engagera flera i samtalet.

Herr talman! Jag tror att Sverige behöver en stark och vital röst i Europa. Den utmaningen börjar hemmavid. Det börjar med en bättre och bredare debatt, en engagerad riksdag, och därför tar vi ett par steg för att öka öppenheten och offentligheten, öka insynen och därmed möjligheterna till ett ökat inflytande.

Vi vet alla att det här är en kompromiss. Det är som sagt sex av riksdagen sju partier som står bakom. Det har inte varit helt enkelt, men det är ett förslag som leder i den rätta riktningen. Alternativet är att inte göra någonting alls, att inte ta steg mot ökad öppenhet och ökad offentlighet. Det här leder i rätt riktning.

Jag ska också påpeka vad gäller den konkreta förberedelsen av förslagen att det har tillsatts och arbetats med en förberedelsegrupp med riksdagens tjänstemän som just nu tittar på hur det här på bästa sätt kommer att fungera efter årsskiftet. Det är mycket upp till utskotten. Utskotten har ett initiativ, och utskotten har att organisera, men häri ligger också ökade möjligheter till just insyn och inflytande.

Anf. 3 BERIT ANDNOR (s) replik:

Herr talman! Jag vill inleda med att säga att det här handlar om att vi har en oenighet om formerna för hur riksdagens EU-arbete ska genomföras. Vi har ingen oenighet när det gäller vikten av ett mycket djupare och bredare engagemang i EU-frågorna. Jag och vi socialdemokrater är helt eniga om att detta är oerhört viktigt. Engagemanget, intresset och förmågan att föra in EU-frågorna i utskottets arbete är någonting som redan i dag är möjligt. Vi kan också konstatera att det är betydande skillnader mellan utskottens förmågor att göra detta.

Det handlar om att vi faktiskt ska fatta ett beslut om att göra ändringar i riksdagsordningen, ett beslut där det krävs antingen att vi har en tre fjärdedels majoritet eller att vi har två likalydande beslut med ett mellanliggande val. Det handlar om spelreglerna för riksdagens arbete. Det har tidigare varit så att vi har strävat efter att nå enighet i dessa frågor. Det handlar om formerna, och om detta borde vi kunna vara överens.

Vi har från vår sida tagit initiativ, gentemot majoritetsföreträdarna, till att på nytt ta upp en diskussion genom att få ett mycket mer genomarbetat, mer genomtänkt förslag, men det har mötts med kalla handen.

Vi har gjort det därför att vi vill utveckla, förbättra, EU-arbetet. Vi vill skapa förutsättningar för en bredare och mycket djupare debatt där vi verkligen tar vara på de möjligheter som finns i EU-medlemskapet.

Men varför, Henrik von Sydow, vill ni genomföra ett illa förberett och dåligt genomarbetat förslag? Vilka är argumenten för detta? Det är ju ingen, om man läser debatten från i våras, som tycker att detta är ett bra förslag.

Anf. 4 HENRIK VON SYDOW (m) replik:

Herr talman! Berit Andnor, du pratar om formerna och om kompromissen kring överenskommelsen och pekar på att Socialdemokraterna sträckt ut handen i den här frågan. Jag vill återigen påstå – eftersom du gillar att hänvisa till protokollet från i våras – att det snarare var ett vittnesbörd från de sex partier som talade om hur svårt det är att få med sig Socialdemokraterna på överenskommelser som syftar just till ökad öppenhet, ökad offentlighet och ökad insyn i EU-samarbetet. ”Svårt att röra sig en millimeter” är väl också ett citat från den riksdagsdebatten.

Jag delar inställningen att man ska försöka söka breda kompromisser i frågor som handlar om riksdagsordningen, grundlagen och centrala spelregler för vår demokrati. Men det kan inte innebära att Socialdemokraterna har vetorätt när det gäller vartenda förslag som läggs fram.

Tittar man på de dokument som finns upptäcker man att här tas förslag som både stärker öppenheten och offentligheten och stärker debatten. Det är alldeles tydligt att Socialdemokraterna är emot detta. Men läser man reservationen och protokollet från riksdagsdebatten i våras – dessutom sett till avsaknaden av förslag i de motioner som nu har lagts fram – ser man att det inte finns några socialdemokratiska förslag som leder just till det som det här betänkandet vill åstadkomma: ett mer aktivt parlament, ökad insyn och ökad öppenhet.

Det finns inga sådana förslag. Ni kan prata vitt och brett om viljan att åstadkomma detta, men det förs inte fram några förslag. Då är det de förslag som nu ligger på bordet som leder i den riktning som finns. Jag kan bara beklaga att Socialdemokraterna inte tycker att det är förslag som leder framåt.

Anf. 5 BERIT ANDNOR (s) replik:

Herr talman! Om historieskrivningen är vi inte riktigt ense. Det säger sig självt att om man söker en kompromiss måste det också finnas kompromissförslag. En kompromiss kan inte innebära – för att återge vad Göran Magnusson sade i debatten i våras – att socialdemokrater ska underkasta sig en ordning som en majoritet föreslår, utan en kompromiss är en kompromiss – det handlar om att ge och ta.

Jag vill återigen erinra om att detta *inte* handlar om vikten av att se till att öka engagemanget, intresset och öppenheten i diskussionen och att föra in EU-frågorna i utskottens arbete, utan detta handlar om att vi just nu står i begrepp att ändra riksdagsordningen på ett sätt som egentligen ingen tycker är riktigt bra. Det är ju egentligen ingen i dag som vet hur det här ska gå till. De frågor som jag lyft fram i mitt anförande finns det, Henrik von Sydow, ingen som kan svara på – inte ni heller. Till vad leder ett allmänt tal om att öka öppenheten och insynen om man inte kan genomföra det på det sätt som är själva avsikten och önskan från oss alla?

Det finns betydande oklarheter. Det är också, tycker jag, felaktigt att i dag fatta ett beslut om förändringar i riksdagsordningen som innebär att man rentav säger: Vi får se hur det här går. Vi får se hur praxis utvecklas. Det här blir nog bra.

Det är ett sätt att fatta beslut när det gäller viktiga spelregler och former i fråga om riksdagsordningen som vi tidigare försökt att undvika i Sveriges riksdag. Men ni är beredda att göra detta. Det förvånar mig.

Jag har ännu inte hört några argument eller uppfattat några bemötanden kring de frågor som jag har lyft fram. Det är allvarliga invändningar. Hur ser till exempel Henrik von Sydow på förhållandet att vi redan i en mycket tidig fas skulle binda upp regeringen i en förhandlingsprocess? Vad innebär det för den svenska positionen i viktiga och för Sverige avgörande frågor?

Anf. 6 HENRIK VON SYDOW (m) replik:

Herr talman! Vad gäller detta med att sluta upp bakom stora ord och att tala om något som vi alla eftersträvar – ett mer aktivt och mer engagerat parlament och en mer aktiv och mer engagerad riksdag – är det lätt att sluta upp bakom de orden. Men man måste kunna redovisa förslag som för det framåt, som åstadkommer detta. Där, återigen, har det varit en

brist på förslag från Socialdemokraternas sida. Det är bara att titta på dokumenten. Det finns inga konkreta förslag.

Sedan kan jag bara återigen stryka under att det väl är få processer i det här riksdagshuset som har en så lång historik, som har behandlats så många gånger och som är så väl förankrade som just denna process med riksdagskommitté, med riksdagsstyrelse och med flera rundor i riksdagsgruppen. Talet om att det när det gäller processen bakåt är oförberett är det svårt att ställa sig bakom. Tvärtom är väl detta ett exempel på just en väldigt lång utredning och en väldigt lång beredning av dessa frågor.

Jag tror att vi har olika perspektiv, att vi ser olika på detta. Jag tycker att det när det gäller det här förslaget är alldeles utmärkt, att det är bra och en styrka, att riksdagen nu får debattera grön- och vitböcker och andra strategiska dokument. Det är en styrka för Sveriges röst i Europa om vi har ett parlament, en riksdag, som har tagit ställning till synpunkter och som har diskuterat detta. Det tror jag inte försvagar den svenska rösten i Europa, utan tvärtom stärker och vitaliserar den och gör besluten bättre förberedda och bättre förankrade. Det kan i flera fall vara argument för den svenska regeringen i Europasamarbetet.

Kanske har vi skilda synsätt. Kanske är det så att föreställningen finns att Europadebatten ska föras av regeringen och regeringens tjänstemän, medan många andra eftersträvar just en bredare debatt och att riksdagen engageras och involveras mycket mer.

Anf. 7 ANNIE JOHANSSON (c):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i konstitutionsutskottets betänkande.

Sverige kommer i dag att få en ny riksdagsordning. Det vilande lagförslaget från i juni i år kommer, om riksdagen så finner, att antas, och Sveriges riksdag kommer att arbeta efter nya riktlinjer i hanteringen av EU-frågor. Det skapar en mer öppen riksdag, en mer aktiv riksdag och framför allt en mer demokratiskt arbetande riksdag. Det är glädjande att EU nu integreras mer i riksdagsledamotens vardagliga arbete.

En ny ordning för hanteringen av EU:s grön- och vitböcker samt övriga strategiska dokument föreslås, liksom att regeringen ska överlägga med utskotten i frågor rörande arbetet i EU.

EU-arbetet i riksdagen ökar genom att det sker en reell maktförskjutning i EU-frågor till just utskottens fördel. Riksdagen ska spela en central roll i hanteringen av frågorna. Frågorna är en viktig del av den politiska verkligheten. Det bör också avspeglas i riksdagens arbete. Riksdagen ska komma in tidigt, och samtliga ledamöter ska involveras. Det möjliggör också att EU-dokument i större utsträckning än i dag blir föremål för debatt och behandling i kammaren.

Herr talman! Sveriges riksdag måste vara öppen gentemot omvärlden, gentemot de rättssystem som Sverige är en del av. För det krävs att man är väl insatt i såväl nationella som europeiska frågor. Ska riksdagen kräva att samhället i stort blir mer medvetet i EU-frågor och att dessa frågor blir en angelägenhet för samtliga EU-medborgare behövs det också förändringar i riksdagens arbete.

Förändringar som beskrivs i det av konstitutionsutskottet formulerade betänkandet kommer att bidra till att EU-frågorna inte betraktas som nå-

gonting främmande och någonting skilt från den nationella politiken utan är ett med densamma.

En aktiv riksdag kan bidra till att den svenska ståndpunkten, således den ståndpunkt som regeringen framför, blir mer genomarbetad och bättre underbyggd. Det är också en styrka för regeringen att i förhandlingar i EU kunna hänvisa till att den svenska ståndpunkten är väl förankrad och väl genomarbetad i Sveriges riksdag.

EU-frågorna ska behandlas som vanliga nationella frågor; det tycker jag är en självklarhet. Syftet med hanteringen är att skapa utrymme för en debatt som visar på de olika synsätt som finns i gällande aktuella frågor.

Det är ett viktigt steg vi i dag tar med en ny riksdagsordning. Sverige kommer nu efter tolv års medlemskap i unionen att släppa in EU-frågorna i ledamotens vardagliga arbete och i utskottens diskussioner. Det tjänar både riksdagen och regeringen på. Framför allt innebär det ett mervärde för ledamoten och för möjligheten att påverka den europeiska politiken.

Anf. 8 Tredje vice talman LISELOTT HAGBERG (fp):

Herr talman! Jag tycker att det känns väldigt angeläget att lyfta fram det som vi faktiskt är eniga om när det gäller detta ärende som nu är uppe för diskussion för andra gången.

För sex månader sedan debatterade vi senast denna fråga. Alla som var med då är visserligen inte med i dag, men ståndpunkterna är i princip desamma. Tyngdpunkten har delvis förskjutits åt ett annat håll. Och det tänkte jag uppehålla mig vid.

Det finns en mycket bred enighet om att EU-frågorna måste komma in på ett tidigt stadium i riksdagsarbetet och på ett naturligt sätt finnas med i det dagliga arbetet för riksdagens ledamöter. Därför känns det extra angeläget att aktuella EU-frågor kommer in på ett mycket tidigt stadium.

Jag tänkte uppehålla mig vid den skiljelinje som vid den förra beredningen fick en mycket mer framträdande roll än vad den har fått här i dag. Det handlar om huruvida det ska finnas möjlighet att votera om utskottets *eventuella* olika uppfattningar när det gäller utlåtanden i fråga om grön- och vitböcker och i fråga om andra strategiska dokument. Jag säger *eventuella* eftersom vi inte vet hur det blir. Det är en högst hypotetisk frågeställning.

När detta ärende bereddes förra gången – jag tycker att det är viktigt att framhålla det – lades det mycket tid på att diskutera just frågan om votering om grön- och vitböcker.

Tidigare citerade ledamoten Ingvar Svensson tog initiativ till en beredningsgrupp inom KU just för att man skulle försöka hitta gemensamma lösningar och komma fram till en kompromiss. Men det fanns en obefintlig vilja att komma fram till en kompromiss. Och den oviljan fanns faktiskt hos den socialdemokratiska gruppen. När ärendet har beretts den här gången har inte samma typ av diskussioner förts i konstitutionsutskottet, utan argumenten kom egentligen först här. Därför tycker jag att det är viktigt för protokollet och för de ledamöter som inte har varit med i diskussionerna tidigare att känna till detta, alltså att det inte fanns någon vilja över huvud taget att kompromissa. Och lösningen låg egentligen i möjligheten att votera om grön- och vitböcker. Och då hand-

lar det om en stor oro för att regeringen på så vis skulle komma att bindas upp vid en ståndpunkt på ett alltför tidigt stadium. Det var runt detta som det kretsade då.

Jag menar att hela tanken med att i ett tidigt skede skapa debatt om EU-frågorna handlar om att frågorna ska debatteras på ett öppet och livfullt sätt. En förutsättning för det är förstås att det finns möjlighet att vädra alla möjliga olika uppfattningar. Det är förstås också viktigt med ökad öppenhet.

Att det ges möjlighet att votera om alternativa skrivningar i utskottens betänkanden tror jag bidrar till en än mer livfull debatt. Eftersom dessa kammarbeslut inte blir rättsligt bindande menar jag att det inte finns någon större anledning att känna oro för att regeringen ska bli bakbunden. Jag ser det snarare som en möjlighet för regeringen att få god vägledning och kunskap om riksdagens uppfattning.

Jag har kvar samma uppfattning även efter regeringsskiftet. Men jag kan konstatera att den nuvarande socialdemokratiska gruppens uppfattning har förskjutits något och fokuserar mer på oron för ändringar i riksdagsordningen och att det är ett sådant allvarligt ställningstagande. Det är där som den stora oron nu ligger, och det är kring detta som det kretsar den här gången. Förra gången kretsade det runt andra frågor.

Nej, det finns andra saker som oroar mig mer egentligen, och det är den ökade arbetsbördan. Jag är inte orolig för att det ska bli tungt för ledamöterna i utskotten att sätta sig in i EU-frågorna. Jag har nämligen tidigare uttryckt att jag tycker att det är positivt. Men jag kan hålla med om att det har gjorts alltför lite när det gäller motionsinstitutet. Jag tror att det är en fråga som vi kommer att ta upp här i framtiden. Man kan ju inte bara addera uppgifter, utan man måste även ta bort något.

Jag tror att praxis kommer att utvecklas och att frågan om motionsinstitutet kommer att lösas på sikt. Men jag vill avsluta med att säga att jag tycker att det är synd att vi inte har lyckats komma fram till en bred slutlig uppfattning och enighet i denna fråga när det egentligen i grunden handlar om att EU-frågorna ska få en mer framträdande roll. Den uppfattningen delar vi alla. Därför är det trist att vi inte har gått i mål med en enig uppfattning. Men nu är det andra gången. Och vi lyckades inte första gången, och det är två likalydande beslut. Så historien upprepar sig. Man kan också säga: Favorit i repris eller något liknande.

Anf. 9 BERIT ANDNOR (s) replik:

Herr talman! Jag vill till Liselott Hagberg bara säga följande. Vi har inte ändrat uppfattning eller position i förhållande till vad vi ansåg vid behandlingen i våras. Kritiken kvarstår och är exakt densamma. Om Liselott Hagberg hade lyssnat på mitt anförande hade hon hört att det där framgick mycket tydligt att den kritik som framfördes i våras är densamma i dag.

Den behandling som vi har i dag, Liselott Hagberg, handlar om att vi ska göra förändringar i riksdagsordningen. Det är ju det som vi diskuterar. Det är inte något allmänt prat om att vi tycker att det är bra om vi kan integrera frågor om EU i utskottens arbete. Den möjligheten finns. Det finns utskott som har utnyttjat den möjligheten. Och jag kan bara beklaga att man inte har tagit till vara den möjligheten som riksdagsledamot och som ledamot i ett utskott.

Prot. 2006/07:35
7 december

Riksdagen i en ny tid

Behandlingen i dag, Liselott Hagberg, handlar om förändringar i riksdagsordningen. Och då är det naturligtvis det som vi diskuterar. Men kritiken mot förändringarna är densamma. Och om Liselott Hagberg har någon annan uppfattning eller tror sig ha hört någonting annat kan jag tala om att så är icke fallet.

Anf. 10 Tredje vice talman LISELOTT HAGBERG (fp) replik:

Herr talman! Jag försökte på mitt sätt illustrera beredningen och hur allvarligt konstitutionsutskottet såg på denna fråga. Det var också därför som det tillsattes en särskild beredningsgrupp, en beredningsgrupp som hade sammanträden vid flera tillfällen. Det fanns egentligen bara en fråga som var uppe på dagordningen, och det var frågan om votering om grön- och vitböcker. Det är klart att jag är fullt medveten om att det innebär en ändring i riksdagsordningen. Det är också därför som beslutet fattas före val och efter val.

Men jag kan konstatera samma sak som Henrik von Sydow konstaterade, nämligen att det finns väldigt mycket av att detta vill vi inte och så vill vi inte ha det. Men det finns väldigt få konkreta förslag på vilka lösningar som den socialdemokratiska gruppen ser när det gäller att få in EU-frågorna på ett bättre och mer tydligt sätt och öka engagemanget hos riksdagens ledamöter i fråga om just EU-frågorna. Det finns få konkreta exempel på vad ni vill. Men det finns väldigt många exempel på vad ni inte vill.

Anf. 11 BERIT ANDNOR (s) replik:

Herr talman! Då vill jag på nytt upplysa Liselott Hagberg om det som jag sade tidigare i ett replikskifte med Henrik von Sydow, nämligen att vi från den socialdemokratiska sidan har varit intresserade av och villiga att diskutera ett kompromissförslag, särskilt mot bakgrund av att det finns en djup misstro. Det finns också stora oklarheter om hur detta kommer att fungera i praktiken. Och det är inte bara vi som har denna uppfattning, utan det är också väl företrätt på den borgerliga kanten, och det finns farhågor om hur detta kommer att fungera.

Vi har varit villiga att på nytt ta upp en diskussion just för att se till att skapa en enighet om spelreglerna och formerna för hur vi ska hantera EU-frågorna här i riksdagen. Men jag kan konstatera att den villigheten har nu icke funnits hos den borgerliga majoriteten.

Anf. 12 Tredje vice talman LISELOTT HAGBERG (fp) replik:

Herr talman! Jag kan konstatera att det är lite olyckligt att Berit Andnor inte har historiken om KU:s behandling förra gången med sig. Det är ett visst problem. Och jag kan inte här stå här och citera ledamöter som inte finns kvar i riksdagen.

Den kompromissvilja som Berit Andnor ger uttryck för här har funnits från den socialdemokratiska gruppens sida tidigare och den skulle kunna sammanfattas på följande sätt: Låt oss kompromissa. Vi gör det på vårt vis. Så det fanns inte så stor vilja att kompromissa, utan det fanns stora låsningar, och dem kom vi inte ur. Så låt oss kompromissa. Vi gör det på mitt vis. Den uppfattningen kan man ha. Och jag anser inte att det är så som man kompromissar.

Anf. 13 INGVAR SVENSSON (kd):

Herr talman! Vi ska nu fastställa den sista delen av förslaget om riksdagen i en ny tid. I våras tog vi några beslut där det inte krävdes kvalificerad majoritet. Det gäller till exempel sammanslagningen av utskott och så vidare och en del förändringar av utskottens inriktning när det gäller ärendefördelningen. Vad som nu återstår är huvudbestämmelserna när det gäller EU-frågorna, och där krävs det kvalificerad majoritet.

Det har länge funnits ett behov av att vitalisera EU-debatten i riksdagen och i utskotten. Oavsett vad man anser om den kompromiss som nu ska genomföras så innebär den att engagemanget när det gäller arbetet både för riksdagen som helhet och för utskotten blir större. Och det är väldigt positivt.

När det gäller grön- och vitböckerna framför till exempel Berit Andnor kritik mot att det ska framföras opinionsyttringar i kammaren som sedan skulle binda regeringen. Faktum är att de inte ska följas av tillkännagivanden till regeringen och därmed kommer regeringen att kunna ha en viss handlingsfrihet i det fortsatta arbetet.

Vi använder även en del av vår riksdagstid till att ställa oss bakom opinionsyttringar. Jag kan peka på konstitutionsutskottets granskning av regeringen som faktiskt är ett slags opinionsyttring som vi också voterar om i kammaren, eller fattar beslut om, visserligen med den inriktningen att vi lägger det till handlingarna.

Det viktiga är att vi får aktiva utskott eftersom hela reformen förutsätter att utskotten är aktiva i processen. Annars finns det, så att säga, en gummiparagraf som ger möjlighet för EU-nämnden att träda in, men det centrala och viktiga är att utskotten är aktiva i sitt arbete med EU-frågorna. Det är en omställningsprocess, och det kommer säkert att ta tid innan det finner sin form och den praxis som är viktig.

Jag beklagar bara att Socialdemokraterna inte velat delta i kompromissarbetet, utan att de har ställt sig utanför. Därmed har vi en relativt stor minoritet som står utanför förändringen av riksdagsordningen.

Men det finns ju tillfällen bakåt i tiden, jag tänker på år 2002, då även Socialdemokraterna var beredda att köra över en minoritet av motsvarande storlek. Då gällde det något mer allvarligt, nämligen grundlagsförändringarna.

Jag ber därmed att få yrka bifall till utskottets förslag.

Anf. 14 PERNILLA ZETHRAEUS (v):

Herr talman! Sveriges EU-medlemskap påverkar i stort sett politikens alla områden. EU:s inflytande över svensk politik växer ständigt i takt med att EU vidgar sina kompetensområden och lägger under sig alltmer makt på de nationella parlamentens bekostnad. Man kan tycka vad man vill om det. Från Vänsterpartiets sida är vi kritiska till utvecklingen att EU blir alltmer överstatligt.

Men det är inte alls det den här frågan handlar om. Den handlar om att demokratisera och förbättra riksdagens arbete inför viktiga avgöranden på EU-nivå och om att komma ifrån en föråldrad organisation. Det är en organisation där viktiga framtidsfrågor i dag processas fram i en alltför liten krets, där EU-debatten här i kammaren lyser med sin frånvaro och där EU-frågorna låses in i EU-nämnden och begränsas till något

Prot. 2006/07:35

7 december

Riksdagen i en ny tid

slags utrikespolitiskt område trots att de berör riksdagen som helhet och samtliga dess utskott.

Socialdemokraterna har i sin reservation, och även här i sina anföranden, en rad formalistiska invändningar. Många av dem har sin relevans och visar naturligtvis också på svårigheten att utforma ett lagförslag för ökad demokratisering, transparens och vitalitet i EU-debatten här hemma anpassat efter ett EU-system som till stor del är uppbyggt efter andra principer. I EU finns det gummiparagrafer när det gäller kompetensområdena, det finns en stor tyngdpunkt på EU-kommissionen och regeringarna genom ministerråden och det finns en stor slutenhet i beslutsprocessen. Det är detta som vi nu försöker balansera genom ett ökat parlamentariskt inflytande. Det är inte alldeles enkelt, och det har sina problem. Jag tycker ändå att betänkandet är ett steg i rätt riktning, och det är väl värt att pröva att beträda den vägen.

Tyvärr måste även jag konstatera att bakom den kanonad av motargument som kommer från socialdemokratiskt håll mot beslutsförslaget döljer sig en vilja att bibehålla den nuvarande ordningen – den nuvarande slutna ordningen med ett stort handlingsutrymme för regeringen på riksdagens bekostnad, med en process där kammaren och fackutskotten ständigt är akterseglade i EU-arbetet. Jag beklagar det.

Processen när det gäller hanteringen av EU-frågorna i Sveriges riksdag behöver moderniseras, öppnas, vitaliseras, breddas och demokratiseras. Allt detta går förstås inte att åstadkomma genom ett klubbslag i riksdagen, men betänkandet är ändå ett steg i rätt riktning. Genom de föreslagna förändringarna åstadkommer vi ändå en ökad öppenhet och en lite bredare representation i EU-nämnden. Fackutskotten involveras på ett tydligare sätt i flera EU-frågor innan de avgörs i EU:s ministerråd. Kammaren får en ökad möjlighet att säga sitt. Det är steg i rätt riktning.

Därmed vill jag yrka bifall till utskottets förslag.

Anf. 15 MIKAEL JOHANSSON (mp):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag.

Är det en naturlig utveckling som nu sker i och med att vi antar de förslag som finns på bordet här i dag? Efter tolv års medlemskap i EU är det rimligt att det nationella parlamentet, riksdagen, försöker att söka sätt att få inflytande i denna process och inte bara agera expeditiönssträcka i redan fattade beslut.

Vi kan väl vara ganska överens om att alltmer av det vi gör här i riksdagen på olika sätt har bäring på sådant som inte beslutas här utan kommer från den europeiska unionen. Detta gäller inte minst det som är parlamentets huvuduppgift, nämligen att stifta lagar.

Mycket av den lagstiftning som gäller här i Sverige är beslutad i EU. Vad är då mer naturligt än att vi här i riksdagen hittar sätt att få ett utökat inflytande över våra svenska regeringskrav, åsikter och vår förhandlingsposition i EU-sammanhang?

Miljöpartiets inställning till hur riksdagen ska få mer inflytande över EU-arbetet har varit att EU-nämnden inte är tillfyllest. Vi har velat, och vill, lägga ned EU-nämnden och föra över de samråd som där sker till fackutskotten helt och hållet. Ska man ha ett samråd som fungerar måste de riksdagsledamöter som kan och är engagerade i frågorna också vara de som sköter samrådet. Detta resonemang bygger på att EU-politiken är

att betrakta som nationell politik, eftersom de lagstiftningsområden som EU har makt över och får mer makt över är sådana som traditionellt har beslutats nationellt.

Dagens väntade beslut leder till att det tas ett par steg som vi tycker är bra. Fackutskotten får en större och viktigare roll. I EU-nämnden kommer personer som i sina respektive partigrupper har ansvar för sakområdet att kunna delta. Dessutom blir ett antal EU-frågor, grön- och vitböckerna, riksdagsärenden. Det faktum att förslagen utgår från att det i slutändan ska voteras om dessa har diskuterats. Det har tidigare sagts, bland annat i vårens debatt, att det skulle försvaga Sveriges förhandlingsutrymme. Jag har svårt att förstå en sådan inställning. Vad är det för fel på att regeringen följer majoritetsbeslut i riksdagen? Det är väl en rimlig demokratisk ordning att regeringen i huvudsak följer de riktlinjer som framtas i riksdagen. Det kan väl inte vara fel om regeringen agerar bromskloss i förslag som riksdagen inte gillar.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 13 §.)

7 § Riksdagens arbetsformer

Föredrogs
konstitutionsutskottets betänkande 2006/07:KU4
Riksdagens arbetsformer.

Anf. 16 PERNILLA ZETHRAEUS (v):

Herr talman! Jag skulle i mitt anförande vilja beröra två frågor eftersom det är en rad motioner som har besvarats i betänkandet. Den första frågan som jag vill beröra gäller jämställdhetsaspekten i de många frågor som riksdagen årligen behandlar.

I dag saknas det formella instrument för att behandla jämställdhetsfrågor i fackutskotten, utom i arbetsmarknadsutskottet som har ett särskilt uttalat ansvar för jämställdhetsfrågorna. I övriga utskott har jämställdhet blivit allas och ingens ansvar, ofta ingens. Ska man vara lite elak skulle man kunna säga att resultatet är därefter. Könsmaktperspektivet lyser ofta med sin frånvaro i betänkanden, och den granskning och uppföljning som sker i riksdagen genomsyras inte precis av genustänkande eller könsuppdelad statistik.

Jämställdhet och feminism är ofta på modet i den politiska retoriken, men det är mycket snack och lite verkstad. Ingen riksdagsledamot borde kunna undgå den uppsjö av rapporter som visar att Sverige är ojämlikt trots alla vackra ord. Ensamstående mammor har halkat efter ekonomiskt, lönegapet mellan män och kvinnor består, de skattesänkningar som genomförts har framför allt gynnat män i högre inkomstkikt, kvinnor diskrimineras systematiskt inom sjukvården, det satsas mindre på kvinnors fritidsaktiviteter och missbrukarvård än på mäns, könsdiskrimineringen är tydlig inom skola och förskola, insatserna för våldsutsatta kvinnor är mycket bristfälliga, och så vidare.

Det finns alltså många anledningar att stärka jämställdhetsperspektivet inom politikens samliga områden. Vänsterpartiet tror inte på att låsa

Prot. 2006/07:35
7 december

Riksdagen i en ny tid

*Riksdagens
arbetsformer*

in de här frågorna i ett nytt riksdagsutskott, men tror inte heller på att låta det vara som det är i dag. Erfarenheten säger att om man vill stärka en fråga eller en politisk aspekt så måste man formalisera ansvaret för den. Vänsterpartiet vill därför ta ett steg mot ett mer formaliserat och tydligt jämställdhetsansvar. Varje utskott måste få ett uttalat jämställdhetsansvar inom sina fackområden. Det kan ske genom en övergripande tilläggsparagraf eller att man i beredningen av sina ärenden åläggs att ta med en jämställdhetsaspekt på alla sina förslag.

Vi vill också att det införs återkommande jämställdhetsrevisioner. På så sätt får vi en uppföljning av hur väl utskotten lever upp till det ansvar vi vill ålägga dem och allmänna mätare på om det går bakåt eller framåt för jämställdheten.

Den andra frågan – nu byter jag ämne – som jag vill lyfta fram i denna debatt gäller riksdagsledamöternas arvoden. Även där har Vänsterpartiet en motion.

Vi riksdagsledamöter tjänar ju numera nästan 50 000 kr i månaden. Arvodet har höjts med nästan 19 000 kr på åtta år – lika mycket eller mer som en månadslön för åtskilliga anställda i offentlig och privat sektor. Det är för mycket. Samtidigt som arvoden har höjts har inkomstklyftorna i samhället ökat. Vi med högre inkomster kan roa oss med att köpa hemmabiosystem eller gå på dyrbara skönhetsbehandlingar medan de lägst avlönade allt oftare måste ha flera jobb för att kunna försörja sig. Skillnaden mellan städerskan som inte får pengarna att räcka till hur mycket hon än sparar och gnetar och den köpklada övre medelklassen blir allt större, och det är ett problem på flera sätt, ekonomiskt och demokratiskt.

Jag skulle gärna veckla in mig i de många aspekterna på varför inkomstklyftorna också är ett demokratiskt problem, varför inkomstklyftorna hänger ihop med det minskade valdeltagandet hos underklassen och många andra aspekter, men det finns inte tid för det just nu. Men ett viktigt sätt att minska den demokratiska klyftan är att minska skillnaderna i levnadsvillkor mellan politiker och så kallat vanligt folk. Det skulle vara ett litet och symboliskt steg i rätt riktning.

Vänsterpartiet vill sänka riksdagsledamöternas arvoden. Det innebär en besparing på detta område, inte stor i budgetsammanhang men ändå viktig i en tid då arbetslösa, sjuka och förtidspensionerade förväntas dra åt svängremmen i och med den budget som den borgerliga alliansen lyckades skapa majoritet för i denna kammare i går.

Vi vill att riksdagsarvodena i fortsättningen utgör 100 % av basbeloppet, vilket åtminstone innebär en sänkning med 10 000 kr i månaden per ledamot. Arvoden kommer ändå att vara högre än åtskilliga inkomsttagares månadslöner, men i alla fall. Vi vill dessutom avskaffa de extra tilläggsarvoden för vissa uppdrag som finns i dag. Därmed får vi också ett logiskt och bättre system än det nuvarande, och inkomstglappet mellan heltidspolitikerna och folkflertalet minskar i alla fall något.

Därmed, herr talman, vill jag yrka bifall till reservationerna 2 och 3.

Anf. 17 MIKAEL JOHANSSON (mp):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservation 1. Självklart står vi bakom den andra Miljöpartireservationen, men för tids vinnande yrkar jag bara bifall till en reservation i betänkandet.

Den här nya mandatperioden inleddes i höstas med upprop och den allmänna motionstiden, det vill säga en tid för oss valda ledamöter att under cirka fyra veckor, den så kallade allmänna motionstiden, lämna enskilda motioner för behandling av riksdagen. Under resten av året kan ledamöterna bara motionera med anledning av propositioner och skrivelser från regeringen, framställningar från till exempel riksdagsstyrelsen med mera. Motionen får i det senare fallet enbart handla om ämnet i det aktuella dokumentet. Sålunda är riksdagsledamöternas frihet att framföra idéer och förslag starkt begränsad.

Allmänna motionstiden skapar en onödigt hektisk och stressad tillvaro för ledamöterna, och de måste prestera dokument på allt de arbetar med bara under loppet av några veckor. Motionsidéer och textutkast ska tas upp mellan ledamöter inom partier och mellan partier om det är flerpartimotioner. Detta system gagnar inte goda förslag och idéer, som på detta vis rimligtvis sparas i byrålådan i avvaktan på nästkommande höst och nästa allmänna motionstid.

Inte att förglömma är att politiken är beroende av medierna för att kunna få ut sina idéer och kunna skapa debatt i samhället. Genom att låta alla partier slåss om medieutrymmet under några få veckor skapas en kontraproduktiv situation för alla parter. Dessutom, herr talman, skulle de anställdas situation avsevärt förbättras, då de skulle kunna få ett jämnare arbetsflöde utan att drabbas av en enorm stress- och prestations-situation en gång om året.

Vi menar att den allmänna motionstiden under dessa få veckor varje höst försämrar riksdagens arbete och riksdagsledamöternas möjlighet att fullgöra sitt förtroendeuppdrag. Därför vill vi att ett system med löpande motionstid införs. Att möjliggöra för respektive ledamot att motionera under året skulle underlätta ett levande demokratiskt arbete och möjliggöra att kreativa förslag kan vinna riksdagens gehör.

En annan fråga som jag också vill ta upp, som även Pernilla Zethraeus belyste, är våra egna arvoden. I fasta priser har arvodet för riksdagsledamöterna ökat med 80 % på 15 år. Detta är inte rimligt. En växande klyfta mellan väljare och valda är ett stort problem för Sveriges demokrati. Utvecklingen har sannolikt flera orsaker, och det kommer att krävas många olika åtgärder om utvecklingen ska vändas, men en av de enklaste åtgärderna är att sänka politikerlönerna. Riksdagsledamöternas arvoden är inte speciellt höga internationellt sett, men det är inte otroligt att de inte allmänt är accepterade i folkdjupet. De riskerar att göda ett missnöje som bidrar till att stärka populistiska rörelser, och de undergräver förtroendet för både oss politiker och politiken i sig.

Arvodesnämnden, som i dag beslutar om riksdagsledamotsarvodena, är en myndighet under riksdagen. Ledamöterna i nämnden utses av riksdagsstyrelsen. Det man vinner på det här systemet är att man själv som enskild riksdagsledamot inte behöver försvara arvodeshöjningarna. Jag som enskild ledamot kan bekvämt två mina händer med hänvisning till den självständiga arvodesnämndens beslut. Därför anser vi i Miljöpartiet att det här systemet behöver förändras. I stället bör riksdagen fatta beslut om riksdagsledamöternas arvoden efter förslag från arvodesnämnden, till exempel. Det kan vara ett sätt. Eftersom det är vi riksdagsledamöter som ska ta emot arvodena bör vi själva vara beredda att fullt ut ta beslutet om

arvodenas storlek. Sedan finns det naturligtvis annat som kan förbättras i det här systemet.

Ett sätt att slippa lägga tid och kraft på att ständigt diskutera den här frågan i kammaren är att ta en typ av principbeslut om att koppla politikerlönerna till prisbasbeloppet, till exempel. Det kan vara en modell. Det beloppet kan då skrivas upp i takt med den ekonomiska utvecklingen i samhället. Det vore onekligen en ganska elegant lösning på problemet.

Det skulle naturligtvis finnas ett starkt signalvärde i att riksdagens ledamöter tog ett beslut om att sänka sina arvoden med i runda slängar 10 000 kr. Jag tror inte att man ska underskatta denna signaleffekt, som det svenska politiska systemet behöver. Inför framtiden finns det alltså en klar pedagogisk fördel med att koppla riksdagsarvodets storlek till exempelvis prisbasbeloppet.

Anf. 18 BILLY GUSTAFSSON (s):

Herr talman! Låt mig börja med, så att jag inte glömmer det, att yrka bifall till utskottets ställningstagande i det här betänkandet, *Riksdagens arbetsformer*, KU4.

Vi socialdemokrater har inga reservationer i det här betänkandet, men däremot ett särskilt yttrande. Trots att vi inte har några reservationer skulle jag vilja ge några kommentarer, dels till vårt särskilda yttrande, dels i en annan fråga.

Vårt särskilda yttrande kan ses som en röstförklaring. I betänkandet KU4 avslås ju en motion från Carl B Hamilton rörande riksdagens arbete med EU-frågor. Vi kan från vårt håll instämma i delar av Hamiltons resonemang, men inte i allt. Hanteringen av dagens två betänkanden kan möjligen ses som lite märklig. Jag får väl ta på mig ansvaret, eftersom jag i någon mening kanske bidragit till det. Sakfrågan, riksdagens arbete med EU-frågor, behandlades ju i det betänkande som vi nyss avslutade, men nu behandlas den motion som rör samma sak. Det är klart att det hela då blir lite knepigt.

I den tidigare debatten har vi redovisat vårt ställningstagande i förhållande till majoritetens förslag, alltså det vilande förslaget om ändringar i riksdagsordningen, vilket också framgår av vår reservation till det tidigare betänkandet, KU3. Vi avstår därför från att lägga fram samma yrkanden här och nu, även om vi naturligtvis har samma uppfattning nu som för 25 minuter sedan när vi behandlade det tidigare betänkandet.

Herr talman! Trots detta känner jag ett behov av att få göra några reflexioner, även om det i någon mening kanske blir en upprepning av vad som framkom tidigare. För min del känns det naturligt att den nya majoritet som formades vid höstens val vill få genomslag för sin politik. Det har jag full förståelse för, även om jag inte sympatiserar med innehållet i förslagen. Personligen tycker jag att det dock förtjänar att framhållas att det finns situationer där det är önskvärt att samla bredare majoriteter. Framför allt tjänar strukturfrågor på att inte förändras när vi byter majoritet i riksdagen. Jag har svårt att förstå den något bristande viljan till att få en bred uppgörelse om procedurfrågor, alltså frågor om spelregler för riksdagens arbetssätt.

Man kan naturligtvis raljera över detta eller möjligen beskriva det så att endast ett parti av sju står utanför, men lite eftertanke borde kunna vara på sin plats. Det är trots allt det största partiet i riksdagen som ställs

utanför. Uppenbarligen finns det dock inte någon anledning att ta hänsyn till det. Det hela blir inte mindre märkligt av det faktum, som också tidigare framhållits, att det i samband med diskussionen för ett halvår sedan på många håll fanns en tveksamhet till det sakliga innehållet i de spelregler som förslaget nu innebär. Jag får hoppas att det inte är ett uttryck för vad som kommer att prägla de kommande fyra åren, för i så fall har vi nog ständiga konfrontationer att vänta i stället för en vilja att räcka ut handen.

Den andra frågan som jag skulle vilja ta upp, herr talman, gäller registret över riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen. Från socialdemokratiskt håll tycker vi att tiden nu är mogen för att göra registret obligatoriskt. Vi har ju haft ett antal år med frivillighet, och det har också gjorts en utvärdering av hur det fungerat. I april i år lämnade den särskilda utredaren sitt betänkande. Där finns konkreta ändringsförslag samt förslag om att göra registret obligatoriskt. Betänkandet har remissbehandlats, och såvitt jag förstår har det genomgående mötts av positiva reaktioner. Enligt uppgift är frågan emellertid föremål för överväganden inom riksdagsförvaltningen. Mot bakgrund av att frågan bereds och övervägs har vi beslutat att avvakta beredningen. Det är dock vår bestämda uppfattning att ett beslut om obligatorium måste komma i när-tid.

Med detta, herr talman, yrkar jag bifall till utskottets ställningstaganden.

Anf. 19 PER BILL (m):

Herr talman! Från att ha debatterat ett ärende som handlar om en ändring av riksdagsordningen går vi nu över till att behandla ett lite mindre betänkande. Där behandlas 38 motionsyrkanden från den allmänna motionsperioden. När vi behandlar dessa vad vi lite slarvigt brukar kalla ”motionsslaktbetänkanden” blir debatten lätt något spretig eftersom så många olika saker diskuteras.

Jag tänkte hoppa över EU-frågorna eftersom vi alldeles nyss ägnade 50 minuter åt dem och i stället titta på den mångfald av motionsyrkanden som finns. Det handlar om teckentolkning av det som händer i kammaren, EU-flaggan i plenisen, motionsrätten, fördelningen av frågorna mellan de olika utskotten, hur utskotten ska se ut med mera. Det är viktiga frågor, bland annat om jämställdhet, och sedan har vi naturligtvis den spännande frågan om vem som ska sätta lön på riksdagsledamöterna och hur hög den lönen ska vara.

Jag har tre motionsyrkanden som jag lite grann vill kommentera, men först skulle jag vilja yrka bifall till utskottets förslag och vänligt men bestämt yrka avslag på samtliga motioner.

En av de frågor vi diskuterar gäller motionsrätten, om vi ska gå över till en ständig motionsrätt i stället för den ganska hetsiga motionstid som vi nu har under några höstveckor. Riksdagskommittén har tittat på detta, om vi ska ha en motionstid, två motionstider eller en ständig motionstid. Den kom fram till att det nog ändå är minst dåligt att ha det som det är nu. Utan att ha satt mig in i alternativen så väldigt noggrant tror jag i det här fallet på Riksdagskommittén.

Arvodesfrågan är ständigt återkommande i kommuner, landsting och riksdag. Efter att ha bestämt löner för både anställda och politiker i min

hemkommun Uppsala kan jag lägga till ett perspektiv, nämligen att om det är något som upprör medborgare så är det inte hur hög eller låg lön en riksdagsledamot eller kommunpolitiker har utan det faktum att de kunnat vara med och sätta sina egna löner. För många av dem som jag pratade med i samband med att vi satte lön på kommunalråden i Uppsala var det själva principen, att politiker satte lön på sig själva, som var det upprörande, inte huruvida lönen var 24 000, 26 000 eller 30 000 kr.

Herr talman! Det finns i detta utskottsbetänkande även flera ”gulliga” motioner. Avsikten är god när man försöker hjälpa till för att vi ska få det lite mysigare, trevligare och också lite modernare i kammaren, helt enkelt på olika sätt göra vår arbetsplats bättre. Det handlar till exempel om att ha en EU-flagga och en FN-flagga i kammaren. Det är goda förslag, men det är faktiskt inte KU som beslutar om detta.

Det, herr talman, innebär dock inte att jag tycker att riksdagsledamöterna ska sluta motionera i dessa frågor. Nu har vi KU debatterande detta, vi har talmän som är mycket intresserade av debatten och med stort intresse dessutom läser vad konstitutionsutskottet kommer fram till; det gäller även de motionsförslag som finns. De nya talmännen har ju också sagt att de vill göra vår nya, vackra kammare lite mer modern. Vi får till och med ta med oss tidningar i kammaren om vi gör det på ett snyggt sätt, och även lite cappuccino eller caffè latte om vi sköter oss.

Vem vet, herr talman, en vacker dag kanske det finns en FN-flagga och en EU-flagga här, och jag tror inte att särskilt många i KU skulle ha så mycket emot detta.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 13 §.)

8 § Ändringar i luftfartslagen

Föredrogs
civilutskottets betänkande 2006/07:CU2
Ändringar i luftfartslagen (prop. 2006/07:3).

Talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 13 §.)

9 § Skärpta djurskyddskrav för minkuppfödning

Föredrogs
miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2006/07:MJU3
Skärpta djurskyddskrav för minkuppfödning (prop. 2005/06:197).

Anf. 20 CLAES VÄSTERTEG (c):

Herr talman! Nu ska vi här i kammaren debattera miljö- och jordbruksutskottets betänkande om skärpta djurskyddskrav för minkuppfödning. Bakgrunden till betänkandet är en proposition från den förra regeringen om att ändra djurskyddslagen för att skärpa kraven på djurhållning

vid uppfödning av minkar för pälsproduktion. Med anledning av propositionen har fyra följdmotioner väckts, och i betänkandet behandlas dessa liksom två motioner från allmänna motionstiden.

Miljö- och jordbruksutskottet påbörjade sin behandling av ärendet redan under förra riksmötet, men i samband med att lagförslaget lades fram anmälde den förra regeringen – detta kallas även notifiering – detta förslag hos kommissionen, enligt de regler och föreskrifter som gäller i sådana här situationer. Det innebär att en frysningsperiod inföll, då inga beslut fick fattas i ärendet. Mot slutet av frysningsperioden lämnade Frankrike ett detaljerat utlåtande, och med anledning av det utlåtandet förlängdes frysningsperioden till den 4 september 2006. Även Slovakien har lämnat ett detaljerat utlåtande med anledning av lagförslaget. Dessa utlåtanden gjorde att behandlingen av ärendet fördröjdes, och innan riksdagen hann behandla ärendet på nytt inföll riksdagsvalet. Resultatet av det valet är ju väl känt.

Den nya utskottsmajoriteten föreslår följaktligen, i enlighet med den motion som den dåvarande oppositionen väckte, att propositionen avslås. Vi föreslår även ett tillkännagivande om vikten av fortsatta forskningsinsatser.

Med denna inledning, herr talman, lämnar jag över ärendet till mina kolleger i kammaren, med förhoppningen att det ska bli en saklig och respektfull debatt.

I detta anförande instämde Åke Sandström (c).

Anf. 21 HELEN PETTERSSON i Umeå (s):

Herr talman! I dag ska vi diskutera och besluta om djurskydds krav för minkuppfödning. Det är ett ämne som engagerar många och som har varit föremål för många diskussioner, inte minst här i kammaren.

I Sverige har vi ett starkt djurskydd, och djurens väl och ve har alltid engagerat det svenska folket. I dag har vi möjlighet att ta ännu ett steg på vägen mot att förbättra vår lagstiftning på det här området.

Minkhållningen i vårt land har under årens lopp blivit föremål för ett antal utredningar. Redan 1990 kom en utredning från Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap, SVS, som uppmärksammade bristande förhållanden för minkarna på de svenska farmerna. Sex år senare gjorde SVS en uppföljning av sin egen rapport. Den visade att minkhållningen inte uppfyllde lagkraven på naturligt beteende, eftersom minkarna inte har möjlighet att tillfredsställa sina beteendebehov. Dessutom fastslogs att minkarna uppvisar beteendestörningar, så kallade stereotypier, i alltför hög grad, och att minkens behov av vatten för sysselsättning måste utredas.

Minkens stereotypier tar sig form av upprepade rörelsemönster men också i andra onormala beteenden, till exempel pälsbitning och stympning av den egna svansen. Den typen av beteendestörningar förekommer inte i det fria, och inte heller bland minkar i djurparker med miljöberikande anordningar. Det har man slagit fast i en rapport från EU-kommissionens kommitté för djurens hälsa och välfärd. I den rapporten hänvisade man till en omfattande undersökning som visade att 31–85 % av minkhonorerna uppvisade denna grupp av stereotypa beteenden.

Prot. 2006/07:35
7 december

*Skärpta
djurskydds krav för
minkuppfödning*

År 2002 presenterades Jordbruksverkets studie om minkhållning. Där konstaterade man att § 4 i djurskyddslagen, som säger att djur ska hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att det främjar deras hälsa och ger dem möjlighet att bete sig naturligt, inte anses vara uppfyllt fullt ut. Man konstaterade att traditionella bursystem bör avvecklas och att system som tillgodoser minkars behov av bad- och simvatten bör utredas.

Vidare presenterades den statliga Pälsdjursnäringens utredning 2003. I den fastslogs att minknäringen inte hade gjort något för att utveckla minkhållningen och att djurhållningen måste anpassas för att bättre passa djurens naturliga behov.

Herr talman! Äsikterna går isär när det gäller om minkarna har behov av vatten att simma i eller inte. Det finns dock forskning som visar att vatten att simma i är en mycket värdefull miljöberikning för att minska förekomsten av beteendestörningar hos minkarna. Bland annat ökade lekbeteendet hos minkvalparna, vilket har visat sig vara mycket verkningfullt för att minska beteendestörningar hos dem när de blir vuxna djur. Det finns också forskning som visar att minkar är beredda att jobba lika hårt för att ha tillgång till vatten som att ha tillgång till mat.

I regeringens proposition om skärpta djurskyddskrav för minkuppfödning föreslås följande. Minkar som föds upp för pälsproduktion ska hållas på ett sådant sätt att deras behov av att röra sig, klättra, utöva sitt jaktbeteende och ägna sig åt annan sysselsättning samt av att periodvis vara ensamma tillgodoses. Minkar ska dessutom ha tillgång till vatten att simma i. Regeringen, eller, efter regeringens bemyndigande, Djurskyddsmyndigheten, får meddela om ytterligare föreskrifter om villkor för hållande av mink för pälsproduktion. Dessutom föreslås i propositionen att ekonomisk ersättning ska utgå för omställning under en period av max tre år.

I dag är antalet minkfarmer i Sverige ca 150, enligt branschen själv. Debatten om minknäringens brister har pågått i 16 år i Sverige. Trots upprepade påpekanden om de brister som finns har inte mycket skett. Vi socialdemokrater tycker att det är dags att vi stärker kraven på gott djurskydd inom den näringen nu.

Det är inte bara i Sverige som denna diskussion finns. I Tyskland tog man alldeles nyligen ett beslut som stärker djurskyddslagstiftningen när det gäller minknäringen. De nya reglerna i Tyskland innebär bland annat att minkarna ska ha tillgång till vatten att simma i. Tidigare har djurskyddsreglerna för minkhållning stärkts i Schweiz och Österrike, och i Storbritannien finns ett totalförbud mot minkuppfödning för pälsnäringen.

Vi socialdemokrater vill att Sverige även i fortsättningen ska vara ledande på djurskyddsområdet och att vi ska vara ett föregångsland för andra. Därför yrkar jag bifall till reservationen.

Anf. 22 WIWI-ANNE JOHANSSON (v):

Herr talman! Jag börjar med att yrka bifall till reservationen och avslag på miljö- och jordbruksutskottets förslag i betänkande MJU3.

I måndags träffade jag 12 000 minkar utanför Skara. De levde i burar, som är 40 centimeter breda och 80 centimeter djupa. Jag träffade dem på

Håkans minkfarm utanför Skara, som är en av – som vi nyss hörde – ca 150 minkfarmer i Sverige.

Hur många här har varit på en minkfarm? Jag ser att i princip alla har det. Då vet ni hur det ser ut. Det är rad efter rad med burar, 40 gånger 80 centimeter djupa. Här lever minken hela sitt liv.

De flesta blir inte så gamla. De blir inte mycket mer än ett halvår gamla. Egentligen kommer de heller aldrig ut ur burarna förrän de ska gasas ihjäl för att bli pälsar till lyxkonsumtion.

De 12 000 som jag träffade var avelsdjur som ska paras i mars och få valpar i april. Då blir de betydligt flera på den här farmen, ca 60 000. Varje hona får mellan 1 och 15 valpar. De lever till november, för då har de blivit tillräckligt stora, fullvuxna, och bildat vinterpäls. Och det är den vi vill åt. På den här farmen ska 50 000 minkar gasas ihjäl för vår lyxkonsumtion.

Vatten att dricka får minken automatiskt via en ledning, och maten lägger man ovanpå burarna. De har lite halm att förströ sig med och en lya att krypa in i. Så är livet för en mink i fångenskap i dagens Sverige. Den mink jag såg gick fram och tillbaka, gång på gång, i buren. Det finns ju inte så mycket annat att göra.

Minken utvecklar, som vi hörde, ofta en stereotypi, det vill säga att man upprepar samma rörelsemönster om och om igen. En del minkar biter av sig svansen. Vissa biter sig i pälsen. Och det är förstas inte heller bra för pälsnäringen. Men sådant är livet för en och en halv miljon minkar i Sverige varje år.

Ett sådant liv är förstas inte naturligt, inte ens för en mink. Mink i bur på 40 gånger 80 centimeter är inte naturligt.

Djurskyddslagens 4 § slår fast att djur ska hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att det ger dem möjlighet att bete sig naturligt. Men det gäller inte minkarna i dag i Sverige.

Därför menar vi att minkar ska ha utrymme, utrustning och plats för att utöva ett beteende som är naturligt för ett rovdjur. Minkar behöver också möjligheter till social samvaro men samtidigt en plats att dra sig undan till.

Vi menar också att minkarna ska ha tillgång till vatten att simma i. Det finns årtal av forskning som visar att minkarna då inte utvecklar stereotypierna på samma sätt som i dag i de trånga burarna.

Vårt förslag har mött starka protester från pälsdjursnäringen. Med sådana krav kommer inte näringen att överleva. Det blir inte ekonomiskt lönsamt, säger uppfödarna.

Vi har väl alla alldeles i dagarna fått en fyrfärgsbroschyr där man berättar att de svenska pälsdjursuppfödarna ska bli bäst i världen på pälsdjursuppfödning. Då måste man nog ta ett steg vidare.

Man säger också: Om inte vi föder upp minkar i Sverige på det humana sätt som vi tycker att vi gör – det vill säga inte vi, men näringen – då gör någon annan det. Det är en väldigt haltande logik.

Vi vet att Tyskland just har skärpt kraven på precis det sättet som vi i reservationen menar att vi ska kunna göra i Sverige. Nu kommer de tyska minkarna att få simvatten.

Förslaget hotar näringen, säger man. Tusen personer försörjer sig i dag i Sverige via minknäringen. Genomförs förslaget om verkligt djur-

Prot. 2006/07:35
7 december

*Skärpta
djurskydds krav för
minkuppfödning*

skydd för minkarna är det inte längre lönsamt. Här ställer man djurs välfärd och skydd mot ekonomi och näringspolitik.

Sanningen är att det sätt som minkar föds upp i Sverige gör att vi bryter mot djurskyddslagen. Därför vill vi skärpa djurskyddskraven på minknäringen. Regeringen vill fortsätta att forska.

Det har forskats i 15 år internationellt och i Sverige, och forskningen är enig. Regeringen vill att minkarna även i fortsättningen ska hållas i strid med djurskyddslagen i Sverige. Det är oacceptabelt. Jag yrkar bifall till vår reservation.

I detta anförande instämde Egon Frid (v).

Anf. 23 TINA EHN (mp):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservationen.

Ärendet handlar om skärpta djurskyddskrav för minkuppfödning. Ändringen innebär att kraven på djurhållningen vid uppfödning av minkar för pälsproduktion skärps.

Man vill att minken ska hållas så att dess behov av att röra sig, klättra, utöva sitt jaktbeteende och ägna sig åt annan sysselsättning samt att periodvis vara ensam kan tillgodoses. Det anses dessutom att minkar ska ha tillgång till vatten att simma i.

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2007. Nu ska detta lagförslag i soptunnan enligt vår nya regering. Men det är knappast ett nytänkande eller ett framtidsänkande. Det är mer stagnation.

Förmodligen sitter det politiker från alliansen och tycker att lagförslaget är bra och att det ligger i tiden. Ni har möjlighet att markera det i dag.

Skärpta djurskyddskrav för minkuppfödning som föreslås i förslaget är krav som vi ska kunna ställa i ett modernt land i stället för att bita oss fast vid ett ålderdomligt sätt att hålla djur. Att påstå att det behövs mer forskning verkar i sammanhanget mycket märkligt och överflödigt. Att minken gillar vatten och oftast syns i vatten är ingen slump.

Hur har den nya alliansregeringen egentligen tänkt sig att förbättra djurskyddet? Varför mer forskning när den forskning som gjorts pekar på att dagens djurhållning av mink ger upphov till stereotypa beteenden, som vi har hört här tidigare?

Dessa stereotypa beteenden har att göra med ett rörelsebehov. Brister i att få utlopp för detta kan leda till sådana bestämda mönster som att djuret pendlar, trampar av och an på stället, eller gör cirkulerande rörelser med huvudet.

Som om det inte räcker med det förekommer det också onormala beteenden som att de stympar sin svans eller kan bita i sin päls. En del av de beteendena har förmodligen genetiska orsaker, eftersom vissa minktyper drabbas mer än andra. Tidig avvänjning ger även en ökad andel stereotypa beteenden. Men en viktig orsak kan nog sägas vara burmiljön.

I det fria förekommer inte dessa beteenden. Det gör de inte heller bland de minkar som finns i mycket berikade inhägnader i djurparker. De stereotypa beteendena minskar kraftigt om minken får tillgång till sysselsättning.

EU-kommissionens kommitté för djurs hälsa och välfärd utarbetade år 2001 en rapport om pälsdjurens välfärd. Rapporten behandlar flera olika pälsdjur och deras välfärd ur ett vetenskapligt perspektiv.

Man har avlat på minken med avsikt att förbättra pälskvaliteten, vilket inte är så konstigt. Det är ju syftet med minkuppfödning. Men det innebär också att minkens beteende är ganska oförändrat från den vilda minkens.

Det går att märka att en förändring har skett. Det är lite mindre rädsla och mer nyfikenhet hos minken. Men det är inget tamdjur. Det är i stort sett ett skyggt djur. Det krävs tjocka handskar i hanteringen för att undvika att bli biten. Dessa djur ska inte behöva finnas i sådana burar som hindrar dem från sitt naturliga sätt att vara. Det är inte modernt, och det är inte försvarbart.

Vad innebär det att man bollar frågan vidare till EU för att skjuta på problemet? Vilka EU-länders agerande ska gälla? Tittar man på utvecklingen i enskilda medlemsstater har Tyskland nyligen behandlat ett förslag, som vi hörde innan, om skärpta regler för pälsdjursnäringen. Man har bland annat lagstiftat om krav på att minkar ska ha tillgång till simvatten.

I Österrike och Schweiz har man så stränga regler för minkhållning att där inte finns någon uppfödning. I Storbritannien har man sedan år 2001 ett totalförbud mot all pälsdjursuppfödning. Beslutet är fattat på etiska grunder. I Norge finns ett beslut om att man ska ge branschen tidsfrist för forskning.

Jag frågar igen: Vilka EU-länders agerande ska gälla? Hotet om att man flyttar produktionen till ett annat land håller inte. I Frankrike säger man: Om Sverige inför de skärpta djurskyddskraven hotar det den franska pälsdjursuppfödningen som vi har i Frankrike. Man tror faktiskt att Sverige kan gå före och bli en norm. Det skulle minkarna gilla. Det är deras livsförutsättningar vi talar om här.

Jag skulle tycka att det låg i tiden och är i enlighet med hur människan i dag ser på djurhållningen i Sverige. Man vill kunna stå upp för den. Jag vill som nyvald riksdagsledamot i Sveriges riksdag påverka i Sverige. Jag vill att vi går före i det som vi kan en hel del om. Det kan vi när det gäller djurskydd.

Jag förstår inte varför man är riksdagsledamot i Sveriges riksdag om man vill låta EU sköta allt som känns jobbigt: djurskydd, klimat, fiskepolitik och så vidare.

Anf. 24 JEPPE JOHNSON (m):

Herr talman! För mig och hela alliansgruppen i utskottet – och naturligtvis för alla de människor som berörs, inte minst i min hembygd i Blekinge – kommer denna dag, om allt går som vi har tänkt, att gå till historien som en vändpunkt och en dag som medför framtidstro i stället för missmod och framtidsoro.

- Dagen då riksdagen fattade ett förnuftigt beslut.
- Ett beslut grundat på kunskap om hur minkuppfödning fungerar och går till i verkligheten.

- Ett beslut byggt på forskning och beprövad erfarenhet.
- Ett beslut som innebär att vi går vidare och utvecklar minkuppfödningen i stället för att avveckla den.

Den svenska minkuppfödningen håller världsklass. Och glöm inte, gott folk, ärade ledamöter i kammaren: När det gäller minken är det utsidan som man försörjer sig på. Ett djur som inte mår bra får ingen bra utsida och ger inga inkomster. Sverige ligger i topp när det gäller djuromsorg. Denna position ska vi slå vakt om. Det är nödvändigt för att vi ska kunna konkurrera och ha högsta kvalitet på våra skinn även i fortsättningen. Vi ska inte tro att pengarna kommer av sig själva i den konkurrens som råder i dag.

Pälsdjursutredningen slår fast att det krävs ytterligare forskning om minkarnas beteende för att på sikt kunna förbättra förhållandena ytterligare inom uppfödningen. Vi i majoriteten ställer oss bakom detta och beslutet stöds till hundra procent av näringen och dess organisationer.

Herr talman! Socialdemokraternas agerande under de senare åren har redan inneburit att den svenska uppfödningen minskat samtidigt som världsproduktionen ökat. Det kan ju glädja er som är motståndare till minkuppfödning. Sedan kongressbeslutet 2001 har världsproduktionen ökat från 28 miljoner skinn per år till 40 miljoner skinn. Alla experter säger att marknaden förmodligen just nu efterfrågar ytterligare 30 miljoner skinn. Detta betyder att näringen i Sverige efter många svåra år i dag är väldigt lönsam. Ökningen har bland annat skett i Kina, som producerar ca 10 miljoner skinn. Vår granne Danmark producerar ungefär tio gånger så många skinn som Sverige.

Det förslag som ni lade fram i riksdagen i våras byggde inte på forskning och var inte heller förankrat i verkligheten. Förslaget var och är ett näringsförbud. Sverige har inte råd att göra sig av med lönsamma arbeten om bortfallet inte kompenseras. Det handlar naturligtvis inte bara om enskilda farmare – det handlar också om en mängd andra jobb som är knutna till pälsdjursuppfödningen.

Den 1 juni i år var jag med och justerade det betänkande som, *om* det fått riksdagens bifall, hade inneburit slutet för minknäringen. Då kom hjälpen från oväntat håll. Det kändes rätt att utbrista: *Vive la France* – leve Frankrike! Det är ganska ovanligt annars i min värld.

Vi i den borgerliga alliansen kommer att se till att svensk pälsdjursnäring får möjlighet att fortleva. Utan att ge avkall på djurskyddsreglerna är vi övertygade om att branschen har en framtid i Sverige.

I dagens betänkande är situationen omvänd. Majoriteten kommer att rösta för avslag på propositionen och rösta ja till fortsatt forskning. Skulle vänsterpartiernas reservation gå igenom skulle den svenska produktionen tas över av andra. Jag vet att ni tycker att det är ett dåligt argument, men så kommer fallet att vara. Jobben försvinner från Sverige. Den gemensamma reservationen från socialdemokrater, miljöpartister och vänsterpartister har bara förlorare.

Pälsdjursutredningen som kom 2003 är enig och kräver inget förbud för näringen. Men ni socialdemokrater hade redan bestämt er innan utredningen blev klar. Kongressbesluten skulle drivas igenom oavsett vad utredningen kom fram till. Den dåvarande jordbruksministern, Margareta

Winberg, meddelade innan utredningen blev klar att hon stödde ett totalförbud mot minknäringen. Det är ganska ovanligt för den gamla arbetarrörelsen att jobba på det viset. Men så är det. Den här frågan var väl symboliskt viktig. Ni behövde ju stöd för att få sitta kvar, och då kan man väl sälja ut några människor som sysslar med hederligt arbete.

I den proposition som vi i dag förhoppningsvis kommer att avslå är kraven inte bara att burarna måste bli större. Minkarna ska också ges möjlighet att klättra, utföra sitt jaktbeteende, ges möjlighet att vara ensamma och ha tillgång till vatten att simma i.

Många som debatterar mink glömmar eller förtränger att minken i dag är avlad i 125 generationer. Jag påstår att den mink vi har i dag inte är någon vildmink. Den är mer eller mindre domesticerad. Man måste, gott folk, skilja på farmade minkar och vilda minkar i Kanada och Alaska. Så länge en mink har tillgång till föda går den inte i vattnet. Det gör den om den måste, för där är det lätt att hitta föda. Så länge det finns fågelungar och ägg ute i naturen utgörs födan för en mink som rymt från en minkfarm till 95 % av denna föda.

Det finns en massa tyckande och ogrundade påståenden. Under tolv år i riksdagen har jag med näbbar och klor förklarat för den ena ledamoten efter den andra att minken inte har simhud mellan tårna. Titta efter, så får ni se. Titta sedan på er själva så ska ni se vem som behöver mest vatten. Senast var det en som skrev i lokaltidningen i min hembygd – han borde veta bättre, han var från ett parti långt till vänster – att minken till och med sover i vatten. Sådant kan man inte ta på allvar.

Den mest omfattande och långvariga forskningen på området har utförts i Danmark. Den har ingen av er nämnt. Den har utförts av Leif Lau Jeppesen vid Köpenhamns universitet. Han har under hela sex år haft två grupper av minkar med 40 minkar i varje grupp. Det är alltså sex generationer minkar som har genomgått försöken. Han hade en tredelad bur – en med löja, en med vatten emellan och en med föda. I hälften av fallen hade han vatten i den bassäng som fanns emellan. Forskaren är världsledande på området; det är man i Danmark. Han konstaterade efter sex års forskning ett entydigt resultat: Simning är inte ett biologiskt behov hos minken. Resultatet har nu enligt Pälsdjursnäringens utredningen – den har ni naturligtvis läst allihop – numera accepterats av samtliga forskare. Så står det på s. 84.

Men ni tror visst inte på forskningen. Ni tycker mer själva. Och visst är det lätt att bli disneyfierad långt ifrån verkligheten, långt från landet, långt från djuruppfödningen, långt från minkfarmer, långt från fiske och långt från jordbruk. Då är det lätt att sitta och tycka.

Herr talman! Propositionen sågas också av Lagrådet på flera punkter. Det kanske ni inte tycker är så viktigt, men det tycker jag. Ett exempel är när Lagrådet skriver så här: På den utredning som förebragts kan Lagrådet således inte tillstyrka att bestämmelsen om tillgång till vatten för simning införs.

I kraven för minkuppfödning ingår att minkarna ska kunna klättra. Har någon av er som har varit uppe i talarstolen här sett en mink i vilt tillstånd klättra ute i naturen? De klättrar i burarna, men ute i naturen gör de det inte. Jag har levt i 55 år på Listerlandet i Blekinge. Där finns den största delen av minken i Sverige. Jag har aldrig sett en mink klättra ute i naturen, och jag har varit ute i naturen en del.

Prot. 2006/07:35
7 december

*Skärpta
djurskyddskrav för
minkuppfödning*

Herr talman! Det finns också krav på att minken ska kunna utöva jaktbeteende. Dock ska minken inte ha tillgång till levande föda. Detta påpekar ni noga i er reservation. Men, herr talman, hur ska den då kunna jaga? I min värld är jakt inte serverad, icke levande föda. Det finns andra jakter som går till på det sättet – skattjakter och sådana lekar. Men vid jaktbeteende handlar det icke om serverad föda utan om levande föda. Varför kräver ni inte att minken ska ha tillgång till levande bytesdjur? Är det inte viktigt? Ni skriver samtidigt att det inte kan bli fråga om att minkar i bur ska tillåtas fånga levande bytesdjur eller liknande. Jag delar er åsikt på denna punkt, men jag har lite svårt att förstå varför naturligt beteende inte är så viktigt för er på den här punkten.

Ni tar också upp självstympling och pälsbitning. På den punkten kan jag lugna er. Självstympling var ett problem på 60-talet, och då kom man fram till vad det berodde på – B-vitaminbrist. Det har man åtgärdat. Någon nämnde pälsbitningen här. Minkarna nafsar ytterst i pälsen. Det är ett avelsproblem; det går att avla bort. Det handlar inte om några bit- eller sårskador, utan det här sker ytterst i pälsen. Det är inte bra för minkuppfödaren, men minken tar ingen skada. Man avlar bort detta.

Stereotypier nämndes här. Ni försöker göra ett litet nummer av det också. Jag förstår det; det hade jag också gjort om jag hade tyckt som ni. Men innan ni gör det skulle jag vilja rekommendera att ni tar del av den forskning som pågår vid Statens lantbruksuniversitet, SLU. Doktoranden Heléne Lindberg vid SLU har i sin senaste studie konstaterat att stereotypi generellt endast förekommer under vintern hos avelsdjuren. Andelen tid som dessa minkar utövar ett stereotypt beteende är dessutom bara 9 %. Man kan jämföra detta med andra uppgifter. 1 % av detta är tid efter det att minken har ätit och 8 % innan den har ätit. Och vem i den här kammaren blir inte påverkad av signalen att snart blir det mat? Det blir i alla fall jag. Doften av fläsk och andra läckerheter kan få magsäcken, kroppen och hjärnan att gå i gång. Det kan jag lova er.

Dessa stereotypier är ganska naturliga för mig och mindre än hos många andra djur. Ni kanske ska värna lite om dem också. De uppvisas alltså bara av 20 % av en årsbesättning och bara under vintermånaderna fram till valpningen.

Herr talman! Jag har två frågor avslutningsvis. Är ert syfte verkligen att förbättra djurskyddet? Tänk efter med handen på hjärtat! Är det inte att få bort minkuppfödningen?

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på reservationen från s, v och mp.
(Applåder)

I detta anförande instämde Åke Sandström (c).

Anf. 25 WIWI-ANNE JOHANSSON (v) replik:

Herr talman! Det sägs att minkar är döva. Jag vet inte riktigt hur det är med den saken, men ibland tror man att de som har varit på minkfärmar är både blinda och döva. Vi verkar inte ha sett samma saker, i alla fall har inte jag och Jeppe Johnsson sett samma saker.

Uttrycket att klättra på väggarna kanske vi alla har hört lite till mans. Jag har full förståelse för om minkar i vilt tillstånd inte klättrar på väggarna. Det behöver de ju inte göra. Men vi klättrar ju också på väggarna om vi sätts in i för trånga burar eller för trånga utrymmen.

Det här är en representant för näringen som talar. Det handlar bara om näringen, och vi andra som tycker att djurskyddslagen och djurens rättigheter också ska gälla minkar disneyfierar djuren. Vi tror att vi är i fablernas värld där djuren talar med oss och där de är människor. Nej, det tror vi inte. Vi tror att djur är djur och människor är människor, men även djur har rättigheter. Vi kräver inget totalt förbud för minknäring i Sverige med den här reservationen och med de här kraven på ökade rättigheter för minkarna.

Sedan har vi den här logiken att om vi i Sverige inte föder upp minkar så gör andra länder det, till exempel Danmark. Det är så som näringslivets förespråkare talar. En minks päls har på bara ett par år gått upp från 270 kr skinnen till 400 kr skinnen. Det finns en jättestor efterfrågan på minkpäls i framför allt Ryssland och Kina.

Man säger att vi vill åt näringen. Vi vill inte åt näringen. Det finns också andra näringar som har ställt flera än 1 000 personer utan arbete. Det är inte det vi vill. Vi vill göra omställningen möjlig. Jag tycker att det känns som om du inte har sett det vi andra har sett när vi har varit ute. Tycker du att det är rimligt att de lever på det sätt som de gör i dag?

Anf. 26 JEPPE JOHNSON (m) replik:

Herr talman! Nej, jag har inte sett det Wiwi-Anne har sett, men å andra sidan har jag vuxit upp med mink och arbetat ganska mycket på en minkfarm när jag studerade.

Jag vill inte ta till jobben som argument. Det är en pluseffekt. Om vi kan göra det på ett bra sätt, tycker jag att vi ska göra det.

Minken klättrar i buren, och den berikningen är ingen konst att utföra. Det har man redan börjat med, men det har legat en våt handduk över näringen sedan 2001. Man har inte vågat och känt för att investera därför att hotet om nedläggning har funnits. Men får vi ett positivt besked i dag kommer näringen att göra alla de förbättringar som är vetenskapligt bevisade.

Det är inte så konstigt att minken klättrar i buren. Det byte som ni inte tycker ska vara levande lägger man ovanpå buren, och så klättrar minken upp. Det är ingen konst i nät, men den gör det inte ute därför att den kanske inte behöver det.

Sedan har vi detta med att minken ska ha badvatten att simma i. Det finns inga seriösa undersökningar som har visat detta. Det är snarare tvärtom, säger man. Det kan till och med vara skadligt för minken, speciellt den farmade minken. Har en mink aldrig utsatts för vatten har den inte vattenavstötande päls. Den klarar inte att vara under vatten speciellt länge. Det finns andra däggdjur som gör det betydligt längre. Den har inte simhud. Den går i vatten om den måste för att få sin mat. Man kan också fundera på hur den badar på vintern i det vilda tillståndet uppe i norra Kanada.

Anf. 27 WIWI-ANNE JOHANSSON (v) replik:

Herr talman! Jag vet inte hur minkarna i Kanada badar på vintern. Du talade tidigare om att det inte är naturligt för minkar att bada därför att de inte har simhud mellan tårna. Jag har inte heller simhud mellan tårna, men jag badar väldigt gärna. Det är också ett ganska naturligt beteende för de flesta människor.

Jag blir inte överraskad när du säger att du har vuxit upp inom minknäringen. Det är en erfarenhet som jag har gjort när vi har tittat på minknäringen inför den här debatten och det här avgörandet, som jag hoppas att till exempel Folkpartiet kan hjälpa till att förändra utgången på. Det är ju familjeföretag. Jag kan förstå att om man växer upp inom näringen blir man van vid att det är på det här sättet. Minkar är produktionsenheter.

Jag säger inte att de minkar som jag har sett på ett ytligt sätt far illa, men man behöver inte utföra mer forskning för att förstå att det inte är ett naturligt beteende för något djur, inte ens en mink, att sitta i en bur som är 40 centimeter hög och 80 centimeter djup. Ni ser djuren mer som produktionsenheter och vill förlöjliga oss som vill åt näringen och säger att vi disneyfierar djur. Vi vill att näringen vidtar de åtgärder som gör att minkarna kan ha ett mycket mer naturligt beteende, men vi vill inte mata dem med levande föda. Vi tror inte att det är en bra lösning att plåga ett djur till förmån för ett annat djur.

Anf. 28 JEPPE JOHNSON (m) replik:

Herr talman! Wiwi-Anne Johansson säger här att det inte behövs mer forskning, för det förstår man ju ändå. Ja, om livet vore så enkelt, om verkligheten vore så enkel.

Nu har jag förstått, och jag har misstänkt det tidigare, att ni baserar ert avslag på en massa tyckanden. Neringen är till hundra procent inställd på att göra det så bra som möjligt för uppfödningen. Man har satsat oerhört mycket pengar i forskning om stereotypier. Det kommer från näringen själv. Det är inte vi här i riksdagen som har anslagit de pengarna. Man vill göra sitt bästa, och man kommer att göra sitt bästa.

Låt oss titta på några andra djur. Utan att ha grund i forskning, om jag nu ska göra som Wiwi-Anne brukar göra, vill jag säga att det finns ett antal djurarter som jag tycker Wiwi-Anne ska ge sig på först. Jag misstänker att det som stör allra mest är att det är skinnet man använder och att det är en lyxprodukt. Det finns en del som inte tycker att man ska äta kött också. De var inte med på den lektionen i skolan när jag som biologlärare gick igenom mag- och tarmkanalen och tänderna hos människan, men det må ju vara dem förlåtet. Det kunde ju inte alla vara. Men det finns andra som anser att man bör äta en blandad kost. Jag kan förstå att de som tycker att man inte ska äta kött inte vill att vi ska föda upp några djur. Nu är det inte riktigt så, utan vi behöver faktiskt äta det.

Jag gör ingen skillnad bara för att pälsen kallas ett lyxföremål. Det viktiga är att djuret mår bra. Det finns nog ingen djurhållning som är så skonsam som minkhållningen, i alla fall när man ska slakta.

Anf. 29 HELÉN PETTERSSON i Umeå (s) replik:

Herr talman! Jag lyssnar med intresse när Jeppe Johnson pratar om ytterligare forskning. Man kan nästan uppleva att du negligerar vissa av de forskningsresultat som har kommit fram. Det finns forskning som EG-

kommissionen, Jordbruksverket och Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap har lutat sig mot och lyft fram som inte är gällande enligt dig.

Då tycker jag att det är intressant att prata om just det. Vem ska stå för den forskning som ni vill ska ske? Vilka forskningsresultat är det som duger och som man verkligen kan lita på?

Är det näringens egen? Var ska pengarna tas till den här forskningen? I dag har den nya regeringen prioriterat om en hel del på forskningsområdet, bland annat tagit bort stora delar av forskning på arbetsliv, arbetsmiljö och annat. Men nu vill man satsa på ett helt nytt område där det redan är bedrivit en hel del forskning genom åren. Jag skulle vilja ha lite svar på frågorna om hur prioriteringarna i forskningen ska se ut framöver.

Anf. 30 JEPPE JOHNSON (m) replik:

Herr talman! Jag negligerar inte forskning. Däremot vet jag att den forskning man har gjort i Köpenhamn är den enda storskaliga. Det har gjorts ett par forskningar på mink och vatten. Man hade sex minkar i laboratoriemiljö, och de fick äta kattmat. Sådan forskning vill jag inte lyfta upp, däremot den som Leif Lau Jeppesen har gjort med sex generationer under sex år och två likadana uppsättningar, fast vatten i den ena och inte vatten i den andra. Det visade sig att minken drog sig för att gå och äta om det fanns vatten i bassängen, vistades mer sällan där maten fanns och oftare där löjan fanns. Jag tror mer på den forskningen.

När det gäller pengar till forskning satsar redan i dag näringen väldigt mycket pengar i den forskning som bedrivs om stereotypier. Det har visat sig att stereotypierna hos minken ofta är mindre än hos en del andra djur. Jag skulle vilja påstå att den är mindre än hos människorna också. För när människorna blir nervösa har de också vissa stereotypier för sig, inte minst är det senaste att man plockar upp mobiltelefoner och sitter och fingrar på dem när man inte vet vad man ska göra.

Så när det gäller minken är jag faktiskt inte orolig för detta. Och det är något som man har avlat bort genom åren. Man avlar inte på nervösa minkar. På 50-talet var det kanske mer av detta, men då satte man ett kryss på den minken. Det var i och för sig inget kul kryss för minken, men det var något som man kunde använda sådana utensilier för. Som sagt var, man har systematiskt avlat fram minkar. 2000-talets minkar är inte de som fanns vilda i slutet på 1800-talet i Kanada.

Anf. 31 HELEN PETTERSSON i Umeå (s) replik:

Herr talman! Jag vidhåller fortfarande att Jeppe Johnson själv väljer vilka forskningsstudier som han tycker är relevanta eller inte. Jag kan också instämma med Wiwi-Anne från Vänsterpartiet att det finns ett visst drag av förlöjligande. Att jämföra studier som är gjorda på minkars stereotypa beteenden med människor som fingrar på sin mobil när de är nervösa för ett anförande är en typ av jämförelser som jag inte tycker hör hemma i den här debatten.

Det finns, tvärtemot vad du säger, forskning som visar att minkar är beredda att jobba för att få tillgång till sitt simvatten, också när det gäller att öka leketeendet hos minkvalpar som gör att deras beteendestörningar minskar som vuxna minkar. Det är svårt att bortse ifrån.

Prot. 2006/07:35

7 december

Skärpta

*djurskyddskrav för
minkuppfödning*

Jag vill återkomma till ett förtydligande från Jeppe om vem som ska bedriva den här forskningen vidare i Sverige och hur vi ska veta vilken forskning vi kan lita på.

Anf. 32 JEPPE JOHNSON (m) replik:

Herr talman! Rimligen borde det allmänna stå för den här forskningen. Under den regim som har varit var ni ju inte så väldigt intresserade av forskning. Ni ville ju bara förbjuda. Det har funnits möjligheter här i kammaren att ge bifall till ökad forskning.

Nu drivs forskning av näringen själv. Vi har forskning att ta till oss i Danmark, där man är tio gånger så stora som oss. Mer än hälften av lantbrukarna har pälsdjursuppfödning. Så varför inte samarbeta med danskarna om detta och ta till sig den forskning de gör? Den forskning som görs i Sverige i dag finansieras, såvitt jag vet, med pengar från SPR, Sveriges pälsdjursuppfödarens riksförbund.

Det är ingen konst att fixa till lekbeteendet för valparna. Det låter sig lätt göras. Jag tycker att det skulle vara bra om Helén Pettersson i dag kunde rösta ja till ökad forskning, men det går ju inte riktigt ihop. Ni vill förbjuda före forskningen. Det vill inte vi. Vi vill ha forskning och förbättra så långt det någonsin går. Jag är övertygad om att den forskningen kommer fram till att det är fullt rätt och riktigt och lagligt att föda upp mink.

Anf. 33 ERIK A ERIKSSON (c):

Herr talman! Först vill jag yrka bifall till förslaget i utskottets betänkande MJU3. Frågan handlar om pälsdjursnäringens vara eller icke vara i Sverige. I vårt land finns världens bästa djurskyddslag, och den ska vi vara rädda om. Det är viktigt. Vetenskapen tillsammans med de människor som dagligen arbetar med djur har gemensamt format underlaget till den lagen. I riksdagens kammare finns i dag inte förslag till att göra avkall på denna lag. Det är bra.

Mitt i en lovsång över en lag måste jag samtidigt säga att lagen inte gäller i andra länder än Sverige. Den gäller inte i de länder som inte uppfyller kravet på mänskliga rättigheter i dag. Det handlar till exempel om asiatiska länder. Där kanske djuren har det allra sämst. Det är någonstans där produktionen skulle fortsätta om vi skulle lägga ned den i Sverige.

Vi pratar om att vi vill ha ny forskning, och det är viktigt. Neringen är beredd att betala den forskningen och skjuter till sin del. Det tycker jag visar på ansvar och självinsikt. Det är också ett bevis för att man har tagit kritik på allvar tidigare. Minkfarmer av i dag ser inte ut som de gjorde för 20 år sedan. Det tycker jag också är viktigt att få med i debatten här.

Det finns ett antal frågor som vi skulle vilja ställa, men vi får inte svar på dem här i kammaren i dag. Vi kan i alla fall föra upp dem här för att få med dem till fortsatt diskussion, och forskningen kan få dem med sig. Det är inte så att vi ograverat tycker att allt är toppen som sker i vårt land, oavsett vad det handlar om. Det här är en kontroversiell fråga och en viktig fråga.

Jag har två frågor. Den första gäller att det finns efterfrågan på päls. Då är frågan: Ska vi förbjuda päls, att man bär päls? Det känns som att det är ganska relevant ändå i en sådan här diskussion. Ska vi förbjuda produktion? Det kan man kanske tänka sig att göra, men det måste i så

fall följas åt. Då ska vi heller inte tillåtas att bära päls. Det är en fråga. Jag har inte svar själv naturligtvis.

Det finns andra frågor. Det berör arbetstillfällen, och det berör en näring som är kopplad till en forskning som är gjord tidigare. Så det handlar också om ansvar gentemot arbetstillfällen. Det tycker inte jag att man ska förringa här i kammaren. Jag tycker att det är viktigt att man kan vara så pass rak att man säger att det handlar om arbetstillfällen många gånger. Det kanske är så att vi ska offra arbetstillfällen ibland, men inte denna gång.

Den andra frågan jag funderar över är: Vad är naturligt beteende? Helt plötsligt blir vi experter allihop här inne. Jag tror inte att det är någon som kan säga sig ha en professur i ämnet här. Men plötsligt är vi så många som är experter. Jag är inte tvärsäker på svaren. Det är därför jag ställer frågor. Efter ett studiebesök i en ladugård eller på en farm är man absolut inte expert, oavsett om det handlar om minknäring eller någon annan djurhållning. Men det är bra att man gör studiebesöket. Det tycker jag ändå öppnar upp för en fortsatt öppenhet och diskussion.

De djur vi pratar om här i debatten är domesticerade efter nästan hundra år hos människan. Det är en lång tidsrymd egentligen. Det är därför som det behövs fortsatt forskning och kontinuerlig forskning. Det går inte att säga att forskningen är gjord en gång för 15 år sedan och därmed är det väl, utan den behöver fortsätta.

Sedan kommer vi till dagens stora sensation. Jag måste säga att våra husdjur avlas. Det är så det fungerar i vår herres hage. Det är ingen dramatik i det. Vi kan se på andra husdjursarter som vi håller. De avlas också. Jag vill att det ska komma med i debatten.

Vad skulle då oppositionens förslag innebära? Vi är bekymrade för att det skulle innebära att samma antal djur, säkert ännu flera, skulle fara mycket sämre än vad de någonsin skulle göra i Sverige i ett annat land. Jag är inte nöjd med en sådan situation. Jag är inte alls nöjd med det.

Jag skulle vilja vädja till kammaren: Låt oss skapa mindre klyftor mellan människor och husdjur! Låt oss vara öppna och ha förståelse! Det är lätt att vara raljant – det kanske jag har varit redan; jag får försöka rannsaka mig – men vi som växte upp med lantbruket nära inpå oss har haft nära till husdjuren. I dag växer generationer upp som inte har nära till husdjur. Då pratar jag inte enbart om mink, utan jag tänker på mjölkkor, hästar eller vad ni vill. Jag skulle vilja vädja till oss alla att lyfta diskussionen och öka förståelsen för sambandet mellan människa och husdjur och även för människans ansvar för husdjuren, som är väldigt stort. Varje dag tar människor ansvar för sina husdjur utifrån den djurskyddslag som jag nämnde allra först.

Att förbjuda näringen genom lagstiftning tycker vi inte är ett sunt förhållningssätt. Centerpartiets och alliansens åsikt är att det är fullständigt självklart att människan håller husdjur även år 2006. Så har varit fallet i tusentals år. Vi har präglat varandra.

Som en liten parentes skulle jag vilja nämna dagens mjölkkor. Jag påstår här i kammaren att mjölkkorna aldrig någonsin har haft det bättre än de har i dag. Människan passar upp på dem fullständigt, och veterinärer finns runt hörnet. Detta är jag trygg i. Det beror bland annat på att vi har en stark djurskyddslag och människor som tar ansvar.

Prot. 2006/07:35
7 december

*Skärpta
djurskyddskrav för
minkuppfödning*

Jag är övertygad om, fru talman, att även den näring vi nu diskuterar är beredd att ta detta ansvar. Vi fattar ju inte dagens beslut förutsättningslöst utan med ett stort ansvar kopplat till det engagemang som djurägare och näring har. Även vetenskapen har ett ansvar att se att lagstiftningen efterföljs.

När det gäller djurhållning kopplat till produktion av förnödenheter finns det en tydlig koppling: De som inte klarar att uppfylla djurskyddslagens krav tjänar inte heller pengar. Så väl utformat är det i dag. De som klarar våra regler kan fortsätta med sin verksamhet. Det finns djurskyddsinspektörer i dag som gör ett väldigt bra arbete. Även djurskötare, veterinärer och inte minst bönder gör ett ofantligt bra arbete och tar ett stort ansvar. Däremot är det alltför sällan vi premierar det. Jag tycker att också detta är värt att nämna i den här diskussionen. Jag är glad att djurskyddet och omsorgen om dagens husdjur är fortsatt starka.

Fru talman! Alltför ofta får vi rapporter om medmänniskor som far hemskt illa i vårt gamla land. Jag tror att människan först behöver vara i harmoni för att sedan kunna behandla andra medmänniskor och sina husdjur väl. I ett samhälle där vi stressar upp oss, där vi skenar i väg och knappt vet var vi befinner oss i vår vardag, finns risken att vi inte kan ta detta stora ansvar för våra husdjur. Frågan är alltså större än att bara handla om mink. Det handlar om människan. Människan är central i detta.

Fru talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på reservationen.
(Applåder)

I detta anförande instämde Lars-Ivar Ericson och Åke Sandström (båda c) samt Sven Gunnar Persson (kd).

Anf. 34 WIWI-ANNE JOHANSSON (v) replik:

Fru talman! Vi håller på att få en hel husdjursdebatt här i kammaren, men i dag skulle vi behandla minknäringen.

Det du säger, Erik Eriksson, när vi talar om att minkarna ska få det bättre här i Sverige är återigen detta: Om inte vi gör detta gör någon annan det, och de gör det så mycket sämre än vad vi gör. Om inte vi föder upp minkar på det här viset, om inte vi har en lönsam minknäring i Sverige, ja, då kommer uppfödningen att ske till exempel i Kina under mycket sämre omständigheter.

Då måste man fundera lite grann. Det finns ju mycket man gör i andra länder som inte vi gör. För att nu hålla sig inom husdjursområdet föder man till exempel i Kina upp både katter och hundar under ganska vidriga omständigheter. Erik Eriksson kanske tycker att det vore bra om vi började föda upp katter och hundar på liknande sätt.

Jag tycker att det är att skylla ifrån sig och göra det väldigt enkelt för sig att säga: Om inte vi gör detta gör någon annan det, och man gör det mycket sämre. Vad tycker du?

Anf. 35 ERIK A ERIKSSON (c) replik:

Fru talman! Först vill jag säga att jag är glad att du i alla fall lyssnade på vad jag sade, Wiwi-Anne. Det känns väldigt trevligt att vi har en sådan öppenhet här i kammaren.

Vi ska aldrig skylla ifrån oss. Det är därför vi tar detta ansvar. Det är därför vi säger att vi fortsatt vill ha en minknäring i Sverige.

Det är klart att vi kan räkna upp massvis med exempel på hur mycket sämre det är på andra platser. Just Asien har ju varit ett exempel där vi svenskar inte har varit nöjda med vare sig de mänskliga rättigheterna och dödsstraffet eller hur man betar sig gentemot sina djur. Jag vill inte ta i för mycket, men någonstans känner jag att den djurhållning vi har i Sverige är så pass mycket bättre. Det känner jag mig tryggare i än om detta skulle flytta utomlands och hamna till exempel i Kina.

Det kan naturligtvis också hamna på en plats där djurskyddslagen är bättre än i Sverige. Det kan vara så.

Anf. 36 WIWI-ANNE JOHANSSON (v) replik:

Fru talman! Det skulle kunna vara så att minkarna kanske så småningom får det bättre i Tyskland. I så fall kanske de väljer att vara i Tyskland.

Anf. 37 ERIK A ERIKSSON (c) replik:

Fru talman! Här riskerar vi att få en geografilektion. Det ska vi väl inte ha, så jag tackar där.

Anf. 38 ANITA BRODÉN (fp):

Fru talman! Vi fick inledningsvis ta del av en del olika utredningar. Jag tänkte spinna lite på den tråden och nämna något om den utredning som presenterades 2003 och som kallades *Djurens välfärd och pälsdjursnäringen*. I utredningen, som leddes av Eva Eriksson, fanns sakkunniga och experter från Jordbruksverket, Statens veterinärmedicinska anstalt, Kommunförbundet, Djurens rätt och Sveriges Djurskyddsförningars Riksförbund, för att nämna några.

Utredningens slutsats – och den är i denna dag högaktuell – är att man inte förordar något förbud om minknäringen anpassas till djurskyddslagen. Det är denna diskussionen handlar om. Man nämner särskilt förekomst av stereotypt beteende, vilket vi också har hört talas om i dag, som något näringen måste komma till rätta med. Utredningen pekar också på en deadline för att åtgärda detta, nämligen utgången av år 2010. Med andra ord, fru talman, har näringen en mandatperiod på sig att klara denna utmaning, en utmaning som man redan har börjat anta.

Det är ett stort ansvar som vilar på näringen vad gäller detta utvecklingsarbete. Det vilar också ett delat ansvar på forskningsvärlden och näringen tillsammans för att en kontinuerlig dialog ska föras. Vi har fått lyssna till hur viktigt det är med forskningsinsatser. Jag vill bedyra att det också är Folkpartiets inställning att forskningsprojekt är nödvändiga. De forskningsprojekt som nu pågår är fyraårsprojekt där två år är avklarade. Det handlar om burberikning, det handlar om stereotypi och det handlar om foder. Dessa forskningsinsatser bekostas av näringen, men framgent krävs det givetvis också statliga anslag för att få en relevant och fortsatt forskning.

Tyskland nämndes också som exempel. I Tyskland har jordbruksministern visat en öppenhet i den här frågan, och man kommer där att fortsätta studier där bland annat badvatten ingår. Man kommer dock inte att fatta några beslut innan studierna är avklarade.

Folkpartiet har i sina ställningstaganden lutat sig väldigt mycket på Eva Erikssons utredning och de slutsatser som där finns. Vi är därför inte för att man vidtar drastiska åtgärder som i praktiken innebär en nedläggning av hela minknäringen i vårt land.

Vi anser däremot att djurskyddsförbättringar och de djurskyddsförbättringar som näringen redan skyndsamt påbörjat ska utökas. Det kan handla om allt från burstorlekar till berikning.

Vi anser också att fortsatta forskningsinsatser, som jag redan har varit inne på, är nödvändiga, både bilaterala forskningsinsatser och svenska. Vi har olika förutsättningar, inte minst rörande foder, därför behöver vi också specifikt svenska forskningsinsatser.

Folkpartiet har i många olika sammanhang lyft fram konsumentmakten. Man kan använda sig av varudeklaration och märkning som är viktiga instrument för konsumenter såväl som för producenter. I samband med djurskyddsförbättringar finns det alla möjligheter för företagare som vill gå före att nu märka sina produkter och marknadsföra dem så.

Folkpartiets allra viktigaste motiv är att vi vill satsa på en utveckling i stället för en avveckling. Det starkaste motivet handlar om djurskyddsaspekterna. Vi har i Sverige 5 % av pälsproduktionen. Danmark, som har 40 %, har nämnts. Det har också diskuterats huruvida det skulle vara ett bärande argument att ta upp det här och jag anser att det är det, därför att en nedläggning i Sverige givetvis skulle innebära en förflyttning till något annat land, ett land där vi inte har möjlighet att ställa krav eller ha någon påverkan.

Genom gemensamma forskningsinsatser och en deadline när insatserna ska vara gjorda kan vi däremot vara med och medverka till att flera minkar får en drägligare tillvaro. Det är därför mycket angeläget, fru talman, att näringen redan nu, när man äntligen får ett klart politiskt beslut, visar framfötterna och blir föregångare. Vi politiker får peka med hela handen vad gäller djurskyddskrav, och våra beslut ska just luta sig mot och vila på djurskyddsaspekterna. Det är det vi ska ha för ögonen, inte etiska överväganden om pälsanvändning eller inte. Det avgörandet, mina vänner, måste vi politiker överlämna åt den enskilda individen.

Jag yrkar med detta avslag på propositionen och bifall till tillkännagivandet om fortsatta forskningsinsatser.

Anf. 39 HELEN PETTERSSON i Umeå (s) replik:

Fru talman! Jag vill börja med att tacka Anita Brodén för att hon i debatten påminner oss om att det här handlar om stärkt djurskyddslagstiftning och inte är en etisk debatt. Vissa tidigare inlägg har tangerat det andra hållet.

En sak som jag funderar över när Anita hänvisar till Pälsdjursnäringensutredningen är att deras förslag var att näringen fick tid på sig fram till 2010 för att lösa alla problem, annars skulle näringen förbjudas. Är det också din uppfattning?

Sedan kan jag inte låta bli att ta upp argumentet att det blir sämre totalt sett för djurskyddet om näringen flyttar utomlands. Jag känner att de argumenten inte är riktigt hållbara. De har aldrig funkat på något annat område i samhället. När vi har diskuterat alltifrån arbetarskydd till löner och annat har vi bestämt oss för att Sverige är ett föregångsland på många olika områden, arbetsmiljömässigt, lönemässigt och djurskydds-

mässigt. Att säga att det skulle försämlra för minkarna och att vi därmed ska ha kvar näringen här tycker jag är ett väldigt kortsiktigt sätt att se på ett förbättrat djurskydd, både inom EU och i övriga världen.

Prot. 2006/07:35
7 december

*Skärpta
djurskydds krav för
minkuppfödning*

Anf. 40 ANITA BRODÉN (fp) replik:

Fru talman! Jag är också tacksam för att du hade möjlighet att nämna den etiska debatten. Wiwi-Anne Johansson tog upp den. Vi kan inte härifrån tala om vad som är lyxkonsumtion eller inte. Det är mycket individuellt. För många av oss kan lyxkonsumtion vara att få ha en bad-dräkt på oss och sitta och vila en dag vid stranden. För andra kan det vara någonting helt annat.

År 2010 har vi talat om. EU ställer krav på större burar från den 1 januari 2011. Jag tycker att vi politiker ska vara så pass tuffa när vi, som vi hoppas i alliansen, röstar för detta i eftermiddag. Då har näringen en mandatperiod på sig, och man gör sitt yttersta. Jag tycker att vi ska ställa de kraven. Det är trovärdigt.

När det gäller djurskyddet ska vi gå före och det gör vi på många sätt och vis. Men det är också en möjlighet för oss att vara med och påverka andra. Här har vi genom bilaterala forskningsinsatser en möjlighet att på det viset också vara med och lyfta minknäringen i andra länder. Vi hjälper varandra. Flera länder, Tyskland har nämnts, satsar också på forskningsinsatser innan de fattar beslut. Här har vi möjligheter att hjälpas åt.

Anf. 41 HELÉN PETTERSSON i Umeå (s) replik:

Fru talman! Jag tror att man i Tyskland har fattat beslutet nu utifrån den forskning som finns. Men den räcker tydligen inte för oss i Sverige för att fatta beslut.

Jag ställer frågan igen: Tycker Folkpartiet att om problemen inom näringen inte är lösta fram till 2010 ska den helt enkelt läggas ned, eller kommer man att få flera chanser och ytterligare tid på sig?

Anledningen till att jag frågar är att jag i mitt tidigare anförande tog upp att det har tagit 16 år av utredningar och diskussioner att komma hit där vi är i dag. Har vi nu en deadline på fyra år eller ska det kunna ta 16 år till?

Jag märkte något förvånad att du också tog upp det här djurskyddsargumentet i ditt anförande, att det vore bra för djurskyddet generellt om vi behöll den här näringen i Sverige. Då kan jag också återkomma och fråga: Är det också Folkpartiets syn att vi skulle kunna ha andra typer av pälsnäringar i Sverige som vi inte har i dag, eftersom vi är bättre på djurskydd än man är i andra delar av världen?

Anf. 42 ANITA BRODÉN (fp) replik:

Fru talman! Det bärande är djurskyddet. Det handlar inte om att vi äter djuret, har det till tävling eller till pälsproduktion utan det vi har att ta ställning till är att vi lever upp till djurskydds kraven.

I utredningen står det mycket tydligt 2010. Det är min utgångspunkt. Det är vår utgångspunkt. Det är också näringens utgångspunkt. Jag har talat med näringsrepresentanter. Man har denna målsättning och man har ambitionen att klara det. Jag tycker att det är viktigt att vi är tydliga här.

Man har visserligen förlorat en period av osäkerhet, när man inte visste hur det skulle gå framdeles. Trots det har man alltså fortsatt med forskningsinsatser. Man har gjort olika egna berikningsinsatser och man har velat visa att man kommer att klara det här.

Vi har också lyssnat till det som sägs om stereotypi. Det behöver ju granskas ordentligt vad det beror på, vad det är och hur frekvent det är. Jag är övertygad om att vi har möjlighet att ro det här i land.

Förlåt, Helén Pettersson, nu missade jag den andra frågan.

(HELÉN PETTERSSON i Umeå (s): Jag frågade om Folkpartiet tycker att man ska tillåta andra pälsnäringar i Sverige eftersom vi har bättre djurskydd än i andra delar av världen.)

Fru talman! Självklart. Om man kan följa djurskyddskraven finns det väl ingen anledning att man inte skulle det. Det är det vi har att ta ställning till.

Anf. 43 TINA EHN (mp) replik:

Fru talman! I den här debatten är det lite grann så att man säger olika saker, och det verkar nästan som om man tror att alla som tycker att det här djurskyddskravet ska bli verklighet är rabiater och veganer. Det säger jag lite grann till Jeppe, som var inne på det. Det är inte allihop. Jag tycker att vi här har ganska förnuftiga åsikter.

Jag tänkte på det som Anita pratade om, djurens välfärd och pälsdjurnäringen. Man säger också att djurhållningen måste bättre anpassas till djurens behov och att djuren ska ges utökade möjligheter att på sätt som anges i 4 § djurskyddslagen bete sig naturligt. Utredningen påpekar att det är en skillnad mellan minkar och övriga husdjur i lantbruket, och ett sådant utvecklingsarbete för minkar knappt har påbörjats medan det för andra djur har pågått under en längre tid.

Jag tror att om man jobbar med djur blir man duktig på att se hur de mår och hur deras beteende påverkas – om man är intresserad och vill göra något åt detta. Nu har det gått flera mandatperioder. Vi har haft många mandatperioder på oss. Hur många mandatperioder behöver vi för att komma till skott?

Anf. 44 ANITA BRODÉN (fp) replik:

Fru talman! Det allra första man behöver är ett klart besked. Det är väl alldeles givet att det har framförts olika besked – det har pågått under ett par års tid – och de ger inte någon uppbackning för näringen att satsa mängder med medel, köra i gång och byta ut allt. Det är väl alldeles givet. Man är företagare också. Det handlar om långsiktighet och klara besked.

Fru talman! Jag måste få ta upp en annan sak när Tina Ehn finns här. Jag studsade över ett inlägg som Tina Ehn hade. Hon sade att EU ska sköta allt, till exempel djurskydd och klimat. Då blev jag orolig. Vad är det vi har EU till? Det handlar om att ha gemensamma regler för mycket. Det är oerhört positivt att vi går före och att vi påverkar EU vad gäller djurskyddsfrågor. Det ska vi göra. Men när Tina Ehn tar upp klimatfrågan blir jag bekymrad. Klimatfrågan är global, och EU är en viktig del i det globala sammanhanget där vi också måste jobba med klimatfrågan.

Jag kunde inte låta bli att ta upp den frågan, fru talman. Jag blev lite bestört när jag hörde detta.

Prot. 2006/07:35
7 december

Anf. 45 TINA EHN (mp) replik:

Fru talman! Åsikterna går isär i fråga om klart besked. Jag tycker att vi har ett klart besked om hur minkarna har det i sitt naturliga tillstånd och hur minkarna har det när de bor i bur, såsom det ser ut i dag.

Vi diskuterade tidigare jaktbeteende. Jaktbeteende kan hanteras på olika sätt. Det måste inte finnas levande föda. Hundar har ett jättestort jaktbeteende, men vi slänger inte levande föda till dem hur som helst. De får leka med bollar eller utföra någon aktivitet. Så är det med alla våra husdjur. Vi har hästar och kor, och vi vet att de behöver röra sig. Inte minst har det varit en lång debatt om hur grisar behöver röra sig för att må bra. Djur har en intelligens som de behöver utnyttja, till exempel lösa problem. Det vet man om man har jobbat med djur.

Sedan var det frågan om djurskyddet i Sverige. När Sverige ansökte om medlemskap i EG framhöll den dåvarande EG-ministern Ulf Dinkelspiel i sitt inledningsanförande att Sverige skulle slå vakt om sina egna bestämmelser på djurskyddsområdet och även utveckla dem vidare i syfte att bland annat påverka gemenskapsbestämmelserna. Det är det vi håller på med. Vi är duktiga på det. Vi kan det. Vi har jobbat mycket med djurskydd. Vi har ett lagförslag. Vi har en djurskyddsmyndighet. Men allt detta är inte den nya regeringen beredd att ställa upp på.

Anf. 46 ANITA BRODÉN (fp) replik:

Fru talman! Det är viktigt med klara besked. Forskningen går delvis isär. Vi har hört en del om olika forskningsresultat. Det som forskningen däremot är fullständigt överens om är att avsaknad av en lya är en klar nedgång i välfärden för minkarna. Det är fullständigt solklart. Andra saker, till exempel olika typer av berikning, får man fortsätta att pröva ut.

Det är angeläget att dela erfarenheter med Danmark, Tyskland och andra länder. Nu är tiden begränsad. Nu har vi en mandatperiod på oss, och minknäringen har en mandatperiod på sig. Jag är övertygad om att näringen kommer att klara det alldeles galant.

Anf. 47 SVEN GUNNAR PERSSON (kd):

Fru talman! I dag fattar riksdagen beslut om att säga nej till den förra regeringens förslag om att i praktiken införa näringsförbud för minkfarmarna i Sverige. Den nya riksdagsmajoriteten vill i stället att forskningen när det gäller skydd för och omsorg om minkarna ska fördjupas och utökas. Därmed kan uppfödningen fortsätta och förbättras i vårt land.

Pälsnäringen har en lång tradition i Sverige. Nu omfattas, som en del har sagt, ca 150 företag – det finns uppgifter om flera – med en ökande produktion där det mesta går på export. De svenska uppfödarna står sig väl i den internationella konkurrensen, inte minst genom hög pälskvalitet som är en följd av en god djurhållning.

Utgångspunkten vid all djurhållning måste vara att djur behandlas väl och skyddas från onödigt lidande. I Sverige har vi en ambitiös lagstiftning om djurskydd, vilket vi ska värna om och utvärdera genom att bland annat ta hänsyn till forskningen.

*Skärpta
djurskyddskrav för
minkuppfödning*

Den tidigare regeringen, livligt påhejad av Miljöpartiet och Vänsterpartiet, föreslog ett tillägg till djurskyddslagen som specifikt rörde minskens möjligheter att röra sig och ha tillgång till vatten att simma i. De flesta remissinstanser menade att dessa krav var för långtgående och att det inte finns stöd i vare sig forskning eller beprövad erfarenhet för åtgärderna. Lagförslagets krav på utformning av burar med mera är i praktiken ekonomiskt omöjliga att uppfylla.

Kritiken kom också från Lagrådet som menade att förslaget inte har rimliga proportioner, särskilt när det gäller kravet på tillgång till vatten att simma i eftersom stödet i forskningen för detta påhitt är mycket svagt.

Djuromsorgen inom minknäringen kan utvecklas ytterligare. Därom är såväl näringen som forskare och politiker överens. Det måste dock vara rimligt att eventuella förändringar i regelverket är väl grundade i forskning och beprövad erfarenhet. Sådan forskning kan med fördel genomföras i samarbete med andra länders forskare.

Företrädarna för den före detta vänsterkartellen hänvisar i debatten till slutsatser i en rapport från EU-kommissionens kommitté för djurs hälsa och välfärd för sitt ställningstagande. Att sex av de åtta erfarna pälsdjursforskare som tagit fram underlaget till rapporten påpekat att deras faktaunderlag förvanskats på ett 50-tal punkter för att skapa en för pälsdjursuppfödningen negativ politisk vinkling struntar företrädare för det förra regeringsunderlaget i.

Den statliga pälsdjurnäringsutredningen, som tillsattes i maj 2002, lämnade i oktober 2003 sitt betänkande *Djurens välfärd och pälsdjurnäringen*. Där konstaterades att djurhållningen av minkar behövde utvecklas så att den bättre anpassas till djurens behov. Vidare menade utredaren att ytterligare forskning behövdes för att bättre ta reda på hur förhållandena för minkarna skulle kunna förbättras. Utredningen ansåg att näringen skulle ges möjlighet att anpassa sig till ny forskning och minkarnas behov under tiden fram till år 2010.

Den förra regeringen var beredd att köra över Pälsdjurnäringsutredningen och en stor majoritet av remissinstanserna som anser att djurhållningen ska ha chanser att förbättras i vårt land. Den nuvarande regeringen och den nya riksdagsmajoriteten vill ge näringen en chans att utveckla verksamheten till förmån för minkarnas välbefinnande och de ca 2 000 jobb som man bidrar med i vårt land.

Fru talman! Jag yrkar därför bifall till utskottets förslag till beslut.
(Applåder)

I detta anförande instämde Irene Oskarsson (kd).

Anf. 48 HELEN PETTERSSON i Umeå (s) replik:

Fru talman! Först måste jag bara få påpeka för Sven Gunnar Persson att näringen själv säger att det är 1 000 personer som omfattas, inte 2 000. Det kan vara intressant.

Min fråga gäller om Kristdemokraterna, liksom Folkpartiet, står bakom att 2010 är deadline för förbättrandet av villkoren för minkarna. Om man inte har uppfyllt dem före 2010 ska näringen i så fall läggas ned.

Jag noterade i mitt replikskifte med Folkpartiet att man inte har något emot att införa även annan pälsnäring i Sverige än den vi har i dag ef-

tersom vi har så gott djurskydd här. Som jag tolkar det skulle det kunna öppna för till exempel uppfödning av hund och katt som pälsdjur i Sverige. Det är något som vår egen jordbruksminister väldigt starkt motsätter sig. Jag undrar då var Kristdemokraterna står i den här frågan.

Anf. 49 SVEN GUNNAR PERSSON (kd) replik:

Fru talman! Det finns inget förslag om 2010, därför att utredningsförslaget blev aldrig någon proposition från den förra regeringen. Man struntade i den utredning som hade jobbat under lång tid och som hade haft mycket god kontakt med både forskning och näringen och med olika grupperingar som debatterade frågan. Något sådant förslag finns alltså inte.

Men jag tycker att det är en rimlig hållning, som näringen också har ställt sig bakom, att fram till 2010 – om det är ett lämpligt årtal – göra de förbättringar som forskningen kommer fram till är möjliga och nödvändiga.

När det gäller annan pälsnäring är det en larvig fråga. Det finns inga som helst tankar hos någon, allra minst hos pälsdjursnäringen, att vi skulle sätta i gång och föda upp katter och hundar för att ta päls från dem. Jag tror att minkpälsar är betydligt bättre, har högre kvalitet och är mer efterfrågade än katt- och hundpäls.

Anf. 50 HELEN PETTERSSON i Umeå (s) replik:

Fru talman! Det känns tryggt att höra att ni är överens om 2010 som deadline för näringen att förbättra sina farmer och förhållanden.

Jag tycker inte alls att det var en befämd tolkning av mig. Varför skulle jag inte ta in uppfödning av katt och hund i mitt resonemang, eftersom man ju så är så tydlig med att inte göra några etiska skillnader på olika typer av djur? Jag tycker att frågan är befogad eftersom det kom en öppning om annan pälsdjursnäring i landet, och jag vill bara höra om ni i alliansen verkligen är överens i den frågan.

Anf. 51 SVEN GUNNAR PERSSON (kd) replik:

Fru talman! Jag tycker att frågan är befämd. Det är över huvud taget inte aktuellt att diskutera införande av uppfödning av katter och hundar för päls. Jag tycker att det är lite pinsamt att Socialdemokraterna, det förra ledande regeringspartiet, drar ned debatten på nivån att vi skulle kunna tänka oss att föda upp katter och hundar för päls.

Ta i stället utredningens förslag på allvar, att forskningen inte har en gemensam uppfattning om de frågor som ni vill fatta beslut på grundval av! För en seriös debatt om att utgå från den grundläggande utredning som har gjorts, att näringen är angelägen om att tillsammans med forskare utveckla verksamheten och ge dem den chansen, i stället för att diskutera fullständiga pseudofrågor!

Anf. 52 CECILIA WIDEGREN (m):

Fru talman! I dag är det en historisk dag för den fria företagsamheten. Det är en historisk dag för de människor som vill ha ett starkt djurskydd värt namnet, som bygger på beprövad erfarenhet och som bygger på forskning, och för de människor som aktivt dagligen jobbar med de djur

Prot. 2006/07:35
7 december

*Skärpta
djurskydds krav för
minkuppfödning*

som vi i dag talar om men också djur generellt och som känner en tilltro till att de kan vårda och ta hand om djur på bästa sätt.

Jag vill börja med att instämma i Jeppe Johnssons anförande och mina allianskamraters tidigare anföranden.

Vi går i dag från osäkerhet till en reell färdplan för hur vi ska hantera de här frågorna i Sverige, och det känns oerhört tryggt. Det har funnits en oro bland oss som lagstiftare men också ute i landet, och det känns nu att det finns en tydlig och reell färdplan. Den färdplanen gynnar alla, inte minst alla djur.

Svensk minkuppfödning följer de lagar och regler som finns i dag. Trots detta pågår det en reell jakt på både människor och djur som lever upp till de här lagarna och reglerna. Man jagas från hus och hem, och man anses inte vara just den laglydiga näringsidkare eller det laglydiga djur som befinner sig inom de här ramarna. Den jakten får det nu vara slut på. Nu måste vi se till att börja hantera detta under en färdplan där alla ges lika möjligheter och rätt.

Jag har inte träffat någon, i den här diskussionen eller andra diskussioner, som har varit intresserad av att försämla djurskyddet. Mina allianskamrater och den nya alliansregeringen är helt övertygade om att vi ska stärka djurskyddet under vår regeringsperiod, som kommer att sträcka sig många år framåt med väljarnas stöd.

Uppfödarna har dessutom hela tiden frågat efter ett stärkt djurskydd. Människor som är intresserade har frågat efter ett stärkt djurskydd. Jag har fortfarande inte träffat någon som är emot ett stärkt djurskydd.

Det var uppenbart att de gamla reglerna, som vi i dag lägger i papperskorgen, från den gamla socialdemokratiska regeringen aldrig hade annat syfte än att förbjuda den här näringen. Det var ett indirekt näringsförbud, som flera kolleger har talat om, men det målades upp på ett lite annorlunda sätt. Det är tragiskt att vi inte har kunnat föra en reell debatt utifrån sakfrågorna.

Om den svenska minkuppfödningen hade försvunnit skulle den bara ha ersatts av uppfödning i andra länder, där vi inte kan påverka den nationella djurskyddslagen, som många gånger är sämre med våra mått mätt. Vi saknar också reell möjlighet att påverka där som på andra områden.

Vi kan i samråd med andra länder i EU försöka höja miniminivåerna, men vi vet att trots att den socialdemokratiska regeringen har talat sig varm för detta har man haft mycket svårt att i Bryssel stärka det svenska djurskyddet på plats. Därför vet vi att det arbetet kommer att ta tid, och vi kommer att lägga oerhört stor kraft på att göra det tillsammans. Men om vi ska påskynda förbättringar för djuren ska vi självklart se till att ha kvar möjligheter till ett starkt djurskydd i Sverige.

Fru talman! Den oro som nu finns bland djurägare och andra har också spridit sig till andra näringar, och det beklagar jag oerhört. Jag hoppas att vi med den här färdplanen och det här lagstiftningsbeslutet i dag lägger en grund för att det är slut på den oro som finns inom andra näringar. Man oroar sig över var jakten kommer att fortsätta. Är det slaktkycklingen som är nästa näring? Är det grisuppfödarna? Är det hästarna som inte får gå i boxar? Eller är det till och med innekatterna som inte får vara det?

Jag hoppas att vi i dag tar bort den oro som finns och att vi i stället med den här färdplanen visar att vi i den lagstiftande församlingen kommer att använda beprövad erfarenhet och forskning som grund för framtida beslut. Det är det som stärker och driver oss i vårt framtida djurskydd. Det är alliansens bakgrund i detta. Det är inte minst Nya moderaternas utgångspunkt i den här debatten. Jag hoppas därför att vi i dag får ett tydligt bifall till utskottets förslag.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Anf. 53 WIWI-ANNE JOHANSSON (v) replik:

Fru talman! Cecilia Widegren sjunger den fria företagsamhetens lov och säger att minkfarmare jagas från hus och hem. Jag vill bara säga att när det gäller Skara vill man ju lägga ned Djurskyddsmyndigheten, som finns just i Skara. Och det lär bli flera jobb som försvinner därifrån än när det gäller dem som försörjer sig på minkuppfödning just i Skara.

Återigen hör man det här: Det är lika bra att vi gör det. Annars gör någon annan det, och vi gör det så mycket bättre här i Sverige.

Jag tänker inte ödsla mer tid på det. Det är ju lika dåligt varje gång man hör det. Det finns inga argument för detta.

Det låter också som att vi nu ska jaga uppfödare av andra djur. Det är ingen som tänker jaga några uppfödare. Just i dag diskuterar vi minknäringen och djurskyddet för minkarna.

Sedan har tidigare talare, inte just Cecilia Widegren, nämnt att 2010 händer det saker, och nu har vi en mandatperiod på oss. Men eftersom du ingår i alliansen kan du säkert tala för dina kamrater. Vilka förbättringar är det som ska komma fram till 2010? Den här mandatperioden har vi på oss. Flera har talat om detta. Och du kanske kan ge oss ett svar på det. Annars liknar det mer en skendebatt; man låtsas att man kommer att göra någonting för att stilla en opinion. Men Cecilia har kanske ett svar på den där frågan.

Anf. 54 CECILIA WIDEGREN (m) replik:

Fru talman! Tack Wiwi-Anne! Jag kan börja med att säga att du bara har läst halva budgetpropositionen. Du har i alla fall valt att lämna ute några rader som inte för dig var intressanta.

Vi i alliansen är överens om ett stärkt djurskydd. Det innebär inte att man blir arbetslös för att man jobbar med djurskydd. Däremot kommer vi att organisera ett djurskydd som är byggt på beprövad erfarenhet och forskning. Och det kommer att ske på ett annat sätt än vad det gjorde under Miljöpartiets språkrör Matz Hammarströms arbete i Skara.

Du har valt att läsa en del och inte hela. Det beklagar jag, för då kan vi inte ha en saklig debatt, du och jag. Vi är klara över att det ska vara ett stärkt djurskydd även om vi plockar bort en myndighet. Vi kommer att plocka bort flera myndigheter. Det betyder inte att de ansvarsområdena försvinner. Det är något helt annat.

Det är klart att man blir lite bekymrad. Är det vi politiker i Sveriges riksdag som ska tala om hur vi ska stärka djurskyddet, eller är det just de forskare som finns ute, som ska bereda förutsättningar för oss att fatta kloka beslut och se till att tala om vilka mål vi ska ha framöver, hur snabbt vi ska göra och så vidare? Kan vi inte låta dem få möjligheterna till detta?

Jag vet inte hur många gånger du har träffat minkuppfödare och minkforskare. Jag träffar dem rätt så ofta. Det är ganska naturligt, eftersom de är i mitt område. Men de har en ganska klar plan över hur de vill göra. De vill presentera förslag för politikerna. Och när de har gjort det kommer också vi i alliansen, kanske tillsammans med flera partier, att fatta ännu bättre beslut som bygger på beprövad erfarenhet och forskning.

Anf. 55 WIWI-ANNE JOHANSSON (v) replik:

Fru talman! Ja, där fick jag inte veta mycket mer än att Cecilia Widegren känner flera som forskar på minknäring än hon trodde att jag gjorde. Det är säkert alldeles rätt, eftersom jag inte känner någon som forskar på det. Men jag kan också läsa forskningsrapporter.

Vad händer då om de forskare som Cecilia Widegren känner inte kommer fram till rätt resultat? Då lägger man också den forskningsrapporten, som inte passar, på hyllan. Och så kan vi stå här i riksdagen gång efter annan och efterlysa en bättre minkuppfödning eller bättre villkor för minkarna.

Beträffande Djurskyddsmyndigheten och att jag inte läste båda raderna, eller hur det nu var, kan jag säga att jag nog har läst flera rader. Men jag kan också läsa att det inte finns mer pengar till djurskyddet. Men det är inte Djurskyddsmyndigheten som vi diskuterar här i dag. Det får vi säkert anledning att göra vid ett annat tillfälle. Det handlar mer om företagsamhet och arbetstillfällen. Och det lär försvinna ett antal arbetstillfällen från Skara när Djurskyddsmyndigheten läggs ned, mer än när det gäller dem som försörjer sig på minknäringen just i Skara.

Anf. 56 CECILIA WIDEGREN (m) replik:

Fru talman! Jag förvånas verkligen över att man inte kan ha klarare fokus när man vill förbättra någonting. Är det inte bra att vi inväntar dem som kan och vet mer saker innan vi fattar besluten? Det kanske är skillnaden mellan en alliansregering och en rött styrd regering som hela tiden snarare talar om för folket hur saker och ting ska vara.

Vi backar gärna ett steg och lyssnar på människor och låter dem komma till tals först, oavsett om det är forskare eller näringsidkare eller djurägare som kan ha mer kunskap än vad vi kan ha. När vi har backat det steget är vi också beredda att ta de besluten.

Låt oss se nu vad man kommer fram till! Jag inväntar med tillförsikt detta. Och jag hoppas verkligen att du som aktiv ledamot är ute och lär känna näring och forskare och andra så att du får höra själv, med egna öron, vad det är man prövar och testar och kommer fram till, som också kan ligga till grund för de framtida besluten.

Anf. 57 TINA EHN (mp) replik:

Fru talman! Cecilia Widegren! Du nämnde att det var en historisk dag och att vi skulle byta osäkerhet mot en reell färdplan. Då undrar jag: Hur ser den ut? Och du säger att vi har jakt på människor och djur. Jag håller inte med om att det är det vi är ute efter.

I djurskyddslagens förarbeten står det så här: Vad som anses utgöra ett djurs naturliga biologiska beteende får avgöras utifrån gjorda erfarenheter och vetenskapliga rön.

Då kan man ju använda det sunda förnuftet. Eftersom minken gärna uppehåller sig i närheten av vatten finns det ett sådant behov. Den ska kunna vara där i närheten av vatten och kunna utnyttja det.

Man vill inte försämra djurskyddet, men vad är det man prioriterar? Är det inte dags att få ett skärpt djurskyddskrav för minken, så att de får det lite bättre? Vi vet att man har jobbat så med andra djur. Därför förstod jag inte det som du slängde ur dig om hästar som inte får gå i box.

Anf. 58 CECILIA WIDEGREN (m) replik:

Fru talman! Jag tackar så mycket, Tina, för de synpunkterna. Det var inte så många av dem som jag kunde dela med dig. Däremot uppfattade jag inte några reella konkreta frågor, rätt upp och ned.

Precis som flera av oss har sagt, och precis som jag har framfört här mycket tydligt, lägger vi nu fast den här tydliga färdplanen som innebär att man utgår från kunskap och beprövad erfarenhet, i första hand. Man lyssnar lite grann, tar ett steg tillbaka och backar – det som vi politiker kanske gör alldeles för sällan. Det är det som vi i alliansen nu vill göra ännu mer tydligt. Sedan är vi självklart beredda att gå framåt, men då måste vi ha den här grunden med oss.

Och ska vi nu vara världsbest – det är många som vill att vi ska vara det på det här området – kanske det är bra att ha med sig hela det här batteriet först innan vi går framåt. Det är precis den processen vi vill ha. Vi beklagar att inte ni alla vill vara med på den processen.

Anf. 59 TINA EHN (mp) replik:

Fru talman! När det gäller kunskap och beprövad erfarenhet delar jag inte din uppfattning. Jag anser att den finns, att vi redan har den och att vi ska gå före i Sverige. Vi behöver liksom inte invänta det. Vi vet hur vi vill ha det. Vi är ett modernt land när det gäller djurskydd. Vi har drivit frågorna länge. Vi har jobbat med olika djursorter innan, och vi har fått ett förbättrat klimat. Som Erik pratade om förut vet vi att mjölkarna har det bättre än vad de har haft innan. Och det är dags att ställa de här kraven nu när det gäller minken.

En del i den här debatten tror på att minken behöver röra sig, att den har ett rörelsebehov, helt enkelt. Och jag upplever det som att andra inte gör det.

Men min fråga gällde då det här med osäkerhet och en reell tidsplan. Jag undrar hur den här tidsplanen egentligen ser ut. Det kan vara en fråga.

Anf. 60 CECILIA WIDEGREN (m) replik:

Fru talman! För min del och för vår del är det viktigaste att först lyssna in. Om de inom forskningen säger att de vill bedriva forskning ett tag, låt dem få göra det! Då kommer vi sedan också successivt att införa förbättringarna.

Det som är syftet med det hela är att det ska göras stegvis. Det ska gå hand i hand. Man måste låta den processen ha sin gång. Det viktigaste för oss är inte att slå fast ett årtal och sedan gå ut och mäta.

Fru talman! Det vore ännu bättre om Tina, tillsammans med andra ledamöter i sitt parti och kolleger, faktiskt kunde vara lite aktiv på det här området, vara ute och träffa dem som bedriver den aktiva forskningen

eller vara ute och träffa mink- och andra djurägare på det här området. Vi har försökt med din tidigare språkrörskollega. Han var inte så intresserad av det här. Men jag hoppas att du är desto mer intresserad, att du är ute och träffar dessa människor och lyssnar på dem. Då kan du också mer aktivt ta del av tidsplanen och slå fast målen. Men det är bra att först veta vad det är vi ska bygga målen på innan vi bygger dem.

Anf. 61 LARS-IVAR ERICSON (c):

Fru talman! ”Ny regering – sol över minkfarmerna”. Jag hämtar rubriken från en av mina skånska lokaltidningar. Ja, år av oro för personer som är beroende av minknäringen i Sverige är nu över. Och nu kan vi acceptera minknäringen som en framtidsnäring med goda utvecklingsmöjligheter. Jag har som bleking och boende i Skåne kunnat följa minknäringen i mer än 40 år. Jag känner väl till hur seriösa minkfarmare mår om djurens bästa. Min gode vän veterinären har följt näringen ännu längre.

Vi är båda lika förvånade när djurrätsaktivister, miljövästern och Socialdemokraterna kommer med förslag som skulle förpassa en hel näring ut ur landet.

Att inbilla sig att minkarna skulle få det bättre i något annat land är naivt. Vid ett besök i Grekland mötte jag lantbrukare som sade att de gärna tar över minkuppfödningen. De var helt oförstående inför krav på badmöjligheter och klätterträd i minkburarna.

En positiv bieffekt av minknäringen som mer sällan uppmärksammas är att med flera minkfarmer ökar produktionen av föda i foderköken. Det innebär att fiskeri- och slakterinäringen kan sälja sina restprodukter till de foderköken i stället för att de skulle destrueras någon annanstans. Det hade medfört stora miljöproblem och höga kostnader som hade drabbat konsumenter av fisk och kött.

Detta inlägg i minkdebatten ska inte tolkas som att jag skulle motsätta mig forskning om minknäringen. Men det är viktigt att det blir en forskning som är nära knuten till verkligheten i Sverige och inte bygger på teoretiska antaganden. Minknäringen motsätter sig inte heller forskning. Man kommer att satsa 3 miljoner under en fyraårsperiod på en forskning som är ledd av docenten Lena Lidfors i Skara.

I och med att minknäringen får möjlighet att leva vidare finns det också goda förutsättningar för att burarna ska bli större till exempel.

Fru talman! En levande landsbygd är något som vi alla önskar oss. För oss skåningar och blekingar är minknäringen en av de viktiga pusselbitarna i denna levande landsbygd. Vi är glada att delar av det övriga Sverige börjar inse det.

Landets minkfarmer kan känna framtidstro. Sedan 2001 har produktionen inte ökat i Sverige, medan den i andra länder har vuxit med 40 %. Det finns alltså en hel del att ta igen. Detta händer i bygder där andra näringar inte går framåt. Vi kommer att få flera jobb samtidigt som vi vet att uppfödningen sker under förhållanden som tar hänsyn till djurens bästa. Det känns tryggt och bra.

Anf. 62 BIRGITTA OHLSSON (fp):

Fru talman! Människorättsaktivisten Mahatma Gandhi sade en gång: En nations storhet och dess etiska framsteg kan bedömas av hur man behandlar sina djur.

Jag tror att han hade tämligen rätt på denna punkt. De länder som kommit längst när det gäller att försvara sina mänskliga fri- och rättigheter är också de som har det mest utvecklade djurskyddet. Det råder ingen motsättning i att sträva efter att mänskliga rättigheter uppfylls och att samtidigt säga att djur ska behandlas på ett etiskt försvarbart sätt.

Människan har dessutom i egenskap av sin särställning, vårt förnuft och vår makt ett ansvar att behandla djur värdigt och motverka djurplågeri.

Jag tror inte att någon ledamot av Sveriges riksdag skulle tycka att djur och människor har samma värde eller lika rättigheter. Det tycker inte jag heller. Militanta djurrättsaktivister som använder sig av våld i sin aktivism är skamliga. De ska kraftfullt fördömas och få sina straff utdömda i ett rättssamhälle. Våld kan aldrig bli en framkomlig väg att förändra ett samhälle.

Å andra sidan finns det nog inte någon riksdagsledamot som inte anser att djur kan uppleva smärta och att djur faktiskt ska behandlas väl och att Sveriges riksdag ska stifta djurskyddslag som håller vad de lovar.

Vad är det då för politiskt budskap som vi här i riksdagen sänder ut gång på gång? Jo, det är att djurskyddet ständigt och jämt väger lättare än näringens intressen. Även om vi i tidningar rasar över övergrepp mot djur är vi sällan beredda att ändra lagar som verkligen spelar roll.

Vi lovade för över ett tiotal år sedan att hönsen skulle komma ut ur sina burar. Men hönsen sitter kvar. Näringen kommer främst.

Vi lovade att djurtransporterna skulle kortas, men fortfarande skyfflas lantbrukets djur ofta under svåra plågor runt som staplade varor på Europas motorvägar. Näringen kommer främst.

Vi lovade att satsa mer pengar på forskning för att uppmuntra till flera alternativ till djurförsök, men försöksdjuren utnyttjas fortfarande i samma utsträckning även när det finns vetenskapliga alternativ. Näringen kommer främst.

Man kan undra vilken signal vi sänder ut i dag när djurskyddslagen från 1988 fortfarande på punkt efter punkt blir en ihålig pappersprodukt utan större förpliktelser.

1988 fick Sverige en historisk djurskyddslag. Det var vårt lands mest omtyckta författarinna Astrid Lindgren som var upphovskvinna och drev på i progressiv och rätt riktning.

Det var två paragrafer som vi har lyft fram i dag som var extra viktiga. Det är § 2 där det framgår att djur ska behandlas väl och skyddas mot onödigt lidande och § 4 som tar upp att djur ska hållas och skötas i en god djurmiljö och på sådant sätt att det främjar deras hälsa och ger dem möjlighet att bete sig naturligt.

Om vi på allvar fullt ut ska följa dessa paragrafer bör vi rösta för den reservation som ligger här i dag.

Prot. 2006/07:35
7 december

*Skärpta
djurskyddskrav för
minkuppfödning*

Förslagen från den förra mandatperioden syftar faktiskt till att ge minkarna möjlighet att bete sig naturligt enligt sitt arttypiska beteende.

Under debatten i dag har vi hört många bröstoner om näringsförbud. Det här handlar ju lika lite om näringsförbud som när riksdagen i mitten av 1990-talet beslutade att fasa ut rävinindustrin. Det handlade om att rävar skulle få gräva. Näringen fick de kraven på sig och kunde inte leva upp till det. Jag tror att minkindustrin och minkfarmerna kommer att gå samma öde till mötes om man skärper en djurskyddslagstiftning.

Då som nu handlade det om att anpassa djurhållningen till vad som faktiskt slås fast enligt svensk lag.

Den argumentation som brukas på detta fält spårar ut lite. Det är ungefär samma argumentation som vi har i debatten om den svenska sexköpslagen. När vi införde en lag i Sverige om att förbjuda prostitution skulle genast prostitutionen flytta utomlands och där var det så mycket sämre. Vi har tvärtom sett att den svenska prostitutionslagen har varit ett bra föredöme. Flera andra länder inspireras och följer efter.

På fält efter fält kan vi se olika studier – bland annat 1990 – från Sveriges veterinärmedicinska sällskap som i en rapport visade att stereotypierna var höga för minkarna. En uppföljning kom 1996. År 2001 slog Jordbruksverket i en rapport fast att de befintliga bursystemen bör avvecklas och ersättas med ett system som tillgodoser minkarnas behov av olika aktiviteter.

År 2003 kom Pälsdjurnäringsutredningen. Den slog också fast att näringen eller myndigheterna inte gjort något för att anpassa minkhållningen till djurskyddslagen. År 2004 kom en rapport som pälsdjurnäringen själv hade finansierat. Den bekräftade också olika saker som har diskuterats i dag som stereotypier, svansbitning och annat.

Europarådskonventionen från 1999 slår fast att man ska ha höga krav på behandlingen av pälsdjur. Ska de hållas i fångenskap ska den vara anpassad efter djurens behov.

Vi skulle kunna ha den här diskussionen igen om fyra år, åtta år, tolv år, ja, om hur många år som helst. Hur långt ska det behöva gå innan djurskyddslagen på allvar gäller?

När remissbehandlingen av det förslag som vi ska besluta om i dag var uppe ställde sig faktiskt både Veterinärförbundet, Jordbruksverket och Djurskyddsmyndigheten bakom allt väsentligt som stod i förslaget. Det handlar om oberoende organisationer som tittar på djurskyddsintresset. De har inga kopplingar till näringen. Det finns inte några kommersiella kapitalistiska krav bakom. Det handlar om djurskydd och det handlar om vetenskap, något som jag som liberal tycker är viktigt att lyfta fram.

Många lyfter fram att uppfödningen av minkar skulle försvinna från Sverige om det blev strängare krav. Det är då viktigt att slå fast att djurskyddslagen ändå gäller. Det finns ingen paragraf i lagen som säger att den inte ska genomföras om den skulle leda till att verksamhet faktiskt flyttas utomlands. Det finns inte heller någon paragraf i lagen som säger att den ska sättas på undantag om den hotar någon näring. I så fall skulle ju Sveriges lagstiftning vara i händerna på andra länder och inte utgå från vad vi själva beslutar om i Sveriges riksdag. Och så vill väl ändå inte någon här ha det.

Djurskyddslagen handlar om att utifrån lagens portalparagrafer skydda djuren. Den handlar inte om att relativisera djurens skydd utifrån

ekonomi eller produktionsteknik. Den handlar om djuren och ingenting annat.

Jag tycker också att man kan slå fast att den moderata EU-ministern Ulf Dinkelspiel 1993, vilket har tagits upp i debatten, tydligt fastslog att Sverige i sin ansökan om medlemskap i EU skulle se till att djurskyddsreglerna var starka. Han lovade då att vi inte skulle behöva backa på den fronten. Vi har sett hur Tyskland, Storbritannien, Italien med flera har haft ganska skarpa restriktioner i fråga om själva uppfödningen.

Sist men inte minst tycker jag att det är viktigt att i den här debatten betona att det inte handlar om något slags etisk lyx. Vad ni här inne äter eller har på er väljer jag som liberal att inte moralisera över. Det är upp till er själva. Det enda som jag kräver är att det som ni äter eller har på er ska ha blivit framställt på ett etiskt sätt. Och så är det inte med den nuvarande lagen.

(Applåder)

Anf. 63 HELENA LEANDER (mp):

Fru talman! Den här sorgekransen som Förbundet Djurens Rätt var här och överlämnade för en stund sedan borde kanske inte ha överlämnats till mig utan till någon av företrädarna för regeringspartierna. Så om någon vill ha den är man hjärtligt välkommen att hämta den.

På kransens band står det: Till minne av djurskyddslagen. Och det är lite grann så det känns nu. Vi slår oss för bröstet över att vi har en så fin djurskyddslag. Där slås fast att djur ska ha rätt till ett naturligt beteende och att de ska skyddas från onödigt lidande. Men när det kommer till kritan är dessa vackra ord inte mycket värda.

Vi kan nog alla vara överens om att det förekommer beteendestörningar på svenska minkfarmer. Sedan må regeringspartierna tycka att det inte är tillräckligt mycket, men det förekommer. Vi kan också vara överens om att det finns forskning som visar att detta minskar om minkarna får tillgång till vatten att simma i och att det är en väldigt kraftig miljöberikning som minkarna är beredda att arbeta hårt för att komma åt.

Sedan finns det annan forskning som kanske är finansierad av näringen som regeringspartierna hellre lyfter fram. Och visst kan man göra det. Man kan forska ännu mycket mer. Man kan snöa in sig i definitioner av vad som är biologiska beteendebestånd och vad som är naturligt beteende, och om det är någon skillnad på det.

Vi kan utreda ännu mer och kanske komma fram till några andra förslag senare. Men vi har i dag att ta ställning till förslag som skulle förbättra för minkarna och som skulle innebära att vår djurskyddslag faktiskt är någonting värd. I vår djurskyddslag står det inte att djur inte ska behöva må så dåligt att de tappar pälsen. Det står att djur ska skyddas mot onödigt lidande och att de ska ha rätt till ett naturligt beteende. Och om vi menar allvar med det då måste vi rösta bifall till reservationen. Och det tänker jag med bestämdhet göra.

Man talar om att vi egentligen gör detta bara för djurens skull, annars skulle näringen flytta utomlands i stället. Men det har ju redan viftats bort av regeringspartiernas företrädare som befängt om vi i så fall skulle resonera på liknande sätt när det gäller andra saker.

Men låt oss leka med tanken. Ta till exempel barnarbete. Vore det inte bättre för barnen i Sydostasien om de fick komma hit och arbeta

Prot. 2006/07:35

7 december

*Skärpta
djurskydds krav för
minkuppfödning*

under ordnade former med åtta timmars arbetsdag och med rätt till kiss-paus ibland? Nej, det är självklart att det är befängd. Det anser vi ju alla. Vi inser att det bästa måste vara att vi jobbar internationellt för att trycka på när det gäller såväl mänskliga rättigheter som djurens rättigheter.

Sverige är inte på något sätt det första landet att ta upp djurskydds-problemen inom pälsfarmningen. Som vi har hört tidigare finns det redan andra länder som har infört starka krav eller som rentav har förbjudit pälsnäringen. Om också Sverige skulle göra det skickar vi en tydlig signal så att kanske flera länder följer efter och kanske också skickar en signal till konsumenter om att päls inte är någonting godtagbart ur ett djuretiskt perspektiv och att päls är ett plagg för grottmänniskor.

Så har vi frågan om näringsförbudet. Det är inget näringsförbud som vi föreslår. Vi föreslår bara att också den här näringen ska leva upp till de lagar som vi har i Sverige. Och för en allians som har gått till val på löften om lag och ordning borde det inte vara helt orimligt att det faktiskt ska gälla även pälsnäringen.

Men säg som det är. Minkarna har ingen rösträtt. Det har pälsfarmarna. Det är så mycket lättare att falla för högröstade lobbygrupper. Men jag blev inte politiskt engagerad för att företräda högljudda lobbygrupper. Mitt hjärta klappar för dem som inte själva kan föra sin talan. Därför yrkar jag bifall till reservationen.

Anf. 64 SVEN GUNNAR PERSSON (kd) replik:

Fru talman! Förutom att upprepa argumenten som tidigare har framförts här i debatten, och som jag inte ska bemöta en gång till, så svarar Helena Leander för en osmaklig, vulgär och kränkande demonstration här i kammaren som jag känner avsky och förakt inför och som jag kraftfullt tar avstånd från. Den är dessutom fel i sak. Till minne av djurskyddslagen står det på bandet. Den redan starka djurskyddslagen kommer att finnas kvar. Men den kommer inte att förändras i den riktning som Miljöpartiet vill.

I denna kammare har vi hållit minnesstunder för kolleger som har gått bort. I dag i denna stund läggs kransar ned för nära och kära som har gått bort. Helena Leanders agerande innebär en förgrovning och en vulgarisering av debatten som uppmuntrar odemokratiska grupper att ta till våldsamma metoder som jag tar starkt avstånd från men som de grupper som man har refererat till här inte tar avstånd från.

I detta anförande instämde Claes Västerteg (c) och Anita Brodén (fp).

Anf. 65 HELENA LEANDER (mp) replik:

Fru talman! Förbundet Djurens Rätt tar med kraft avstånd från våldsamma grupper. Därför tycker jag inte att vi ska anklaga dem för våldsamma metoder. Självklart tar jag också avstånd från det. Jag har valt att verka parlamentariskt för att djuren ska få ett bättre liv, och det är därför som jag står här. Att då få höra att jag vulgariserar debatten och att jag gör en massa grova saker när jag i stället försöker företräda djuren på ett parlamentariskt och demokratiskt sätt tycker jag inte känns sjyst.

Anf. 66 SVEN GUNNAR PERSSON (kd) replik:

Fru talman! Jag står fast vid att om man använder symboler som är så nära förknippade med sorg och saknad av nära och kära människor här på jorden i en demonstration mot minknäringen och för förändringar av djurskyddslagen tycker jag att det är att vulgarisera och förgrova debatten och använda fel metoder som uppmuntrar till metoder just i denna fråga som inte hör hemma i ett demokratiskt samhälle.

I detta anförande instämde Irene Oskarsson (kd).

Anf. 67 HELENA LEANDER (mp) replik:

Fru talman! För mig är det här en dag av sorg. Och jag har väldigt svårt att se hur någon efter att sett en sorgekrans här skulle gå ut och göra något olydigt, olagligt eller vulgärt i största allmänhet. Jag tycker att det är en sorgfull dag när vi hade chansen att göra allvar av djurskyddslagens vackra ord om ett naturligt beteende och skydd mot onödigt lidande. Jag tycker att det är en sorgens dag att vi i dag troligtvis kommer att rösta nej till det och visa att den vackra djurskyddslagen ändå inte var så mycket värd när det kom till kritan. Det är sorg för mig.

Anf. 68 PETER JEPPSSON (s):

Fru talman! Frågan om pälsdjursuppfödningens vara eller icke vara har varit föremål för debatt under ett stort antal år och så även här i dag.

Självfallet ska man ha ett gott djurskydd inom minkuppfödningen i vårt land. Och det finns ett sådant i dag. Men givetvis måste det ske ett fortlöpande arbete för att ytterligare stärka djurskyddet. Den åsikten delas av de yrkesverksamma uppfödarna i Sverige.

Den åtgärd som föreslås i form av sim- och badvatten saknar koppling till verkligheten.

Det finns ingen konkret forskning på området som visar att detta är ett säkert sätt att föda upp mink. Denna form av uppfödning är nämligen inte testad någonstans. De länder som har diskuterat ett införande av sim- och badvatten har tagit tillbaka förslaget. Jag tänker då närmast på Italien. Men även i Holland har man haft de här diskussionerna. Med tanke på det klimat vi har i Sverige kan vi även ställa oss frågan om det över huvud taget är humant mot djuren, bland annat med avseende på förfrysningsrisken vintertid.

Den pälsdjursforskning som anses ha kommit längst – vilket tidigare nämnts här – är lektor Leif Lau Jeppesens forskning vid Köpenhamns universitet. Hans forskning pågick under sex års tid. Universitetets slutsatser var att detta med simning inte är ett biologiskt behov hos minken. Forskningen finns också redovisad i SOU 2003:86.

Skulle det råda någon som helst tveksamhet kring denna forskning borde det rimliga beslutet vara att svensk forskning ska få visa vad som är rätt eller fel i sakfrågan. Detta borde vara det mest logiska och det rimligaste.

SLU, som också nämnts tidigare, har sedan två år tillbaka en gedigen forskning på minkområdet. Denna forskning är även godkänd av Djurskyddsmyndigheten.

Prot. 2006/07:35
7 december

*Skärpta
djurskyddskrav för
minkuppfödning*

I vårt land är det praxis att, innan åtgärder av det här slaget vidtas, genom forskning försöka klarlägga konsekvenserna och klarlägga om forskningen leder till önskat resultat. Jag har svårt att förstå varför det inte ska ske i det här fallet, särskilt om syftet är att förbättra djurskyddet.

Sverige är medlem i EU. Vi kan konstatera att EU-länderna Polen, Finland, Danmark, Frankrike, tidigare nämnda Tyskland, Belgien, Estland, Litauen, Grekland, Irland, Italien och Spanien har uppfödning. Norge och Island – förvisso icke EU-medlemmar – också har pälsdjursuppfödning. Därför bör Sverige på EU-nivå arbeta för ett ytterligare förbättrat djurskydd.

Det är även värt att påpeka att 30 av 40 remissinstanser är kritiska till förslaget, bland annat Statens veterinärmedicinska anstalt, Jordbruksverket och länsstyrelserna i Skåne, Blekinge, Västra Götaland och Kalmar.

Också Lagrådet har, som tidigare nämnts, kritiserat förslaget. Det gör man bland annat med hänvisning till proportionalitetsprincipen som innebär att ”ingrepp inte får vara mer långtgående än vad som är rimligt med hänsyn till det ändamål som det avses främja”.

Lagrådet skriver vidare, vilket också påpekats: ”På den utredning som har förebragts kan Lagrådet således inte tillstyrka att bestämmelsen om tillgång till vatten för simning införs.”

Det finns alltså en rad skäl för att i dagsläget avstå från de drastiska åtgärder som föreslås i propositionen. Den forskning som är påbörjad bör ges möjlighet att verka fullt ut innan något beslut fattas.

Vi socialdemokrater på Blekingebänken kan därmed inte stödja propositionens förslag i denna för oss så viktiga fråga.

(Applåder)

I detta anförande instämde förste vice talman Jan Björkman (s), Jeppe Johnsson (m), Lars-Ivar Ericson och Claes Västerteg (båda c), Anita Brodén (fp) samt Sven Gunnar Persson och Irene Oskarsson (båda kd).

Anf. 69 HELENA LEANDER (mp) replik:

Fru talman! Det har forskats på området, så detta är inte på något sätt en ny fråga. Men visst, forskningen är splittrad. Det finns de som hävdar att det inte är fråga om ett biologiskt beteendebehov – minken far inte tillräckligt illa om den inte får tillgång till badvatten.

Men först och främst är väl det rimliga, om det är osäkert, att försöka undvika det som innebär att minkarna eventuellt far illa. Är ni beredda att riskera att utsätta minkarna för lidande därför att ni inte riktigt har kunnat klarlägga hur det är?

Dessutom: Vi snackar inte om ett biologiskt beteendebehov i djurskyddslagen, utan vi snackar om ett naturligt beteende. Vem som helst som sätter minkar i frihet vet att de lever i och kring vatten. Det handlar inte om att minkarna ska behöva må så dåligt att de tappar pälsen, utan det handlar om att de ska kunna utöva sitt naturliga beteende och om att de ska kunna må bra. Det gör de inte i dag. Utredningen kom ju fram till att det finns indikationer på att man inte lever upp till 4 § djurskyddslagen som handlar om naturligt beteende.

Ska vi då inte agera redan nu? Eller ska vi vänta i ytterligare fyra år och forska ännu mer och komma fram till nya, kanske lite mindre ingripande – för näringen, inte för minkarna – åtgärder?

Anf. 70 PETER JEPPSSON (s) replik:

Fru talman! Helena, det är ingen som vill att djuren ska fara illa eller plågas. Men ett beslut här kan riskera att det blir så.

Jag kan ställa en motfråga: Hur ska man säkerställa att djuren inte dör eller fryser ihjäl? Metoden med sim- och badvatten har ju inte testats. Ingen annanstans i världen är det här testat. Vi blir då först med att lagstifta om och genomföra en sak för att sedan se om det hela verkar eller inte verkar, om djuren far illa eller inte far illa. Där tycker jag faktiskt att det rimmar lite illa i argumentationen.

När det sedan gäller detta med vatten kan jag säga följande. Ja, minkarna lever nära vattendrag – för fodersök. De letar efter föda därför att det är enklast där. Som tidigare nämnts klättrar inte minkar i träd. Däremot har man vid obduktion av minkar funnit att de där det finns alternativ har ätit fågelägg som ramlat ned på marken. Annars är det fisk som minkarna äter. Men det handlar alltså om fångst, om föda, så den argumentationen tycker jag att det är ganska enkelt att bemöta.

Anf. 71 HELENA LEANDER (mp) replik:

Fru talman! Vi kan börja med det enkla. Jag tror inte att minkarna är så dumma att de går ned i vattnet och står där tills det blir is. Det gör de inte i det fria och inte heller, tror jag, i farmat tillstånd. Därför tror jag inte att vi behöver vara oroliga för förfrysningsrisken i badvattnet – om det nu var det som var ett problem.

När det sedan gäller det här med vatten, fångst, fodosök och allt sådant är det klart att minkar i det fria söker föda på olika sätt, ofta i vatten. I bur finns det inte så många olika sätt att röra sig och söka föda. Det blir en väldigt ostimulerande tillvaro. Det mår minkarna inte bra av. De är ändå anpassade till att på något sätt vara aktiva och rörliga.

Så fort har aveln ändå inte gått att man helt har kunnat avla bort alla spår av vild mink. Om regeringsföreträdarna hävdar det tycker jag att de utan handske ska pröva att stoppa in en hand i en minkbur.

Anf. 72 PETER JEPPSSON (s) replik:

Fru talman! Jag har full respekt för dina åsikter och för det du framfört här, Helena, men jag instämmer inte. Det är ganska enkelt. Du tar exemplet med is. Men ska vi nu lagstifta om att det ska finnas sim- och badvattenmöjligheter måste det kunna kontrolleras. Ska det vara vattentempererat, eller ska det finnas anläggningar där minken hårtorkas?

Det finns inga sådana studier och inga sådana förslag. Jag menar att det blir så fel att lagstifta om någonting utan att veta hur det ska se ut. Jag är i varje fall inte beredd att riskera något sådant. Tyvärr finns det, tycker jag, de som gör det.

Anf. 73 ANITA BRODÉN (fp):

Fru talman! På en fråga från Helén Pettersson i Umeå om en öppning beträffande annan pälsdjursuppfödning gav jag ett principiellt svar. Djurskyddet är viktigt. Det är utgångspunkten, inte etiska aspekter på pälsanvändning, vilket vi också var överens om.

I den efterföljande debatten med Sven Gunnar Persson framgick att Helén Pettersson hade hund och katt i åtanke. På den punkten kan jag lugna Helén Pettersson med att säga att något sådant inte är aktuellt.

Alliansen har här i dag velat föra en seriös debatt om minknäringen där djurskyddet intar en framträdande plats, en stor del. Jag hoppas att det också, fru talman, har framkommit.

Det kan inte råda någon tvekan här. Vi tar djurskyddet på allra största allvar.

Avslutningsvis ställer jag mig, fru talman, bakom Sven Gunnar Perssons avståndstagande från sorgkransen.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 13 §.)

10 § Anslagen till Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och Tullverket, m.m.

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 2006/07:SkU1
Anslagen till Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och Tullverket, m.m. (prop. 2006/07:1 delvis och redog. 2006/07:RRS2).

Anf. 74 BRITTA RÅDSTRÖM (s):

Fru talman! Skatteutskottet ska nu debattera utskottets betänkande nr 1 som omfattar anslagen till myndigheterna Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och Tullverket.

Vi socialdemokrater har i partimotionen 2006/07:Fi244 *Alla ska med – inte bara några* gett vår syn på inriktningen av politiken. Våra förslag syftar till att ge alla som bor här del av den goda ekonomiska utveckling som politiken under tidigare mandatperioder lagt grunden för.

Vi vill bygga på den generella välfärdspolitik och inte underminera de system som gör att långtidssjuka och arbetslösa slipper hamna i permanent underläge och fattigdom.

Vi motsätter oss de försämringar som slår hårt och brutalt mot de människor som redan hamnat i svårigheter. Vi har en sammanhållen politik för ett sammanhållet Sverige.

Majoriteten i riksdagen bestående av de fyra borgerliga partierna fastställde i går andra ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena i budgeten och gör en annan beräkning av statens inkomster år 2007 än vad som skulle ha blivit fallet med våra förslag.

När riksdagens majoritet genom rambeslut väljer en annan inriktning än den vi förespråkar deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagsfördelningen inom utgiftsområde 3. Vi har dock ett särskilt yttrande i ärendet.

Om vårt förslag till ramar hade vunnit gehör hade vi gjort en fördelning av anslagen till utgiftsområde 3 i enlighet med vad vi föreslår i vår partimotion. Vårt budgetalternativ bör dock ses som en helhet där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat från de andra.

Skattefusket är ett stort problem i vårt samhälle. Det har vi ju sett inte minst i höst då ministrar fick avgå på grund av skattefusk eller svarta affärer. Skattefusket innebär att staten går miste om stora pengar, som skulle ha varit inbetalda och kommit det allmänna till del.

Som ett led i kampen mot skattefusk ville vi utöka Skatteverkets anslag med 5 miljoner kronor för att ge myndigheten möjlighet att öka informationen om konsekvenser av skattefusk, något som våra ramar hade gett möjlighet till. Vi ville ge en vidare ram till myndigheterna inom utgiftsområde 3 utöver vad regeringen föreslår i budgetpropositionen, med en särskild satsning på Skatteverket och Tullverket.

Vi efterlyser, liksom Skatteverkets generaldirektör, en avisering om omvänd byggmoms. Jag ställer frågan till representanter för de borgerliga partierna. När kommer den?

Regeringen talar ofta om skattefusk och att man vill bekämpa det. Men regeringen skjuter på åtgärderna mot skattefusk trots att man i budgetpropositionen skriver att skattefusk snedvrider konkurrensen på olika marknader, leder till utanförskap, sociala problem och orättvisa mellan olika skattebetalare.

Trovärdigheten att bekämpa fusk i förmånssystemen kräver att man parallellt bekämpar skattefusk. Det krävs ett brett åtgärdsprogram för att komma åt skattefusk. Några exempel på det som vi föreslagit är: stärkt skattekontroll på Skatteverket, personligare och oannonserade kontroller i vissa branscher, typgodkända kassaregister i kontantbranschen och den omvända bryggmomsen. Vi har också haft förslag om bidrag till kassaregister för att små företag ska kunna införskaffa sådana. Min fråga till de borgerliga partierna blir då: När kommer det några förslag angående detta? Vilka lösningar har regeringspartierna för att komma åt skattefusk?

Skattemoralen i samhället måste stärkas. Alltför många, som vi vet, tycks vara beredda att anlita barnflickor, städhjälp och hantverkare svart. Konsekvenserna av sådant beteende är, precis som regeringen själv påpekar, stora. Kunskapen om skattefusk och vad det innebär måste öka. Vårt förslag var då att ge Skatteverket extra resurser för att öka informationen om konsekvenserna.

Vi motsätter oss också de ändringar i Kronofogdemyndighetens organisation som majoriteten i utskottet efterlyser. Den organisatoriska förändring som har beslutats av riksdagen på förslag av den tidigare regeringen fungerar väl, och samarbetet mellan Kronofogdemyndigheten och Skatteverket leder till betydande kostnadsbesparingar. Vi avvisar majoritetens krav på en fristående Kronofogdemyndighet.

Jag vill ställa en tredje fråga till regeringspartiernas ledamöter: När vill man att en fristående Kronofogdemyndighet ska bli till? Vilken tidsplan har ni? Varför? Vilka kostnader finns med i detta att göra en ny myndighet med egen styrelse, verksamhet och en ny organisation? Har inte främst Moderaterna propagerat för färre myndigheter före valet?

Anf. 75 MARIE ENGSTRÖM (v):

Fru talman! Vänsterpartiet har ett särskilt yttrande i det här ärendet. Det har vi för att vi i vårt budgetalternativ har vi sagt att vi vill ge ytterligare 75 miljoner kronor till Skatteverkets och Tullverkets verksamhet.

I vårt särskilda yttrande tar vi upp tre, som jag ser det, viktiga hållpunkter.

För det första är det viktigt att vi har ett förtroende för skattesystemet, att de som beskattas också ska kunna känna förtroende för att Skatteverket på ett rimligt sätt kan utföra de arbetsuppgifter som vi ålägger dem att

*Anslagen till
Skatteverket,
Kronofogde-
myndigheten och
Tullverket, m.m.*

göra. För det behöver de naturligtvis resurser. Men de kan också ställa det kravet på oss att vi tillskapar ett skattesystem som är begripligt både för myndigheten och också för skattebetalarna.

För det andra är det väldigt viktigt att vi bekämpar skatteundandra-
gande och skattefusk. Det är mer än 100 miljarder kronor varje år som vi
kan räkna in som uteblivna skatteinkomster. På sikt kommer det natur-
ligtvis att undergräva samhällsmoralen och samhällets funktionssätt. Man
kan också tänka sig att många reformer som man skulle vilja sjösätta
aldrig kan komma till stånd eftersom vi går miste om skatteinkomster,
som är så oerhört viktiga för att vi ska kunna bygga vidare på vårt väl-
färdssamhälle.

Offentliga personers agerande är oerhört viktigt för skattemoralen och
för uppbyggnaden, eller rättare sagt för ett eventuellt raserande, av
skattemoralen. Många som jobbar inom Skatteverket kan tydligt vittna
om hur lätt det är för många människor att tycka att om inte han eller hon
redovisar sin skatt eller gör rätt för sig, varför ska jag ställa upp och be-
tala min skatt? Det är också en viktig del i det samhällsbygge som vi alla
egentligen måste ha ett gemensamt ansvar för, naturligtvis också vi som i
denna kammare debatterar det i dag.

Man ska också komma ihåg att det finns ett stort skatteundandra-
gande i samhället. Det snedvrider konkurrensen för väldigt många före-
tag. Det lönar sig inte att vara seriös, och det är väldigt negativt.

Den tredje punkt jag tänkte ta upp och som vi skriver om i vårt sär-
skilda yttrande handlar om regelförenklingar och hur viktigt det är att ha
ett enkelt system. Vid gårdagens debatt tog jag upp detta när vi debatte-
rade ramarna och skattedelen i finansutskottets betänkande. Jag hävdar
även i dag att krångelfaktorn kommer att öka påtagligt med regeringens
förslag.

Vi i skatteutskottet har tagit del av den skrivelse som Skatteverket har
skickat med anledning av höstbudgeten och där man, efter förslag till
beslut om jobbavdrag och fastighetsskatt, menar att det kommer att krä-
vas omfattande och resurskrävande informationsinsatser. Vissa inkomst-
deklarationer blir man tvingad att hantera manuellt. När det gäller frågan
om begränsning av markvärde menar man att det inte ens går att för-
trycka ett informationsblad, för det skulle inte bli begripligt för den som
skulle läsa det materialet. Det vittnar väl lite grann om att det inte är
några enklare regler som den nuvarande regeringens olika skatteförslag
ger upphov till, utan snarare tvärtom.

Sedan har vi ett antal förslag på ingående. Det handlar till exempel
om subventionerade hushållstjänster. Man ska ålägga Skatteverket att
hålla reda på vilka skattskyldiga det är som har utnyttjat de här tjänsterna
och se till att de inte utnyttjar dem till mer än vad man ska göra enligt
regelsystemet.

Det gäller den sänkta arbetsgivaravgiften i tjänstesektorn. Det har i
och för sig inte kommit något förslag än, men man kan tänka sig att det
blir uppenbara problem med gränsdragning mellan olika branscher när
det gäller hur de i så fall ska beskattas.

Det gäller den slojade löneskatten för människor som är äldre än 65
år. Skatteverket har redan påtalat att här finns det en stark grogrund för
att kunna undkomma skatt genom olika typer av regler som går att
kringgå.

Min fråga till regeringsföreträdarna är ganska kort. Tycker ni att de förslag ni lägger fram på något sätt minskar skattekrånglet? Tycker ni att era förslag är förenliga med en likformig och rättstrygg beskattning?

Anf. 76 FREDRIK SCHULTE (m):

Fru talman! Visserligen står inte utgiftsområde 3 om skatt, tull och exekution i centrum för den politiska debatten och de politiska konfliktlinjer som finns i denna kammare, men det finns vissa inslag i den socialdemokratiska reservationen i betänkandet från skatteutskottet som jag har en principiell invändning mot och som jag tycker är värda att belysa. Det gäller framför allt deras motvilja att acceptera en delning av Kronofogdemyndigheten och Skatteverket.

Jag tycker att det är bra att vi nu kan genomföra denna delning, därför att det finns i dagsläget stor risk för anklagelser för att ha dubbla roller. Det finns i dag många situationer där Skatteverket är målsägande, till exempel i konkursärenden, och där man också indirekt är förvaltare av samma ärende genom Kronofogdemyndigheten. Här blir som sagt samma myndighet bödel, domare och åklagare samtidigt. I detta finns det stor problematik. Därför tycker jag att det är positivt att vi kan separera dessa två enheter i statsförvaltningen för att undvika den typen av anklagelser för att ha dubbla roller.

Från Socialdemokraternas sida har man klagat på att detta kan skapa vissa merkostnader eftersom man i dag håller nere kostnaderna för dessa myndigheter genom vissa synergieffekter. Jag tycker att detta är dubbelt ironiskt därför att Socialdemokraterna egentligen aldrig har gjort sig särskilt kända för att värna om skattepengar och ha en effektiv statsförvaltning.

Under Socialdemokraternas tidigare regeringstid har antalet myndigheter och verk ökat rekordartat, och de har generellt sett varit ganska ointresserade av att hushålla med våra skattemedel när det gäller den här biten. Men nu tycker de helt plötsligt att det är viktigt, samtidigt som det finns tydliga principiella invändningar mot att Kronofogdemyndigheten lyder under Skatteverket. Det är också ironiskt därför att de samtidigt yrkar på att utöka utgiftsramarna. Nu deltar de ju inte formellt i beslutet, men i sin partimotion yrkar de på en ökning av utgifterna för samma verksamheter. Det känns lite ironiskt att de å ena sidan hävdar att deras organisationsstruktur är effektivare samtidigt som de vill ge mer pengar. Det går inte riktigt ihop.

Detta får Britta Rådström gärna förklara. Hur kommer det sig att ni inte tycker att det är principiellt viktigt att dela Kronofogdemyndigheten och Skatteverket? Varför tycker ni helt plötsligt att det är viktigt att värna effektiviteten i statsförvaltningen när ni annars gärna har pytsat ut pengar hur som helst under er egen regeringstid? Varför anser ni att er organisationsstruktur är så mycket effektivare om ni samtidigt anslår mer medel?

För att kommentera Britta Rådströms tidigare anförande kan jag bara konstatera att också vi är måna om att minska skattefusk. Vi tror att en åtgärd för att göra det när det gäller tjänster som anlitande av barnflickor, som du tog upp, är att först och främst få ned skattetrycket. Som du säkert känner till återkommer vi till detta under våren. Där har du en konkret lösning på ett konkret problem.

Prot. 2006/07:35
7 december

*Anslagen till
Skatteverket,
Kronofogde-
myndigheten och
Tullverket, m.m.*

Anf. 77 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Vi värnar skattepengar genom att ta in dem på ett rättvist sätt för att fördela dem till allas vår gemensamma välfärd.

Jag vill bara påminna om de ekonomiska morasen 1976–1982 och 1991–1994, då borgerliga regeringar fullständigt förödande sänkte landets ekonomi i botten, och nu är vi på väg dit igen. Nu handlar det om stora skattesänkningar som ska betalas via sänkta ersättningar till människor som verkligen behöver dem.

Vi vill satsa på Skatteverket därför att vi tycker att det är viktigt att bekämpa fusk. Tycker ni att det är viktigt? Vilka åtgärder vill ni vidta? Att sänka skatten motverkar inte fusket. Har du några konkreta exempel på detta?

Anf. 78 FREDRIK SCHULTE (m) replik:

Fru talman! Om jag först ska kommentera detta med att plocka in skattepengar på ett rättvist så är vi helt överens om att skattepengar ska plockas in på ett rättvist sätt.

Sedan angående detta med det ekonomiska moraset 1976–1982 och 1991–1994 kan jag inte personligen på något sätt känna mig skyldig till detta, även om jag råkar tillhöra det parti som var med och styrde landet då. Däremot kan jag bara reflektera över att de flesta eller i princip alla nationalekonomer är helt överens om att de beslut som fattades för tio år sedan är de som får störst påverkan på den ekonomiska situationen såsom den ser ut nu. Att vi har ett välstånd i dag beror mycket på de beslut som fattades 1991–1994, till exempel att vi lät vår valuta flyta fritt, att vi fick en självständig riksbank. I konsekvens av samma resonemang var de ekonomiska problem som fanns då en följd av den dåliga ekonomiska politik som ni förde under 80-talet.

Du svarade inte på mina frågor. Varför tycker inte du att det finns en principiell poäng i att dela Skatteverket och Kronofogdemyndigheten? Ska Skatteverket och Kronofogdemyndigheten vara såväl bödel som åklagare och domare i ärenden som gäller enskilda människor? Vi tycker inte det. Vi tycker att det finns en klar principiell poäng i att separera dessa myndigheter. Detta har ni inte gett något svar på.

Anf. 79 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik:

Fru talman! Det fanns poänger med att Skatteverket och Kronofogdemyndigheten skulle samverka, inte minst var det kostnadsbesparande, och ha samma stöd. Att skilja dem åt tror jag inte har någon principiell betydelse för det arbete som de har att utföra.

Jag får inget svar på vad ni har för konkreta åtgärder mot skattefusket. Mer än 100 miljarder per år försvinner från staten – ibland sägs det att det är 80 och ibland att det är 120 miljarder – beroende på svartjobb och skattefusk av olika slag. Vilka förslag har ni för att åtgärda detta?

Anf. 80 FREDRIK SCHULTE (m) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är lite komiskt att ni hela tiden efter det att den borgerliga regeringen lade fram sin budget har klagat över att vi gör för stora förändringar, att vi gör för mycket och att det är för många förslag som vi inte har hunnit bereda, medan ni nu helt plötsligt klagar på att vi inte har hunnit med tillräckligt mycket. Vi kommer nu under en

fyraårsperiod att aktivt arbeta för att motverka skattefusk, inte minst genom att införa skatteavdrag för hushållsnära tjänster. Vi tror att det kommer att vara en bra åtgärd för att göra en verksamhet som i dag i stor utsträckning är svart till vit och på så sätt öka skatteintäkterna och finansiera reformen.

Jag vill fortfarande återknyta till detta om att göra Kronofogdemyndigheten till en egen myndighet. Du verkar inte över huvud taget vara intresserad av att reflektera över det faktum att en enskild borgenär i dagsläget indirekt hänvisas till Skatteverket när en fordring ska verkställas, samtidigt som Skattemyndigheten indirekt är huvudkonkurrent om de ekonomiska medel som fordringen syftar till att inbringa. Det är ett principiellt stort problem. Ni har inte svarat på detta. En statlig utredning under den tidigare regeringens tid belyste tydligt det principiellt felaktiga i att inte ha två separata myndigheter för att sköta denna funktion.

Ni har inte svarat på dessa frågor tidigare och ni svarar inte på dem nu.

Anf. 81 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Fru talman! Regeringen skrev ju i budgetpropositionen att man skulle ta krafttag mot skattefusket. Därför är det ju en väldigt berättigad fråga som Britta Rådström ställer och som jag tänker spinna vidare på.

När det gäller den omvända byggmomsen sade regeringen för en vecka sedan att man hade fattat beslut nu. Det finns alltså regeringsbeslut om det. Det är klart, och jag tycker att det är väldigt bra att vi har fått det beskedet. Just inom byggbranschen planerar man ju att ha någon typ av gemensam aktion, både på arbetsgivarsidan och på den fackliga sidan, och det är väl synnerligen bra att jobba ihop på det sättet för att komma åt fusk som egentligen är väldigt besvärligt just för den branschen. Jag tror att man kan ha en liknande typ av samarbete även inom andra branscher, och det tror jag att det är möjligt att man har också.

Jag ställde en fråga i mitt anförande. Jag noterade att Fredrik Schulte använde hela sitt anförande till att svara Britta Rådström och helt negligerade mig, men nu får Fredrik en ny möjlighet här. Min fråga gällde följande: Tycker du, Fredrik, och regeringssidan att de olika typer av förslag ni lägger fram stämmer överens med vad vi menar med en likformig beskattning, och hur ser ni på problematiken kring rättstryggheten när det gäller hur man ska tillämpa alla era förslag?

Anf. 82 FREDRIK SCHULTE (m) replik:

Fru talman! Först vill jag bara säga att jag i stort instämmer med ditt inledningsanförande, Marie Engström, där du pratade om just att det är viktigt att värna skattemoralen. Precis som du själv konstaterade är det här någonting som finns med i regeringsförklaringen också. Däremot tycker jag att det kanske kan bli lite larvigt med ett sådant ganska högrävarande anförande som du framförde till förmån för att ge 75 miljoner mer i anslag till utgiftsområde 3. Jag tror inte att de 75 miljonerna kommer att göra så otroligt stor skillnad eller kommer att innebära att skattemoralen antingen raseras fullständigt eller når några högre nivåer så att människor kommer att betala sina skatter i större utsträckning.

Prot. 2006/07:35
7 december

*Anslagen till
Skatteverket,
Kronofogde-
myndigheten och
Tullverket, m.m.*

Men som sagt: Vi får återkomma med flera förslag under de kommande fyra åren för hur vi ska arbeta för att förbättra skattemoralen, och återigen: Vi ska göra det inte minst genom att genomföra skattelättnader.

När det gäller likformig beskattning och rättstryggheten i de skattesänkningar som vi föreslår ser inte jag några problem alls. Du får gärna bli mer specifik om på vilka punkter som du tycker att det finns ett problem vad gäller våra skattesänkingsförslag. Vi har haft en tydlig inriktning på att det ska löna sig att arbeta och på att stimulera till att gå i arbete. På vilket sätt det skulle innebära att det finns en bristande rättstrygghet i de skattesänkingsförslag som vi har, det kan inte jag se.

Anf. 83 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Fru talman! Det är möjligt att det var larvigt, det jag sade. Jag tror naturligtvis inte att de 75 miljoner som vi vill tillföra Skatteverket ytterligare är det avgörande. De 100 miljarder som inte kommer in i skatteinkomster varje år står inte och faller med de 75 miljoner kronorna. Jag tror inte att någon som satt och lyssnade på mitt anförande fick den uppfattningen heller. Skulle det vara så får jag väl tänka över hur jag uttrycker mig från talarstolen.

Det jag däremot gjorde var att jag pekade på ett väldigt stort problem för oss som har att hantera stora summor, och också för Skatteverket, som har att ta in de skatter som vi fattar beslut om här. Det är ju så man ska tolka det inlägg som jag hade.

Sedan går jag över till frågan om likformig beskattning och problem med rättstrygghet. Jag tycker nog att det är ganska viktigt att så långt som möjligt försöka vidmakthålla en likformig beskattning, alltså att människor ska beskattas på samma sätt så att vi inte har den ena gruppen si och den andra gruppen så och den ena branschen på ett sätt och en annan, närliggande bransch på ett annat, därför att det är då vi får de här gränsdragningsproblemen. Det är då väldigt många känner att man missgynnas i skattesystemet, och det är då många människor känner att det finns en väldigt stark rättsotrygghet inbyggd i hela systemet. Det är det jag menar med mina frågor.

Då tog jag som exempel några förslag som ni från regeringssidan har lagt fram, till exempel sänkt arbetsgivaravgift i tjänstesektorn och slopad löneskatt för människor som är över 65 år. Det finns andra exempel också, men jag hinner inte dra flera. Det var det jag talade om, om jag då ska förtydliga min fråga till Fredrik Schulte.

Anf. 84 FREDRIK SCHULTE (m) replik:

Fru talman! Det gläder mig verkligen att jag har hittat en ideologisk frände i Marie Engström när det gäller likformighetsprincipen i beskattning. Då antar jag att du också kommer att tillsammans med mig argumentera för platt skatt och en totalt likformig beskattning på inkomst. Det är jag mycket glad över.

Syftet med de åtgärder som alliansen föreslår vad gäller sänkta arbetsgivaravgifter och sänkt skatt på förvärvsinkomst för långtidsarbetslösa som går tillbaka till arbete har ju varit att angripa ett konkret problem, ett konkret problem bestående av att 1 ½ miljon människor i dag står utanför arbetsmarknaden. Ibland – rättare sagt väldigt ofta – kan det finnas en princip om att adressera konkreta problem och hitta lösningar

på de problemen snarare än att i alla lägen värna likformigheten. Men om vi nu ska syfta till likformighet som princip i skattesystemen så gläder det mig att vi kan vara överens om platt skatt i alla fall.

Jag tror att det finns många andra åtgärder som är viktiga för att öka skattemoralen och se till att få in den stora mängd pengar som staten skulle kunna få i intäkt men som man av olika skäl inte får, beroende på hur vårt regelverk och våra lagar och regler ser ut. Ett exempel är förmögenhetsskatten. Man brukar säga att 1 000 miljarder finns utanför Sveriges gränser på grund av förmögenhetsskatten. Om vi avskaffar förmögenhetsskatten kan de pengarna förhoppningsvis komma tillbaka till Sverige och generera olika typer av investeringar i vårt näringsliv och på så sätt driva svensk ekonomi i en positiv riktning.

Återigen: Jag tror ändå att det viktigaste i sammanhanget är att få ned skattetrycket. Det är det som gör att skattemoralen brister. Det är det som gör att vanliga människor inte redovisar att man anlitar en barnflicka eller att man bygger om sitt badrum svart.
(forts. 12 §)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.48 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då statsministerns frågestund skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

11 § Statsministerns frågestund

Anf. 85 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Välkommen till kammaren, statsministern!

Innan jag lämnar ordet fritt vill jag säga att en fråga till statsministern ska vara av övergripande allmänpolitiskt slag, och frågor och svar ska vara korta och i princip inte överstiga en minut.

Förändringar av a-kassan och kvinnors villkor

Anf. 86 BRITT BOHLIN OLSSON (s):

Herr talman! Ja, så har vi då år 2006 fått en regering i Sverige som uppenbarligen strävar efter att försäkra kvinnors villkor! Era försäkringar av a-kassan gör att betydligt färre kvinnor får del av försäkringen eftersom deltidsarbete inte kvalar in. Lägre ersättning betyder självklart att redan låga kvinnolöner pressas nedåt.

Ett många gånger komplicerat livspussel med ansvar för många kan väl också förklara att majoriteten av de sjukskrivna och förtidspensionerade är just kvinnor. Allra högst andel långtidssjuka finns bland Kom-

Prot. 2006/07:35
7 december

*Anslagen till
Skatteverket,
Kronofogde-
myndigheten och
Tullverket, m.m.*

*Statsministerns
frågestund*

munals kvinnliga medlemmar. Den är tre gånger så hög som på den övriga arbetsmarknaden. För dessa kvinnor – undersköterskor eller vårdbiträden till exempel i äldreomsorgen – är det vanligast att de dels har huvudansvar för barn och familj, dels att de ofrivilligt arbetar deltid. Dessa kvinnor betalar ett mycket högt pris. De betalar med sin hälsa. Nu vill regeringen höja det priset. Livet ut ska kvinnorna dessutom betala med en kraftigt försämrad ålderspension.

Min fråga till statsministern, som ju ofta säger att hans politik bygger på en helhetssyn, är: På vilket sätt kan denna ökade ojämlikhet och ojämställdhet bidra till en bättre framtid för Sveriges kvinnor?

Anf. 87 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Den skillnad i synen på utanförskapet som blev tydlig inför valet handlade om att vi i den borgerliga alliansen hävdade att utanförskapet var större än den synliga öppna arbetslösheten. I detta utanförskap, vars omfattning vi uppskattar vara från en miljon upp till en och en halv miljon människor, var en majoritet av individerna kvinnor som hade mindre möjligheter att påverka sitt eget liv. Vi såg utanförskapet som ett problem och det försöker vi nu åtgärda.

Britt Bohlin Olsson hävdar nu att vår strävan inte skulle vara att försöka förbättra dessa kvinnors situation. Det stämmer naturligtvis inte. Det blir som vanligt en diskussion om huruvida vår politik kommer att leda till det vi har sagt att den ska göra, nämligen att sysselsättningen ska växa och att det också ska lägga grunden för stigande reallöner i Sverige, eller om det blir som socialdemokratin har hävdad, att denna politik allmänt leder till kaos.

Den politik som vi har gått till val på och som innehåller mycket mer än förändringarna av a-kassan som det ofta refereras till träder nu i kraft till årsskiftet. Sedan får vi se vad följden blir.

Anf. 88 BRITT BOHLIN OLSSON (s):

Herr talman! Jag tackar statsministern för resonemanget, men jag önskar verkligen att jag hade fått konkreta svar på de konkreta frågorna.

Statsministern har ju förmånen att leda ett av världens mest jämställda länder. Det senaste exemplet på detta var att World Economic Forum av 115 länder satte Sverige som nr 1. Det är en position som jag och säkert statsministern och många andra är väldigt stolta över. Men för min del är jag förtvivlat orolig att Sverige inte längre vare sig kan eller vill behålla den positionen.

Gigantiska skattesänkningar på förmögenheter och exklusivt boende ska betalas av dessa lågavlönade kvinnor – undersköterskorna och vårdbiträdena som jag talade om. Sänkt och i många fall helt borttagen a-kassa leder till ökade krav på landets socialbyråer. Detta i kombination med minskade statsbidrag till kommunerna leder förstås till att många av dessa kvinnor mister sina jobb. Tusentals arbetslösa kvinnor kommer att stå utan eller med en kraftigt försämrad a-kassa.

Varför, herr statsminister, ska Sveriges hårt arbetande lågavlönade kvinnor så dyrt få betala skattesänkningarna för förmögna direktörer i Djursholm?

Anf. 89 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Detta tycker jag är illasinnad vulgärpropaganda som inte stämmer med verkligheten!

Vi har inte satt oss före att göra något annat än att få fram mer resurser till skattefinansierad välfärd. I vårt valmanifest har vi sagt att vi ska skjuta till resurser till verksamheter där många kvinnor är yrkesverksamma. Det påverkar många kvinnors möjligheter att kunna kombinera familjeliv och deltagande i arbetslivet. Vi önskar att det vore jämnare fördelat, men vi har lärt oss att det ligger tyngre på kvinnor än på män.

Vi har också en strävan att minska marginaleffekter och göra det mer lönsamt att arbeta, framför allt för dem som har deltidsarbete och för dem som har allra svårast att hävda sig på arbetsmarknaden, vilket i synnerhet är kvinnor. Trots de toppositioner som Sverige har i olika internationella statistikforum kan vi konstatera att det just när det gäller att med eget arbete kunna påverka sin egen situation inte är tillräckligt bra ställt i Sverige. Det försöker vi nu göra något åt.

*Statsministerns
frågestund*

Avskaffandet av stopplagen

Anf. 90 ALICE ÅSTRÖM (v):

Herr talman! Min fråga till statsministern handlar om det förslag som regeringen nu har lagt om möjligheten att öppna för vinstdrivna sjukhus, alltså avskaffandet av stopplagen. Under valrörelsen, i SVT:s program Duellen den 10 september, i debatt med Göran Persson, sade statsministern: Vi vill inte sälja akutsjukhus, som du påstod i en tidigare debatt. Vi har inte det förslaget, och jag är glad över att du gav mig möjligheten att ge det beskedet här i kväll. Detta sade statsministern i valrörelsen.

Nu har regeringen lagt fram ett förslag som öppnar för en utförsäljning av sjukhus för att driva dem som vinstdrivande företag. Min fråga till statsministern blir därför: Vad har ändrats sedan den 10 september, från det mycket tydliga och raka besked som statsministern då gav om att man inte ska sälja ut akutsjukhus, till dags dato, där regeringen just har lagt fram ett sådant förslag?

Anf. 91 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Denna tv-debatt föregicks av en annan tv-debatt, i TV 4, där Göran Persson hävdade att det fanns förslag om att sälja Akademiska sjukhuset i Uppsala. Han hävdade också att det fanns en lång rad andra förslag förberedda, bland annat i Stockholmslandstinget. Jag sade att detta inte stämde.

Jag fick efter debatten en möjlighet att kontrollera om det i de borgerliga förslagen fanns några idéer av det slaget. Jag kunde då konstatera att det inte fanns några sådana förslag. Jag såg att TT i dag har en sammanställning som ger precis samma svar när det gäller de nya borgerliga majoriteterna i respektive landsting.

Stopplagen stoppar också mycket annat än det Göran Persson tog upp i sin fråga. Den stoppar möjligheterna att i mindre skala via avknoppningar i primärvården eller genom att avdelningar inom ett sjukhus i en sorts galleriasjukvård möjliggöra för privata aktörer. Sådant vill vi välkomna och göra möjligt genom borttagandet av stopplagen.

Samma besked som i valrörelsen gäller alltså också nu.

Anf. 92 ALICE ÅSTRÖM (v):

Herr talman! Det stopplagen förhindrar är vinstintresse på sjukhusen. I dag är det möjligt för ideella organisationer att bedriva sjukhusvård utan vinstintresse. Ett avskaffande av stopplagen möjliggör ju utförsäljning. Även om statsministern i dag säger att det inte finns några konkreta sådana förslag öppnar förändringen av lagstiftningen för att man ska kunna göra just detta.

Varför är det då så viktigt att stoppa vinstintressena? Framför allt därför att det innebär att skattebetalarnas pengar går till något helt annat. Bara i Stockholm ser vi att utdelningarna till de privata aktieägarna ökade från 48 miljoner till 63 miljoner, och detta bara inom primärvården i Stockholms läns landsting.

Är det inte så, herr statsminister, att lagstiftningsförändringen nu öppnar för att multinationella företag ska kunna gå in och upphandla de sjukhus som finns? Är det inte i själva verket detta ni gör?

Anf. 93 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Detta är en tvådelad fråga. Den ena delen handlar om privata alternativ, och det är kanske naturligt för en vänsterpartist att vara emot alla privata alternativ, var de än må uppträda. Den borgerliga alliansen och många väljare delar inte det synsättet. Tvärtom uppskattar man mångfald. Man uppskattar att personal kan få ta över ett företag och driva det i egen regi eller få möjlighet att byta arbetsgivare. Vi tror att det ger både bättre kvalitet i sjukvården och bättre innehåll i arbetslivet för dem som jobbar i svensk sjukvård.

Det är också viktigt i den andra delen av frågan, som handlar om att jag givit ett besked som jag inte står fast vid, att ändå påpeka vad mitt svar var. Vi gick inte till val på att ställa i utsikt att stora universitets-sjukhus med grundforskning skulle försäljas.

Det beskedet gav jag i tv-duellerna, och det beskedet gav vi före valet. Det beskedet ger de borgerliga majoriteterna i de utpekade landstingen även i dag sedan de har vunnit ny majoritet. Därmed har vi stått vid vårt ord men ändå möjliggjort en utveckling för svensk sjukvård som vi tror är positiv.

Gasledning i Östersjön

Anf. 94 PETER ERIKSSON (mp):

Herr talman och statsministern! I Ryssland pågår redan i dag ett stort projekt som handlar om att man försöker bygga en gasledning som man planerar att dra genom Östersjön. I våra grannländer i Baltikum och i Polen pågår en stor debatt där regeringar har tagit ställning offentligt. De driver hårt ett nej till gasledningen. De har olika skäl till det.

I Sverige finns det också väldigt starka skäl till att vi borde säga nej till ledningen. Det är stora miljöintressen som står på spel i Östersjön men också i hög grad säkerhetspolitiska intressen.

Min fråga är: Hur kommer det sig att Sverige är det enda landet i Östersjöområdet där regeringen inte tar offentlig ställning till det stora gasledningsprojektet? Det verkar nästan som att det pågår ett slags Finlandisering av den svenska utrikespolitiken där man bockar, bugar och hukar för att inte stöta sig med vår stora granne i öster.

Anf. 95 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Jag antar att vi har samma grund för detta ställningstagande som tidigare majoritet, inklusive Miljöpartiet, hade. Förfrågningar inleddes för att faktiskt undersöka förutsättningar för att dra denna gasledning när det tilläts.

Vi kan båda tycka saker om detta men har ändå att förhålla oss som en fungerande rättsstat till internationella konventioner. Det gäller också gränssättningen för hur svensk lagstiftning går att använda för att kunna påverka processen.

Det är väldigt svårt att förhålla sig till det med mindre än att vi har ett färdigt förslag på bordet. Nu finns det framtagna idéer för hur konsortiet skulle vilja dra gasledningen. Men det finns inget formellt ärende att pröva.

Jag tror att Sverige har gjort klokt i att vänta med att pröva detta tills vi vet var vi verkligen kan göra skillnad. Kan vi använda nationell lagstiftning och på något sätt påverka detta ska vi göra det utifrån de hänsyn som bland annat Peter Eriksson påpekar.

Allra viktigast av allt är just att pröva det utifrån miljökonsekvensbeskrivningar. Frågan är ännu inte avgjord.

Anf. 96 PETER ERIKSSON (mp):

Herr talman! Det är precis det jag tycker är så märkligt. Regeringen med Reinfeldt och utrikesminister Bildt i spetsen degraderar sig själv till någon slags tillståndsprövande miljömyndighet. Det måste väl ändå finnas någon egen åsikt och ställning i den här typen av frågor.

Det handlar inte bara om miljöfrågorna, trots att de är väldigt viktiga. Det vill jag verkligen påminna om. Det finns också starka säkerhetspolitiska intressen. Det finns energipolitik. Det finns en rad saker som gör att Ryssland hellre drar den i Östersjön.

Det är politiska skäl som gör att Ryssland hellre drar den i Östersjön än till exempel genom Polen. Det kostar bara en bråkdel så mycket att dra ledningen på land. Varför har Sverige inga egna åsikter? Svensk utrikespolitik kan väl inte bara ha slutat med att vi bytte regering?

Anf. 97 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Vi brukar snarare påpeka kontinuiteten.

Jag satt med i Lahtis och talade med Putin. Där vad det samlade EU:s budskap till Putin: Gör inte politik av sådant som är energifrågor och gör som du vill, utan inränga dig i en internationell rättsmiljö som respekterar lagar och avtal.

Det vore märkligt om inte vi hade samma attityd när det gällde oss själva. Också vi, även om vi kan tycka saker som bär miljöprägel och andra hänsyn, måste trots allt ändå erkänna det. Internationella konventioner som vi har varit med och ingått, i det här fallet en havsrättskonvention, och den nationella lagstiftningen, bland annat miljölagar, har sin begränsning och avgränsning för hur de kan användas i det här fallet.

Menar Peter Eriksson att det inte ska spela någon roll, utan att vi tycker frikopplat från hur internationell rätt och svensk lagstiftning ser ut? Det tycker jag vore en mycket märklig position.

Anf. 98 HANS WALLMARK (m):

Herr talman och herr statsminister! Judehatet lever i Sverige och i vår omvärld. För några dagar sedan var det årsdagen av kristallnatten. Det paradoxala var att den dag då judiska affärer plundrades och skyltfönster krossades för drygt 60 år nu ihågkoms på olika ställen genom olagliga demonstrationer och vandalism.

För någon dag sedan var det den 30 november, då ytterkantsgrupper brukar mötas i våld och konfrontation medan vi i den breda allmänheten förundrat står bredvid.

I tidningen Dagen fanns i slutet av november en artikel om att svenska judar lever i fruktan. De vågar inte bära judiska symboler offentligt. Synagogor utsätts för vandalism och hot framförs till församlingar.

Herr statsminister! Judehatet lever i Sverige och i vår omvärld. Vilka ytterligare åtgärder kan regeringen vidta så att alla människor oavsett religiös hemvist eller inriktning kan känna sig leva i trygghet och säkerhet i Sverige?

Anf. 99 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Det tidigare viktiga arbetet för att uppmärksamma Förintelsen måste fortsätta. Ett fungerande rättsväsende är alltid utomordentligt viktigt just för utsatta grupper som annars riskerar att hamna i miljöer där de tror att de måste träda sin rätt tillbaka inför den starkes rätt att hävda någon sorts knytnävarnas logik.

Det är också min bestämda uppfattning att extrema uppfattningar frodas i utanförskapsmiljöer. Den typen av hat som där kan uppstå riktas mot judar men också mot annat som avviker eller som inte passar i den typen av extrema grupper när de formar sin perverterade syn på samhället och världen.

En politik som också bryter utanförskap och går in i de miljöer där utanförskap frodas blir också ett viktigt instrument för att ta bort den typ av hat som bland annat riktas mot judar.

Avtalsfrihet

Anf. 100 FREDRICK FEDERLEY (c):

Herr talman! Jag hör till dem som blir djupt bekymrade när vi ser att orättvisor sker gentemot enskilda människor i samhället. Jag är också väldigt bekymrad över fackförbundens alltmer aggressiva agerande gentemot enskilda näringsidkare och enskilda arbetstagare som har valt att inte ansluta sig till kollektivavtalen. Det gör de många gånger för att de har bättre löner och bättre förmåner såsom de har det.

Jag undrar därför om inte statsministern tycker att det vore rimligt att avtalsfrihet rådde om det är så att man på en arbetsplats har bättre förhållanden än kollektivavtalen föreskriver. Borde det inte finnas en proportionalitet i de stridsåtgärder som man eventuellt tar till om så skulle behövas?

Anf. 101 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Vi tycker att den svenska arbetsmarknadslagstiftningen och den myckna makt den lägger hos arbetsmarknadens parter har fungerat i allt väsentligt väl. Det har lagt grund för en fungerande lönebildning framför allt tillsammans med Riksbankens viktiga roll under det senaste decenniet. Det har möjligen inte riktigt fungerat i anslutning till vår ambition att jobben ska bli flera.

Det är klart att det kan finnas enskilda exempel på när facklig övermakt blir missriktad. Men det finns också enskilda exempel på när arbetsgivare inte sköter sig i förhållande till arbetstagare. I den totala bild man ändå måste se är det ändå undantagen. Det blir fortsatt en välfungerande modell där både fackliga företrädare och arbetsgivare sköter detta utifrån det krav på eget ansvarstagande som modellen faktiskt förutsätter.

Den tillfälliga asyllagen

Anf. 102 FREDRIK MALM (fp):

Herr talman! Jag har en fråga till statsministern som gäller den tillfälliga asyllagen som gällde fram till i mars i år. Inom ramen för denna tillfälliga asyllag fick ganska många människor stanna i Sverige, vilket är mycket positivt. Men en stor grupp människor, närmare 13 000 personer, fick inte stanna inom ramen för lagen.

Många av de människorna lever i dag i en väldigt svår situation. Många av dem kan inte återvända därför att deras hemländer inte tar emot dem. Andra vågar inte återvända och lever gömda i Sverige. Min enkla fråga är om det finns någon strategi för att hantera den situationen.

Anf. 103 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Jag vet inte om strategi är det ord man ska använda när det gäller den här typen av mycket svåra frågor.

Den synpunkt som många av oss hade i hanteringen av ärendet i mars var att även här gäller rättsstatsprinciper. En lagstiftning ska följas upp med individuell rättshänsyn. Därför ska varje enskilt fall prövas utifrån sina egna meriter.

Det formerades en majoritet för att man möjligen skulle mer forma ett särskilt beslut för en grupp givet ett uppkommet läge. Vi hade lite delade meningar om det i riksdagen i våras.

Vi har därutöver inte i regeringen eller i regeringskretsen fattat något annat beslut eller nått fram till någon annan synpunkt. Då gäller naturligtvis grundutgångspunkten – lagstiftningen gäller och måste prövas utifrån individuella hänsyn.

E 6 och E 22 i Skåne

Anf. 104 ALF SVENSSON (kd):

Herr talman! Som statsministern väl vet är det inte alltid så stor skillnad på en fråga, ett påstående och en vädjan. Det här är något mittemellan.

Vi är överens om att infrastruktur spelar en oerhört stor roll för näringsliv, social gemenskap och människors väl och ve och trygghet. Jag kan försäkra statsministern att det under valrörelsen förekom många från alla allianspartier och från socialdemokratin som pläderade för blodomloppet i Skåne, nämligen E 22:an. Dessutom ville man fortsätta med E 6:an inte enbart till borgmästare Holms Vellinge utan ned till hamnen i Trelleborg, som får ta emot alltmer tonnage.

Jag förstår att statsministern inte kan säga att nu ska detta ske. Men på alla sätt vill jag ändå vädja till statsministern att ta itu med infrastrukturfrågorna E 22:an och E 6:an i Skåne.

Anf. 105 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Låt mig först gratulera den nyvalda riksdagsledamoten för Skåne till att han på ett så utmärkt sätt företräder sina väljare.

Möjligheterna att nå fram när det gäller E 6:an och E 22:an eller vad det än är handlar delvis om de totala resurserna för infrastrukturinvesteringar. De har varit otillräckliga. Det har också funnits, framför allt i den tidigare majoriteten, en förkärlek för att byta väginvesteringar mot järnvägsinvesteringar.

Det har också funnits en ovilja att även se till eventuella alternativa finansieringssätt för att kunna få in mer resurser i systemet. Vi har nu en diskussion om Stockholmssituationen som bygger på möjligheter att med avgifter och på annat sätt få ihop en lösning med en särskild statlig förhandlingsman. Det är min övertygelse att det också i andra delar av landet kommer att krävas den typen av alternativa finansieringssätt vid sidan av möjligheterna att få till ytterligare resurser för att få de här projekten att komma längre fram. Det tror jag att man är högst medveten om i de respektive regionerna. Men det kommer att ta tid innan vi har de färdiga lösningarna på plats.

Utförsäljning av akutsjukhus

Anf. 106 MONA SAHLIN (s):

Herr talman! Jag vill komma tillbaka till frågan om akutsjukhusen. Jag tillerkänner statsministern att han har varit tydlig i valrörelsen; här skulle det icke säljas ut några akutsjukhus – punkt slut. Statsministern var också tydlig i TV 4 om att det var fablernas värld att prata om att sälja ut sjukhus på börsen.

Nu har socialministern sagt ja som svar på en rak fråga om ifall Volvo skulle kunna få köpa ett sjukhus. Därmed är vi framme i det vi hävdade före valet: Om man tar bort stopplagen så riskerar man detta. Det fanns en agenda för det här.

Moderaterna i Malmö säger nu att de vill sälja ut och att de har planer på det, precis som vi socialdemokrater sade före valet. Moderaterna i Stockholms läns landsting, som jag tror att statsministern känner väl, har samma besked. De vill att vården ska vara som en galleria där man kan gå runt och handla. Om inte de här beskeden är en medveten mörkläggning före valet – hur vill statsministern då beskriva dem?

Anf. 107 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Låt mig först bara skilja på begreppet galleriasjukvård och detta med att sälja hela akutsjukhus. För det förstnämnda är ju hela idén att man under ett och samma tak, som är offentligt ägt, kan ha såväl offentligt som privat driven sjukvård under samma tak. Det brukar man ibland kalla för galleriasjukvård, och det menar jag att man bör kunna öppna för utan att man därför har nått den punkt där det handlar om att sälja hela stora universitetssjukhus.

Skälet till att jag tog till detta med fablernas värld var att Göran Persson, så där som man ibland gör i valrörelsens hetta, hävdade att det fanns färdiga förslag. Det lät ungefär som om vi hade suttit med listor. Framför allt nämndes Akademiska sjukhuset i Uppsala. Då hade jag möjlighet att kontrollera med mina respektive företrädare i de borgerliga allianserna runtom att det inte fanns några sådana förslag. Det är också de besked som de nya majoriteterna har givit, vilket jag har noterat bland annat i TT:s rundringning i går.

För mig handlar det om att vi nu öppnar för möjligheter att göra omvandling i primärvård och kanske ha den typ av galleriasjukvård som nämndes, men inte om att försälja stora universitetssjukhus.

Finansieringen av skattesänkningar

Anf. 108 BERIT ANDNOR (s):

Herr talman! För att finansiera skattesänkningarna för de välbeställda föreslår regeringen att förtidspensionärerna ska få en lägre ålderspension.

Den typiska förtidspensionären är en 62-årig kvinna, Fredrik Reinfeldt. Hon är förtidspensionerad för att hon har slitit ett långt arbetsliv. Hon är utsliten i rygg och axlar. Hur gärna hon än skulle vilja kan hon inte arbeta. Det är hon och alla andra förtidspensionärer som är i samma situation som ska betala skattesänkningarna för dem som redan har det bra. Jag tycker att det här är ett upprörande och orättfärdigt förslag.

Fredrik Reinfeldt! Det vore intressant att få veta varför den borgerliga regeringen anser att det är förtidspensionärerna som ska betala skattesänkningarna för de välbeställda med en lägre ålderspension – en ålderspension som livsvarigt kommer att vara på en mycket lägre nivå. Varför, Fredrik Reinfeldt?

Anf. 109 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Grunden är att pensionssystemet ska bygga på att det är eget arbete som ligger till grund för den framtida pensionen. Det var ett av syftena med omläggningen av pensionsöverenskommelsen.

Jag håller inte alls med om Berit Andnors beskrivning. Låt oss se vad som var skillnaden mellan det socialdemokratiska valmanifestet och det den borgerliga alliansen gick till val på. Det fanns väldigt närliggande nivåer för hur fastighetsskattesänkningen skulle se ut. Den stora skillnaden var att vi ville sänka inkomstskatter, medan socialdemokratin i stället valde att höja olika ersättningar som man fick när man inte arbetade.

Dessa skattesänkningar har haft tyngdpunkten på låg- och normalinkomsttagare, vilket gör att hela beskrivningen blir felaktig. Den fyller förmodligen andra mer dramatiska syften, men är inte kopplad till hur de förslag vi har faktiskt ser ut.

Långsiktigt är det så att alla välfärdssystem, inklusive dem som finansierar ersättningar till dem som inte jobbar, är helt beroende av hur många som jobbar i landet och att sysselsättningen växer.

Mobbning på arbetsplatser

Anf. 110 ULF HOLM (mp):

Herr talman! Jag har en fråga till statsministern om mobbning.

Vi får ofta rapporter om att mobbning är ganska vanligt förekommande på skolor. Principen enligt regeringens förslag är att den som mobbar ska flyttas, inte den som mobbas.

Som ledamot i arbetsmarknadsutskottet vet jag också att det förekommer rätt mycket mobbning på arbetsplatserna. Det är ett ganska tabubelagt ämne. Det är inte så många som vill prata om det, men det är ett stort problem för många människor. Frågan är om regeringen anser att samma principer ska gälla på arbetsplatserna – att det är den som mobbar som ska förflyttas och inte den som mobbas.

Frågan är aktuell eftersom regeringen har utsett en utrikesminister som jag anser offentligt mobbar en av sina anställda, nämligen Lars Danielsson, som enligt mig är en väldigt kompetent person. Han jobbade tidigare i statsrådsberedningen med EU-frågorna. Jag sitter i EU-nämnden och vet hur han agerade där. Han var väldigt duktig på de frågorna.

Jag tillhör också de svenskar som fortfarande undrar vad han gjorde annandag jul, men det har just nu inte med saken att göra. Han har en anställning på UD, och hans chef heter Carl Bildt.

Jag undrar om statsministern har några antimobbningsplaner. Har han pratat med sina ministrar om det här?

(Applåder)

Anf. 111 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Hanteringen av Lars Danielsson är ett enskilt personalärendet i UD och bör hanteras där. Låt mig bara påpeka att vi möjligen gör oss själva lite löjliga om vi gör hela frågan om mobbning till någonting som ska vara kopplat till Lars Danielsson.

Vi får ändå komma ihåg att mobbning för många människor runtom i vårt land är någonting mycket närvarande, någonting som drabbar deras barn, som drabbar dem i en miljö där de har svårt att berätta om detta och där det sannerligen inte finns ett stort offentligt Sverige som vid varenda frågestund och i vartenda sammanhang står upp och berättar om den enorma oförrätt som har drabbat dem.

Mobbning, mina vänner, är något ännu större. Det är någonting som vi i den regering som nu har tillträtt har all anledning att försöka göra så mycket vi kan för att komma åt. En av de principer vi har haft anledning att ändra är just det märkliga att det oftast är offret som får stå tillbaka och flytta på sig snarare än förövaren. Det hoppas jag att vi ska kunna rätta till.

(Applåder)

Anf. 112 BIRGITTA ERIKSSON (s):

Herr talman! Frågan har redan ställts av Berit Andnor, och jag utgår från att jag inte får något annat svar på frågan, så jag avstår.

Statsministerns
frågestund

Forskning inom psykiatri

Anf. 113 FINN BENGTSSON (m):

Herr talman! Den nationella psykiatrisamordnaren, Anders Milton, anvisade en sorsatsning på ett negligerat område, psykiatri, och det kan vi glädjas åt i alliansregeringen som driver ungefär samma linje.

När vi fick en dragning av Milton i socialutskottet presenterade han tyvärr ett problem på en punkt, som handlade om forskningssatsningar, nämligen hur han skulle fördela resurserna. I hans ambition att fördela forskningsresurserna var det snarare så att taket sattes av en brist på händer, som jag vill minnas att han uttryckte det, det vill säga vem som kunde utföra denna forskning i vårt land. Lyfter vi upp den frågan lite när det gäller forskningen, kan man undra om det är så att vi, i ett gott statsfinansiellt läge, kommer att ha ett problem när det handlar om just händer och hjärnor i forskningen.

Mina frågor till statsministern är: Delar statsministern denna riskbedömning för en eventuell brist på forskningshänder och forskningshjärnor? Vad är i så fall orsakerna? Hur kan vi rätta till detta?

Anf. 114 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Jag har inte underlag nog för att bedöma om det är så. Dock kan man konstatera att vi har förutsett att Anders Milton skulle rapportera att det finns totala brister i olika led i psykiatri i Sverige. Vi hade också inskrivet i vårt valmanifest en ambition från alliansen att förstärka resurserna till psykiatri av de många goda skäl som vi har haft diskussioner om i Sverige på senare år. Om det möts av invändningar att det finns svårigheter att få fram relevant forskning är det ett avgörande bakslag. Låt oss hoppas att det inte stämmer eller att det är möjligt att göra någonting åt.

Bostadspolitiken och utanförskapet

Anf. 115 EGON FRID (v):

Herr talman! I valrörelsen pratade Fredrik Reinfeldt sig varm för att vi ska bekämpa utanförskapet och få bort det. Jag och Vänsterpartiet delar uppfattningen att det är viktigt att få bort utanförskapet.

Som en del i arbetet för att få bort utanförskapet har jag också arbetat för en bättre bostadspolitik. Jag har ställt tre interpellationer till Mats Odell om hur alliansregeringens bostadspolitik ser ut när det gäller att få bort utanförskapet och behålla allmännyttan och hyresrätten och få fortsatt låga hyror så att normalinkomsttagare har råd att bo i dessa hyreslägenheter. Det är en viktig förutsättning för att vi ska få bort utanförskapet. Vi behöver flera billiga hyresrätter för att vi ska få färre bostadslösa i samhället.

Jag har fortfarande inte fått något konkret svar på hur regeringen ska lösa problemet med utanförskapet förutom subventionerad uthyrning och billigare byggarbetskraft. Jag skulle vilja höra statsministerns åsikt om detta.

Anf. 116 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Låt oss konstatera att förutsättningarna för byggande är väsentligt bättre i dag än de var för ett decennium sedan. Vi har gått från en översubventionerad, konstigt fungerande marknad som återspeglade ett högre ränteläge från förr till dagens mer långsiktiga lågräntemiljö som ger större utrymme för att kunna bygga nytt utan subventioner och snedvridande effekter på marknaden.

Där finns all anledning att hävda hyresrättens betydelse, och det gör jag gärna i olika sammanhang. Den behövs som en möjlighet för människor som har små egna marginaler. Dock är det ofta så att även den nyproducerade hyresrätten i realiteten blir så pass dyr att det blir svårt för den som har liten inkomst att ha råd med den i dag. Vi försöker att fänga det inom ramen för den övriga bostadspolitiken när det gäller hur vi utformar bostadsbidragen bland annat. De kommer att vara oerhört viktiga. Den invändning vi har haft mot dem är att de har väldigt skarpa marginaleffekter inbäddade i sig. Därför ska man veta att även här måste man se på detta så att vi inte omöjliggör vår övriga ambition att det ska löna sig att arbeta. Men det är utifrån detta och de övriga besked som frågeställaren har fått som vi arbetar.

Dataintrång och förtroendet för demokratin

Anf. 117 CARINA HÄGG (s):

Herr talman! Statsminister Reinfeldt! Jag vill ta upp det dataintrång som var en stor fråga i valrörelsen och som har varit en stor fråga sedan dess. Vi vet att det är sex folkpartister som är åtalade och kommer att ställas inför rätta. Jag ska inte gå in i den juridiska delen, för det ska vi naturligtvis inte göra här. Men under den senaste veckan har jag också fått uttalanden som tyder på att den här frågan om dataintrång också har kommit allt närmare Moderaterna och därmed regeringen på ett annat sätt.

Jag tycker att det är dags att Fredrik Reinfeldt som statsminister inte fortsätter att nonchalera frågan utan ser att det är en viktig fråga för förtroendet för Sverige, för politiken och för vårt demokratiska system. Jag tycker att det är dags att man tillsätter en etikkommission som har till uppgift att ta reda på hur mycket av det här materialet och informationen som stals från oss socialdemokrater som man har använt sig av tillsammans i alliansen. Vi vet – och ni gjorde själva en stor poäng av det – att ni samarbetade nära. Partiledare och partisekreterare samarbetade. Man uppmanade till samarbete i hela organisationen.

Är det inte dags att vi får reda på, jag som politiker och hela svenska folket, hur mycket av vårt material som alliansen använde tillsammans i valrörelsen och hur det påverkade valrörelsen?

Anf. 118 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Nu kanske det inte är alldeles mitt i prick av en socialdemokrat att hoppa på just mig när det gäller datainrånsfrågor. Låt mig också påpeka att det möjligen var sex som stod under åtal, men jag tror att de var av skilda partikulörer.

Jag vet faktiskt inte i övrigt vad frågeställaren menar. Jag tror att vi har all anledning att lära av det som har hänt, både det som hände i valrörelsen och det som hände tidigare i våras. Bäst gör vi det i våra respektive partier, där jag har ett stort ansvar för mitt parti, genom att frammana en känsla av val vinns på egna budskap och inte via obskyra metoder där man försöker styra eller ta reda på information om sina respektive motståndare.

Transportbidraget

Anf. 119 KARIN ÅSTRÖM (s):

Herr talman! Jag hoppas att statsministern hade ett trevligt och givande besök uppe i Kiruna i måndags. Kiruna och Norrbotten växer och utvecklas just nu mycket kraftfullt och bidrar på ett positivt sätt till tillväxten i hela landet.

Den moderatledda regeringen gick till val på att skapa flera jobb, men det vi hittills har sett av praktisk politik är ett budgetförslag som går tvärtemot regeringens uttalade vilja. Ni höjer bland annat arbetsgivaravgiften och sänker transportbidraget väsentligt. Transportbidraget är ett av våra viktigaste regionalpolitiska verktyg som faktiskt möjliggör att företag över huvud taget finns kvar i Norrlands inland.

Vad avser statsministern att göra för att säkra att transportbidraget åtminstone kommer att hålla samma nivå som förut?

Anf. 120 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Det var ett mycket trevligt besök i Kiruna. Väldigt få ropar nu på bidrag. Väldigt många vill i stället se en allmän företagarvänlig politik. Det är nu väldigt bra drag i ekonomin på precis det sätt som frågeställaren påpekar. Visst fanns det föreställningar om att vissa delar av regeringens politik inte var bra. När jag träffade ordföranden för Gruvtolvan och Gruvfyrn kunde jag påpeka att deras medlemmar var, nästan mitt i prick, några av de största vinnarna på regeringens politik. Det blir mer i plånboken. De är anställda i ett företag som inte tänker friställa någon.

Jag ska gärna lyssna in vilka ytterligare typer av synpunkter som kan komma på plats i Kiruna. Jag tror faktiskt att mycket av det man efterfrågar också är någonting som vi gör.

Men apropå att frågeställaren pratade om vad vi hittills har sett vill jag säga att budget träder i kraft vid årsskiftet. Det är lite prematurt att redan döma ut det som ännu inte har trätt i kraft. Vi hävdar att slutsatsen av detta kommer att vara att det skjuter på en redan positiv utveckling. Man upplever faktiskt en brist på arbetskraft inom många sektorer i Kiruna. Man behöver en annan inriktning som vi nu slår in på för att kunna få fram flera jobb.

Anf. 121 THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Sverige har, genom Socialdemokraterna, under många år varit de som hårdast i EU har drivit kampen mot människohandel. Men vi har också varit väldigt noga med att se kopplingen med den svenska sexköpslagen och bekämpandet av människohandeln.

I våras var vi överens om att svensk polis skulle berätta om sitt framgångsrika arbete inför alla justitieministrar och inrikesministrar. Det hade varit ett unikt tillfälle där andra länder kanske kunde ha tagit efter och räddat alla de kvinnor och barn som råkar illa ut. Det skulle ske under Finlands ordförandeskap nu under den senare delen av hösten. Det har inte fullföljts. Man har svikit det löftet. Nu går det över till Tyskland som har en helt annan inställning. Under deras ordförandeskap kommer man inte att få den här möjligheten.

Det var en stor diskussion om detta i våras i samband med fotbolls-VM. Jag antar att du känner till det här väl, och du har ju varit ordförande i justitieutskottet.

Då undrar jag hur du, Fredrik Reinfeldt, har tillåtit att nuvarande justitieministern Beatrice Ask fullständigt har sjabblat bort det här så Sverige missade detta tillfälle som skulle vara för första gången och kanske inte kommer tillbaka.

Anf. 122 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Även om jag har haft det uppdrag Thomas Bodström har nu längre tillbaka i tiden var inte frågan aktuell då. Vad som har förevarit i den exakta ordningen kring när ett sådant här föredrag ska hållas känner jag faktiskt inte till. Om det finns en god berättelse att berätta står den säkert ut med att vänta till andra sidan årsskiftet. Men vad som exakt har hänt känner jag inte till. Det vet säkert Thomas Bodström bättre än vad jag vet.

Ideellt arbete

Anf. 123 KENNETH JOHANSSON (c):

Herr talman! Utan ideellt arbete stannar Sverige. Människors egna initiativ är en förutsättning för tillväxt och utveckling, men de ideella insatserna ger så mycket mer. Det gör gott att göra gott, att vara viktig för någon annan. Den offentliga sektorn har ett huvudansvar för en god välfärd, men helheten berikas när alternativen tillåts komplettera och förnya. Det finns ett egenvärde i att människor engagerar sig och deltar med eget arbete.

I tisdags var det den internationella frivillighetsdagen. I den diskussionen deltog jag och presenterade förslag som Centerpartiet och även Allians för Sverige lagt. Jag kan konstatera att förväntningarna är stora. Jag ser fram emot en regeringspolitik som aktivt stöttar ideella krafter.

Min fråga är: Vad är statsministerns kommentar?

Anf. 124 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! För det första skulle stora delar av det vi kallar välfärd inte fungera om det inte var för de många frivilliginsatser som finns i Sverige. Det gäller anhörigvårdare och olika sociala sätt att hjälpa människor i utsatthet som faktiskt fungerar otroligt väl i Sverige i dag. Det vi kan göra mer är att skapa ett samhälle som öppnar för mångfald när det gäller mycket av det som är skattefinansierat eller har skattestöd, så att det blir ett samhälle som inte bara tänker i termer av offentligt eller privat utan som är mycket mer öppet för ordet frivillighet eller ett bredare civilt samhälles ansvarstagande. Det tycker jag är viktigt att komma ihåg. Det är en minst lika viktig grund att stå på som andra sätt att organisera verksamheter. Men det kommer först i fråga sedan man har en politisk ledning som säger att den är beredd att pröva att ge det ansvaret, inom väl avgränsade former, också till den som på frivillig grund är beredd att hjälpa till. Vi vet att det finns en sådan efterfrågan och att det finns en sådan styrka i frivilligheten i Sverige. Låt oss hoppas att vi på det sättet kan se det växa ut i ännu högre utsträckning.

Arbetsmarknadsutbildning och vuxenutbildning

Anf. 125 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! På Bulten i Hallstahammar, på Volvo och många andra arbetsplatser får människor beskedet att de riskerar att mista sitt arbete. Många är väldigt oroliga. Möjligheten att få ett nytt jobb är starkt begränsad om man är kortutbildad. Företag efterfrågar i dag personal med lång utbildning och rätt kompetens. Ett sätt för människor att få det är att få arbetsmarknadsutbildning och vuxenutbildning. Regeringens politik går dessvärre i motsatt riktning. Man minskar kraftigt arbetsmarknadsutbildningen och minskar vuxenutbildningen med en tredjedel.

Min fråga till statsministern är därför: Tycker du att det är viktigt att Sverige har ett livslångt lärande där människor får möjlighet att vidareutbilda sig genom arbetsmarknadsutbildning och vuxenutbildning och därigenom bidra till att företag får tillgång till välutbildad arbetskraft? Om du tycker det, varför skär du ned den verksamheten?

Anf. 126 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! Sverige har bland de rikaste möjligheterna i världen när det gäller att välja om inriktning i livet, bland annat genom att studera i en annan riktning eller studera vidare när man så önskar. Låt oss kanske mer ställa frågan: Varför hotas de att bli uppsagda? Varför ser vi varsel? Handlar det om stigande energipriser? Handlar det om att företag har svårt att hävda sig i konkurrensen? Ska vi inte ställa oss frågan vad vi kan göra för att förstärka konkurrensen, säkra de jobb vi har och se nya jobb växa fram? Eller ska vi passivt åse att jobb försvinner, möta det med arbetsmarknadspolitiska åtgärder och ha det som syfte snarare än att verkligen matcha in till nya jobb på arbetsmarknaden? Det har varit vår kritik.

Prot. 2006/07:35

7 december

*Statsministerns
frågestund*

Jag tycker att det är märkligt när det är drag på arbetsmarknaden att vi samtidigt har haft väldigt höga nivåer på arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Därför säger vi att det nu är naturligt att dra ned det för att verkligen se till att det finns en matchning, att det kommer in mer folk i jobb. Det får inte bli så att vi, när bristen uppstår, säger att det inte går att hitta någon arbetskraft för de sitter på utbildning. Då har vi hamnat snett, och det försöker vi nu att rätta till.

Litteraturpristagares verk som gåva till gymnasister

Anf. 127 CECILIA WIKSTRÖM i Uppsala (fp):

Herr talman! Herr statsminister! Vi lever nu i Nobelpristider. Vi ska dela ut ett fint pris till vetenskapsmän och författare på söndag. I år har Svenska Akademien beslutat att ge Nobelpriset i litteratur till den turkiske författaren Orhan Pamuk. Hans böcker håller mycket hög litterär kvalitet. De slår vakt om yttrandefriheten. De ökar förståelsen för muslimskt liv och livet i de muslimska länderna. De stärker dessutom tanken på den europeiska gemenskapen.

Därför vill jag fråga herr statsminister: Skulle statsministern kunna tänka sig att medverka till att en bok av Orhan Pamuk, årets Nobelpristagare, ges som gåva till svenska gymnasieelever? Vi vet att de läser allt mindre, och förståelsen skulle öka påtagligt för den verklighet som Pamuk skildrar.

Anf. 128 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m):

Herr talman! För att vara helt ärlig: Nej, det skulle jag inte kunna tänka mig. Men jag är beredd att uppmuntra folk som tycker att det är viktigt att köpa det i julklapp till barn och andra intresserade. Jag tycker helt enkelt inte att vi ska ha den typen av ordergivning, om jag får uttrycka det så, att vi nu berättar att just en bok av en författare är det som ska köpas. Jag noterar att frågeställaren i andra sammanhang har tyckt att det är viktigt att säkerställa att viss kvalitet är kopplad till vissa författare. Det är inte en ointressant diskussion, men en konkret fråga förtjänar ett konkret svar. I det här fallet är jag inte beredd att biträda förslaget.

Anf. 129 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Det fick bli slutklämman i denna frågestund. Vi tackar statsministern för deltagandet och förklarar frågestunden avslutad.

*Anslagen till
Skatteverket,
Kronofogde-
myndigheten och
Tullverket, m.m.*

12 § (forts. från 10 §) Anslagen till Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och Tullverket, m.m. (forts. SkU1)

Anf. 130 JÖRGEN JOHANSSON (c):

Herr talman! Jag kanske ska förtydliga att debatten gäller anslagen till Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och Tullverket med mera, så att alla vet vad vi diskuterar.

Jag delar vissa inslag i de särskilda yttranden som har lagts fram av oppositionen i det här ärendet. Trots det vill jag yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet. Jag anser det vara ett rätt väl avvägt förslag.

Marie Engström säger, helt riktigt, att det är viktigt att det finns ett förtroende för skattesystemet. Ingenting kan väl vara mer rätt och naturligt. Lars Johansson med flera säger att skattefusk är ett problem i vårt samhälle och innebär att staten går miste om betydande belopp som rätteligen skulle ha inbetalats och kommit till allmänna till del. Även detta är helt rätt och riktigt. Jag konstaterar därför att det egentligen finns en bred samsyn i den här frågan.

Herr talman! Beträffande skattefusk, svartjobb och liknande måste krafttag tas. Uppenbart är att när samhället stramar åt och ökar kontrollen inom ett område så flyttar sig den svarta sektorn till ett annat område. Det blir något av en katt-och-råtta-lek. Ofta sker det inom sektorer där penningtvätten är omfattande. Detta är allvarligt och måste motverkas kraftfullt.

Skatteverket uppskattar skattebortfallet till i storleksordningen 100 miljarder kronor. Av detta uppskattas svartarbete och organiserad brottslighet till ca 60 miljarder kronor. Skattebortfallet inom byggsektorn beräknas till 10–20 miljarder kronor. För att komma till rätta med det här problemet har Skatteverket tillsammans med sju arbetsgivarorganisationer, fyra fackförbund inom byggbranschen, Ekobrottsmyndigheten och Brottsförebyggande rådet skapat en aktionsgrupp. Jag vill framhålla detta, för jag ser det som ett mycket bra initiativ. Jag uppfattade det också som att Marie Engström delade den uppfattningen.

Kampen mot svartarbete är i dag en fråga såväl för Skatteverket som för aktörerna på marknaden. Alla har insett att alla förlorar på ett förhållande där pengar undanhålls samhället. Jag är övertygad om att denna inriktning där alla ser sitt ansvar, tar sitt ansvar och kraftfullt arbetar i samma riktning är det enda som kommer att ge reella resultat.

Herr talman! Utskottets majoritet framhåller också i förslaget att kronofogdens verksamhet bör inrymmas i en självständig myndighet. Vi bedömer det som en åtgärd för att åstadkomma en kostnadseffektiv verksamhet. Det gäller att framhålla att de samverkansvinster som i dag finns mellan Skatteverket och Kronofogdemyndigheten ska behållas, men det är viktigt att här göra en bodelning av ansvarsområdena så att man inte får både den dömande och den åtalande funktionen i samma myndighet.

Jag vill betona att det inte har varit lätt för allianspartierna att komma fram till detta. Vi vill sanera i Myndighets-Sverige, men samtidigt inser vi att det just i detta fall behövs en ny myndighet.

I betänkandet behandlas också några motioner som framhåller vikten av en effektivare tullverksamhet på olika orter. Jag har förståelse för dessa önskemål om resursförstärkningar till enskilda platser, men som utskottet framhåller är det upp till tullen själv att göra erforderliga omprioriteringar så att en effektiv verksamhet kan upprätthållas på alla orter i landet.

Tullens departementstillhörighet är en fråga som har diskuterats mycket under senare år. Det som måste vara avgörande för hemvisten är effektiviteten i verksamheten, inte hur vi politiskt här i kammaren hantlar frågan.

Utifrån det synsättet kan det vara intressant att följa de olika organisationsförändringar som trots allt sker inom tullsektorn i olika länder. Skatteutskottet fick för ett halvår sedan en intressant föredragning om den nya organisationen i Estland – samma typ av organisation införs nu i

Storbritannien – där skattesidan, tullsidan, ekopolisen och så vidare samordnar sin verksamhet.

Med detta vill jag säga att ingen organisation ska stelna i sin nuvarande form utan ständigt utvecklas. Det är alltså värt att följa utvecklingen i de länder som nu gör de här förändringarna. De sker i ett syfte, nämligen att minska den organiserade brottsligheten. I dagsläget ser jag dock ingen anledning att göra någon förändring från riksdagens sida och delar därför utskottets bedömning i den här frågan.

Herr talman! Detta var några kommentarer kring betänkandet om anslagen till Skatteverket, kronofogden och Tullverket.

Anf. 131 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik:

Herr talman! Jag har några frågor till Jörgen Johansson som rör samarbetet mellan de borgerliga partierna i dessa frågor. Tror Jörgen Johansson att skattefusket minskar med lägre skatter, som vår moderate företrädare tidigare sade? Ställer Jörgen Johansson upp på våra förslag om kasaregister och personalliggare för att ha mer kontroll på svartarbetet?

Anf. 132 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Herr talman! I alla samhällsbildningar finns det alltid människor som nyttjar systemet. Jag tror aldrig att vi kommer att få ett helt vitt arbetsliv, men det gäller att sträva efter att komma så långt som möjligt. Jag anser att den viljeyttring som alliansen har visat i en mängd olika åtgärder och förslag är ett steg på vägen. Sedan är det en process som pågår.

Vi ska veta och ha i bakhuvudet att när den nya regeringen tillträdde hade man sex dagar på sig att lägga fram ett budgetförslag – sex dagar! Vi som har varit kommunalt och landstingskommunalt engagerade vet hur länge vi håller på med våra budgetar, som innehåller avsevärt mycket mindre pengar. Det har alltså varit en mycket pressad tidsperiod, och det är därför jag säger att detta är ett första steg.

Vad sedan gäller de åtgärdsprogram som Britta Rådström tar upp kommer vi att fullfölja en del av de förslag som är i röret och även komma med nya förslag. Jag utesluter inga satsningar i syfte att komma till rätta med det svartjobb och den skatteflykt vi har i det här landet.

Anf. 133 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik:

Herr talman! Vi är ju några som har suttit i riksdagen under tidigare perioder och då haft möjlighet att diskutera de här frågorna. Det tror jag säkert att man har gjort inom de borgerliga partierna också. Jag efterlyste tidigare konkreta förslag från de borgerliga partierna i utskottsmajoriteten när det gäller skattekontroll för att bekämpa fusket. Vi har ju som sagt haft ett antal år på oss att diskutera detta.

Anf. 134 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Herr talman! Jag tror att det är viktigt att den diskussionen ständigt pågår. Den måste pågå även när vi har haft en alliansregering i fyra år. Precis som jag sade i mitt förra inlägg tror jag att det oavsett vilken regering vi har alltid kommer att finnas vissa personer som hamnar utanför lagens ramar, och dem måste vi hela tiden försöka komma åt för att

på det viset få alla att hjälpa till att betala till det gemensamma. Det är ganska naturligt.

Under den förra perioden diskuterade vi naturligtvis en mängd frågor, och varje parti hade sina upplägg. Nu sitter det en alliansregering med fyra partier, och vi håller nu på och väver ihop våra synpunkter till en gemensam politik. Jag lovar dock att vi kommer att komma tillbaka och lägga fram mycket aktiva förslag för att komma åt detta.

Anf. 135 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Herr talman! För att återknyta till det förra replikskiftet vill jag peka på att det står i budgetpropositionen att det förslag ni har lagt fram för att komma till rätta med skattefusk handlar om att skattesubventionera hushållstjänster. Men om Jörgen Johansson säger att det förutom detta kommer andra förslag som verkligen handlar om att bekämpa skattefusk låter det ändå positivt. Jag tror inte att skattesubventionerandet av hushållstjänster är någon stor fråga i det sammanhanget. Det är ingen stor fråga över huvud taget, skulle jag vilja säga.

Men jag skulle vilja ta upp en annan fråga som dök upp i mitt förra replikskifte. Det var platt skatt. Vi fick liksom en helt ny vändning i debatten. Det kanske var lite intressant. Helt plötsligt blev det något slags välkomnande av att diskutera likformig beskattning och att det skulle vara lika med platt skatt. Det är det naturligtvis inte alls, inte i det sammanhang som jag tog upp, men jag blev väldigt nyfiken.

Är det så att den nya regeringens företrädare faktiskt förordar platt skatt? I så fall får vi ha en helt annan typ av debatt här. Då pratar man ju om väldigt mycket pengar och ett helt nytt sätt att beskatta. Det skulle vara intressant att höra.

Nu har jag 39 sekunder kvar av min talartid, och då ska jag fråga Jörgen Johansson om Centerns nya kampanj. Centern drog i gång en kampanj, läste jag i förrgår på TT. Det gällde att samla in idéer för att minska krånglet för, nu skriver man företagare men jag tror att ni menar för skattskyldiga. Då vill jag koppla tillbaka till den fråga som jag har tagit upp under den här debatten, synen på likformig beskattning och rättstrygghet i beskattningen. Tycker Jörgen Johansson att de förslag som ni har lagt fram eller kommer att lägga fram stämmer överens med vad man kan kräva av en likformig beskattning och av rättstrygghet i skattesystemet?

Anf. 136 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Herr talman! Hushållsnära tjänster kunde inte inrymmas i budgeten i och med att det fordras ett godkännande från kommissionen i den frågan. Den återkommer under våren.

Sedan kan jag hålla med om att tittar vi på begreppet hundra miljarder i den svarta marknaden och hushållsnära tjänster kan vi notera att de representerar en mindre del. Alltnog är det en del som är svart inom det området, och det kommer man till rätta med genom den här åtgärden.

Vad gäller platt skatt kan vi konstatera att det aldrig någonsin i Sveriges riksdag har lagts fram en kommitté- eller partimotion om införandet av en sådan. Gör man sedan analysen av begreppet platt skatt, tittar på en del öststater, tittar på Island, på Storbritannien och vi kan titta på USA och de debatter som har förts där, ser vi att alla är tämligen överens om

Prot. 2006/07:35
7 december

*Anslagen till
Skatteverket,
Kronofogde-
myndigheten och
Tullverket, m.m.*

att i ett samhälle med vår struktur kanske inte platt skatt är den rätta vägen att gå.

Man tittar gärna på de baltiska staterna och har dem som ett föredöme. Samtidigt ska vi se att de är i ett uppbyggnadsskede. Kommer den sociala delen till och man vidareutvecklar den är det knappast troligt att begreppet platt skatt har någon framtid för sig. Vi har ju en platt skatt i Sverige på ett område. Det är arbetsgivaravgiften.

Jag kan lugna Marie Engström. Jag tror inte att alliansen kommer att lägga fram något förslag om platt skatt under den kommande perioden. Däremot tycker jag att det är intressant att ungdomarna i de olika parti-grupperna driver frågan. Det får man kanske se som ett hälsotecken. De har i alla fall intresse för skattefrågan. Däremot tror jag som sagt inte att de får gehör i den totala bedömningen.

Vad gäller krånglet, Marie Engström, är ju kampanjen riktad till företagarna för att få med dem i diskussionen om hur vi utför den 25-procentiga regelförenkling som alliansen har sagt att vi ska genomföra.

Anf. 137 MARIE ENGSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Jag förstår vad kampanjen syftar till. Det framgår väldigt klart och tydligt. Men jag tycker inte att kampanjen stämmer speciellt bra överens med de förslag som man lägger fram från alliansens sida. Det är det som är poängen med min fråga.

Jag vill att Jörgen Johansson ska tala om eller i varje fall kommentera på vilket sätt till exempel subventionerade hushållstjänster, slopad löneskatt för äldre eller reducerad skatt inom tjänsteföretag, skulle minska regelkrånglet. Ni har en väldigt klar och tydlig målsättning att minska regelkrånglet med 25 % fram till år 2010, men ni börjar ju med att öka på krånglet för att sedan minska det. Jag tycker att det inte finns någon logik i det ni gör. Det är det som är poängen i min fråga. Jag vill att någon av er någon gång ska använda repliktiden till att kommentera detta faktum.

Det var väl bra att få en redogörelse om platt skatt. Synen på platt skatt är väl en av kanske flera, ska vi säga sprickor i den borgerliga regeringen i så fall. Fredrik Schulte var inte den första borgerliga politiker som jag har hört i den här kammaren prata sig varm för platt skatt.

Anf. 138 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Herr talman! När vi diskuterat platt skatt har jag konstaterat att de som deltagit i debatten har olika uppfattningar om vad begreppet platt skatt egentligen innebär. Gör man en analys av begreppet kan man konstatera, för att ta ett exempel, att det kommunala självstyret försvinner. Det är alltså en väg som jag inte ser som gångbar.

Sedan vet jag ju att vissa gör andra bedömningar av det. Men de bedömningarna är inte de rätta, om man går till expertisen och får någon form av nomenklatur för det här.

Vad gäller krånglet är ju de 25 procenten inriktade på företagens regelverk och kanske inte direkt gentemot den enskilde löntagaren. Sedan kan jag väl hålla med om att de förändringar som görs i vissa fall kan uppfattas som att man ökar krånglet. Samtidigt är det ju så att vi minskar krånglet.

Ett mycket tydligt tecken på det är att vi går ut och säger att vi vill avskaffa fastighetsskatten. Om det är någonstans vi har ett krångel som

inte är av denna världen är det där, vad gäller värdeområden, vad gäller belägenhetsfaktorer, vad gäller icke-möjlighet att överklaga beslut till Skatteverket när det gäller hur värdeområdena ser ut och så vidare. På område efter område är det en virrig inriktning som måste rensas upp, där ett skattesystem inte har någon som helst legitimitet. Där går vi faktiskt in och säger att det ska vi ta bort.

Sedan kan det finnas andra områden där det blir något regeltillskott. Men vi försöker alltnog hålla det på så låg nivå som möjligt.

Anf. 139 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Herr talman! Jag ska börja med att säga att det finns ärenden som man får många frågor om på gator och torg. Vid något tillfälle sade jag när vi hade debatterat ett ämne som hette CFC-beskattningen – som alla skatteutskottets ledamöter vet betyder det Certified Foreign Companies – att på det området hade jag aldrig någonsin fått en fråga på gator och torg.

Jag ska också medge att den fråga vi diskuterar i dag, nämligen anslagen till Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och Tullverket, har jag aldrig heller fått en fråga om på gator och torg, herr talman. Likväl är det naturligtvis väldigt viktigt för verksamhetens effektivitet hur vi utformar Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten.

Under beredningen av det här ärendet har vi i skatteutskottet haft möjlighet att ha Skatteverkets chef Mats Sjöstrand hos oss och fått ta del av hans syn på hur Skatteverket kan fungera med de förslag som regeringen har lagt fram. Vi har också haft möjlighet att höra Tullverkets chef Karin Starrin ge sin syn på samma sak. Vi har alltså haft möjlighet att inhämta synpunkter direkt från de två myndigheter som finns inom det här området. Kronofogdemyndigheten lyder ju fortfarande under Skatteverket.

Om vi tittar på Skatteverket måste vi konstatera det som jag har sagt under flera år, att det har en mycket hög effektivitet. Det är så, herr talman, att av de skatter och avgifter som Skatteverket debiterar betalas faktiskt 99,8 % in. Det måste man säga är en mycket hög effektivitet i själva hanteringen. Jag är också av den uppfattningen att särskilt Skatteverket har blivit väldigt mycket mer serviceinriktat genom kvalificerad IT-användning. Det är lätt att få besked från Skatteverket. Jag vill säga att Skatteverket nästan är ett föredöme bland våra myndigheter.

Likväl är det naturligtvis på det sättet att det finns områden inom Skatteverket som man kan vara fundersam över. En av de delar som vi har att hantera gäller den rapport från Riksrevisionen som kom förra året. Riksrevisionen har granskat punktskatterna, som hanteras särskilt vid skattekontoret i Ludvika. Skatterna omsätter ungefär 85–90 miljarder. I rapporten noterar man samtidigt att en stor andel, ungefär 10 %, av resurserna vid skattekontoret i Ludvika används till att hantera 1 % av intäkterna på området, nämligen reklamskatten. Detta i sig är ett incitament att i första hand göra något åt reglerna. Man behöver inte utöka antalet tjänster. Det kan inte vara det som är lösningen på reklamskatteeländet.

Samtidigt säger Riksrevisionen att det område där kontrollen behöver utökas gäller energibeskattningen. Där används relativt sett minst kontrollresurser samtidigt som det är den största delen som kommer in på det området. Utskottsmajoriteten hoppas, med hjälp av instämmande från

Prot. 2006/07:35
7 december

*Anslagen till
Skatteverket,
Kronofogde-
myndigheten och
Tullverket, m.m.*

*Anslagen till
Skatteverket,
Kronofogde-
myndigheten och
Tullverket, m.m.*

oppositionen, att regeringen tar till sig synpunkterna. Det är en viktig signal att det inte ska fuskas på energiskatteområdet – i den mån fusk förekommer.

Hur hanterar vi då frågan om det som brukar kallas skattefiffel? Jag tror att man får skilja på olika saker på området. En del är okunskap. Den är viktig att hantera. En annan del är vanligt fiffel – vad nu det är. En tredje del är det som är mer brottsligt, nämligen skrupelfritt hanterande av skatter genom att undandra sig kontroller. Sedan finns det en fjärde möjlighet, nämligen att systematiskt utnyttja luckor i skattesystemet. Det kan vara sådana saker som moms – ett hanterande av papper fram och tillbaka. På alla dessa områden gäller det att Skatteverket har en organisation som kan upptäcka och ta itu med sakerna.

Under flera år i början av 2000-talet föreslog vi i Folkpartiet, herr talman, att man skulle anslå 100 miljoner kronor mer för att titta på just dessa områden. Vi fick inget gehör för det, men jag blev glad när regeringen förra året, 2005, presenterade den budget som skulle träda i kraft 2006 och där anslog ungefär 225 miljoner kronor extra. Det har varit så under ett år, och det kommer att förlängas under 2007. Vi är självklart med på förlängningen. Det var intressant att notera att Skatteverkets chef Mats Sjöstrand berättade för oss i skatteutskottet att effekten av miljonerna som vi var eniga om då kommer att synas framför allt under 2007. Nu har man utbildat många människor att ta itu med olika branscher. Det är en viktig signal till dem som sysslar med fifflier och skrupelfritt hanterande att detta inte duger.

Det är i första hand inte fråga om att dra in pengar till statskassan. Det är en viktig del, men det allra viktigaste i sammanhanget är att se till att vi får en konkurrensneutralitet mellan olika branscher och aktörer så att det verkligen ska löna sig att vara hederlig i landet. Det är den allra viktigaste signalen. Vi får se till att det inte lönar sig att vara fiffelare.

Herr talman! Jag har noterat ett skrivfel som jag gärna vill få fört till protokollet. Det förekommer på s. 7 under rubriken Anslag inom utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution. I stycket som börjar med ”med anledning av bildandet av Kronofogdemyndigheten” står det att det kostade 38,4 miljarder kronor. Så var det inte. Det var en tusendel av detta. Det var 38,4 miljoner kronor. Det är lite skillnad. Det hade varit bra om pengarna hade kunnat överföras till den nya myndigheten, men det går inte. Det är fråga om 38,4 miljoner kronor.

Socialdemokraterna har en intressant tilläggs punkt. Man vill anslå 5 miljoner kronor – Britta Rådström hade synpunkter på detta – till opinionsbildning mot skattefusk. Varför har vi avstyrkt detta? Det finns två grunder för detta. Den ena är att det är tveksamt om en myndighet ska bedriva opinionsbildning. Den andra är att summan är så otroligt liten. Det är klart att man kan göra mycket med en liten siffra, men vad kostar hela Skatteverket där ni vill lägga till 5 miljoner? Jo, 6 241 000 000! Det är drygt ½ %. Ni får gärna göra en stor sak av detta, men tro inte att det kommer att ändra skattemoralen. Det är andra saker som påverkar detta.

Jag vill slutligen ta upp en sak som berör Tullverket och som inte har att göra med departementsplaceringen. Vid utfrågningen av Karin Starrin ställdes frågan om Tullverket är effektivt eller inte. Majoriteten har inga särskilda förslag till förändringar. Jag liksom några andra har tagit del av utvecklingen inom Tullverket, och jag måste konstatera att Tullverket har

varit utsatt för många förändringar under senare år. Det ändras lika mycket där som i Stockholms läns landsting. Då förstår alla vilken katastrof det är.

Nu är en ny utredning och en ny förändring på gång. Jag menar att det allra viktigaste är att fråga sig om Tullverket är effektivt. Jag menar att man kan se det på prisbildningen på otäckta saker som narkotika, cigaretter och så vidare. Det märks inte så mycket när det gäller alkohol. Vi måste konstatera att trots ökade beslag på många områden har Tullverket dessvärre inte fått den optimala organisation som behövs. Det är alldeles för mycket narkotika som förs in i landet. Det är det största problemet med Tullverket. Vi behöver jobba mycket mer med detta.

I övrigt vill jag yrka bifall till förslaget i betänkandet.

Anf. 140 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik:

Herr talman! Jag har några frågor till Gunnar Andrén. Flera förslag i budgetpropositionen kommenterades av Skatteverkets generaldirektör när han besökte utskottet. Mycket – inte allt – ska gälla från den 1 januari. Han ansåg att det var svårt att hinna med vissa av reformerna – förändringarna – bland annat inför kommande deklarationer. Det gäller exempelvis höjda gränser för reseavdrag, övriga utgifter, inte minst information om fastighetsskatten samt jobbskatteavdraget. Förslaget om sänkning av arbetsgivaravgifterna i tjänstesektorn kommenterade han med ”att det känns som en rysare”. Är det att förenkla att införa nya avdrag och krångla till skatter? Lite av detta var Jörgen Johansson inne på tidigare.

När det gäller sänkning av arbetsgivaravgifterna i tjänstesektorn skulle jag vilja veta inom vilka tjänsteföretag det är fråga om. Gäller det alla eller är det några? Hur är det möjligt att göra en rättvis gränsdragning med tanke på EU:s regler och konkurrensen?

Anf. 141 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Herr talman! Det är riktigt att Skatteverkets chef Mats Sjöstrand uttryckte tvivel om att klara allt. Dock var huvudkonklusionen av hans resonemang att genom att anstränga sig skulle man klara alla förelagda uppgifter. Det har också meddelats till finansutskottet i ett senare yttrande som inte vi i skatteutskottet hade möjlighet att ta del av när vi behandlade det här ärendet. Men det finns tryckt som en bilaga till skatteutskottet.

Herr talman! Jag uppfattade det så att Mats Sjöstrand gav klartecken för att Skatteverket skulle klara alla uppgifter som regeringen hade föreslagit på ett nöjaktigt sätt. Det är riktigt att han sade att det onekligen innebär en ökad belastning på verket och att det hade varit bättre med längre tid. Men precis som Jörgen Johansson sade hade regeringen kort tid att förbereda propositionen.

I övrigt tar Britta Rådström upp en fråga som jag gärna skulle vilja svara på i annat sammanhang, och den har att göra med politikens inriktning. Jag avstår från detta nu, men det är ingen ringaktning. Just nu hanterar vi inte skattepolitiken utan Skatteverket, så jag var inte riktigt beredd på just den frågan. Men jag svarar gärna på den i annat sammanhang. Vi kan inte ta en interpellationsdebatt, men vi kan vid tillfälle ta en allmän debatt på någon gata eller något torg om den fråga som Britta Rådström ställer om skattepolitikens förenlighet med EU i vissa avseenden.

Prot. 2006/07:35
7 december

*Anslagen till
Skatteverket,
Kronofogde-
myndigheten och
Tullverket, m.m.*

*Anslagen till
Skatteverket,
Kronofogde-
myndigheten och
Tullverket, m.m.*

den. Jag kan inte svara på frågan just nu, därför att jag hade förberett mig på anslagen till Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och Tullverket.

Anf. 142 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik:

Herr talman! Men det är alltid intressant att diskutera skattepolitiken generellt, eftersom anslagsdiskussionen här annars blir väldigt fyrkantig och kort. Vi har ju inte så många debatter under året.

Jag har då en annan fråga till Gunnar Andrén, som jag också ställde till Jörgen Johansson, och det gäller bekämpning av skattefusk: Är ni beredda att stödja våra förslag när det gäller kassaregister och personalliggare? Vi har till och med föreslagit ett bidrag till de små företagen för att kunna införa de av EU nu godkända kassaregistren.

Jag har också en kommentar till de 5 miljonerna. De skulle ju inte gå till agitation utan till information. Det var 5 miljoner speciellt riktat till Skatteverket, förutom de 175 miljonerna till alla de här myndigheterna.

Anf. 143 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik:

Herr talman! Jag tror att vi kommer att få se många olika förslag om åtgärder för det som Britta Rådström tar upp om att förebygga fiffel och annat inom kontantbranscherna. Exakt vilka metoder som man ska använda kan vi diskutera. Jag var personligen i en reservation förra året väldigt kritisk mot det som då beslutades om personalliggare, med den utformning det fick. Jag har för mig att jag till och med var ensam reservant i utskottet i den frågan. Jag kan därför inte säga att jag tycker om den utformning som ni gav det.

Det betyder absolut inte att vi inte tycker att man ska se till att förebygga fusk och fiffel i kontantbranscherna. Men man får fundera på om det var en bra metod. Jag tyckte inte det då. Vi får se vad regeringen kommer fram till. Den kanske har andra argument. Det kanske finns andra sätt att hantera det här med kassaregister och så vidare.

Jag ställer mig inte avvisande till detta, men i fråga om själva tekniken, exakt hur det ska vara, har åtminstone inte jag tänkt färdigt. Men huvudlinjen är att det inte ska löna sig att fiffla. Vi måste se till detta.

Om jag samtidigt tar frågan om personalliggare, måste man se till en så enkel sak som att ett familjeföretag, till exempel inom pizzeriabranschen, kanske inte alltid kan ha en personalliggare som är perfekt. Man kanske kan ställa ett sådant krav på ett stort serveringsföretag, men det är väldigt olika.

De regler som föreslogs på det här området tyckte jag, uppriktigt sagt, var ganska fyrkantiga. Det var motivet till att jag var tveksam till om de skulle fungera för alla företag, både för enmansföretagaren och för det jättestora företaget med flera hundra anställda. Det är egentligen samma sak med byggarbetsplatser med otroligt många entreprenörer. Det är inte så lätt att uppfylla så speciella krav.

Anf. 144 LENNART SACRÉDEUS (kd):

Herr talman! På Kristdemokraternas vägnar ber jag att få yrka bifall till förslaget i skatteutskottets betänkande.

Jag vill gärna instämma i det min kollega Jörgen Johansson sade. När jag avstyrker de lagda motionerna i ärendet vill jag på intet sätt förringa klokskapen i många av de förslagen. Det är en styrka i vår riksdag att vi

kan lägga förslag och därmed stimulera tankar och idéer ömsesidigt för framtiden.

Med detta sagt vill jag gå in på Skatteverket.

Skatteverket har ett alltmer fullödigt mål, och det handlar om att på ett effektivt sätt säkerställa att lagstiftad skatt verkligen inbetalas. Parallellt med detta har Skatteverket successivt stärkt och byggt ut sina servicefunktioner och sin tillgänglighet gentemot medborgarna med den nya teknikutvecklingen. Det är något som är väldigt positivt och som välkomnas av allmänheten.

Ärligen hanterar Skatteverket imponerande volymer ärenden. Det kräver stor kompetens och noggrannhet. Det kräver ett vänligt och korrekt bemötande gentemot allmänheten. Serviceanda, effektivitet och begriplighet ser vi medborgare och lagstiftare som viktiga ledstjärnor för Skatteverket. Jag är övertygad om att myndigheten ser detta för egen del. Jag är övertygad om att personalen – det är säkert samtliga här – bemödar sig om att uppfylla dessa målsättningar. Samtidigt är det något som hela tiden måste hållas levande och utvecklas.

Herr talman! Regering och riksdag har som lagstiftare och medelsansvarare hela tiden ett ansvar att stärka skattesystemets legitimitet, etiskt och skatterättsligt. Det handlar såväl om skattetryck som om enskilda skatters konstruktion, deras begriplighet och hanterbarhet.

I detta ligger också betydelsen av Skatteverkets egen organisation. Det berör inte minst allmänhetens tillgänglighet på annat sätt än bara via nätet, hur viktigt det än är, utan att rent fysiskt kunna besöka ett skattekontor och rent personligen kunna tala med en handläggare. Det är viktigt att skattekontoren finns utspridda över hela vårt avlånga och ibland så glest befolkade land, att inte de mindre kontoren på mindre orter utarmas på personal och på service eller, vilket händer, att anställda förvisso rent fysiskt finns på ett skattekontor men rent organisatoriskt tillhör en annan enhet. Det får konsekvenser för ledning, för sammanhållning och för känslan för en fysisk arbetsplats, för det kontor där man arbetar.

Vi kristdemokrater är övertygade om att många andra här i riksdagen kommer att följa den här utvecklingen. Vi önskar ingen utarmning av mindre skattekontor.

Herr talman! Skatteverket fick i innevarande års budget 225 miljoner kronor extra i syfte att stärka sitt kontrollarbete och för förebyggande åtgärder i kampen mot ekonomisk brottslighet, skattefusk och skatteundandragande. Denna förstärkning var mycket positiv. Vi välkomnar att den finns med i den budget som gäller för 2007. Det handlar om väl använda medel. Det handlar om medel som verkligen behövs.

Det har nämnts tidigare i debatten att man bedömer att de undandragna skattemedlen rör 100 miljarder kronor. För att den siffran ska bli lite mer begriplig kan man säga 100 000 miljoner kronor. Det blir väldigt mycket pengar. Dem skulle vi kunna göra väldigt mycket gott med i vårt samhälle, till vård, skola och utbildning, till infrastruktur – till så mycket mer än om de pengarna aldrig betalades in.

Vi kristdemokrater – det delar vi med alla andra; vi är inte vare sig bättre eller sämre på den punkten – menar att den svarta marknadens utbredning allvarligt skadar den svenska ekonomin och skadar det svenska samhället. Den skadar oss alla som medborgare. Den skadar oss personligen.

Prot. 2006/07:35
7 december

*Anslagen till
Skatteverket,
Kronofogde-
myndigheten och
Tullverket, m.m.*

Detta förhållande att den svarta ekonomin är skadlig för landet bekräftas av ett flertal studier och utredningar. Det handlar inte bara om regelrätta inkomstbortfall – vi har här nämnt 100 miljarder kronor, eller 100 000 miljoner kronor. Det handlar också om en nedsatt tilltro till själva det svenska skattesystemet och en försvagning av samhällsmoralen, en försvagning av känslan att vi bygger det här landet tillsammans.

Herr talman! Konkurrensen mellan företag snedvrids, och affärsmoralen luckras upp. För att minska den svarta sektorns omfattning måste därför det ständiga arbetet med en effektivare och mer träffsäker skattekontroll fortsatt utvecklas. Här ska alla vi partier i riksdagen hjälpas åt. Vi ska bistå varandra med kloka förslag. Vi har all anledning att lyssna till varandra.

Tidigare har det funnits en tradition, som har brutits på sistone, att försöka finna en samsyn, åtminstone mellan fem partier, vad gäller försvarsuppgörelser. Varför inte detta också i kampen mot ekonomisk brottslighet och skattefusk?

Herr talman! Jag vill komma in på ett helt annat område som gäller Skatteverket. Bland Skatteverkets anställda är 62 % kvinnor. Bland Kronofogdemyndighetens anställda är andelen kvinnor 71 %. Det är icke något illa i detta, men det finns bevisligen en bristande könsbalans. Den bör vara ett observandum för oss alla, för myndigheterna själva och inte minst inför framtiden.

Herr talman! Avslutningsvis vill jag ta upp ett ämne som kan uppfattas som att det ligger vid sidan av huvudstråket, det som vi har diskuterat i dag.

Det handlar först om arbetsmoralens betydelse. Jag tror att det inte är minst viktigt i myndigheter som rör kontrollfunktioner, strafföreläggande och känslig myndighetsutövning att man hela tiden arbetar med att upprätthålla en god arbetsmoral. Det gäller inte minst den typ av myndigheter som vi diskuterar i dag. Det är oerhört viktigt för självkänslan, i jobbet, att man känner att man når resultat. Det är det bästa sättet att stärka arbetsmoralen.

Det andra som jag avslutningsvis ville nämna gäller Tullverket. Tullverket har förvisso en roll som handlar om ekonomi och kontroll av varor och vad som passerar våra gränser. Men man ska inte underskatta Tullverkets roll – jag vill verkligen lyfta fram det – i kampen mot människohandel eller, rent ut sagt, det slaveri som drabbar så många unga kvinnor i Europa och som även, beklagligtvis, berör vårt eget land. Detta slaveri och denna vidriga handel med människor, inte minst med kvinnor, måste på alla sätt bekämpas för att upprätthålla Sverige och Europa som civiliserade samhällen. Det ingår också i Tullverkets roll vid våra gränser. I detta har Tullverket en oerhört viktig roll att spela.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 13 §.)

Kammaren beslutade kl. 15.31 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 17.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 17.00.

13 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

KU3 Riksdagen i en ny tid (vilande lagförslag)

Punkt 1 (Riksdagens arbete med EU-frågor)

1. utskottet

2. res. (s)

Votering:

181 för utskottet

108 för res.

3 avstod

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 83 m, 21 fp, 20 kd, 14 v, 26 c, 17 mp

För res.: 106 s, 2 v

Avstod: 3 v

Frånvarande: 24 s, 14 m, 7 fp, 4 kd, 3 v, 3 c, 2 mp

KU4 Riksdagens arbetsformer

Punkt 3 (Motionsrätten)

1. utskottet

2. res. 1 (mp)

Votering:

264 för utskottet

18 för res. 1

8 avstod

59 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 102 s, 83 m, 21 fp, 20 kd, 14 v, 24 c

För res. 1: 1 c, 17 mp

Avstod: 4 s, 4 v

Frånvarande: 24 s, 14 m, 7 fp, 4 kd, 4 v, 4 c, 2 mp

Punkt 4 (Utskotten)

1. utskottet

2. res. 2 (v)

Votering:

273 för utskottet

19 för res. 2

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 106 s, 83 m, 21 fp, 20 kd, 26 c, 17 mp

För res. 2: 19 v

Frånvarande: 24 s, 14 m, 7 fp, 4 kd, 3 v, 3 c, 2 mp

Punkt 6 (Riksdagsledamöternas villkor)

1. utskottet

2. res. 3 (v)

Votering:

254 för utskottet

20 för res. 3

17 avstod

58 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 104 s, 83 m, 21 fp, 20 kd, 26 c

För res. 3: 19 v, 1 mp

Avstod: 1 s, 16 mp

Frånvarande: 25 s, 14 m, 7 fp, 4 kd, 3 v, 3 c, 2 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

CU2 Ändringar i luftfartslagen

Kammaren biföll utskottets förslag.

MJU3 Skärpta djurskyddskrav för minkuppfödning

1. utskottet

2. res. (s, v, mp)

Votering:

152 för utskottet

136 för res.

4 avstod

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 3 s, 83 m, 20 fp, 20 kd, 26 c

För res.: 99 s, 1 fp, 19 v, 17 mp

Avstod: 4 s

Frånvarande: 24 s, 14 m, 7 fp, 4 kd, 3 v, 3 c, 2 mp

14 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Proposition

2006/07:24 Förenklad hantering av medborgarförslag

Skrivelse

2006/07:18 2006 års redogörelse för tillämpningen av lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll

Motion

med anledning av framst. 2006/07:RRS7 Riksrevisionens styrelses framställning angående Socialstyrelsen och de nationella kvalitetsregistren 2006/07:So2 av Mona Sahlin m.fl. (s)

Försvarsutskottets betänkande

2006/07:FöU1 Försvaret samt beredskap mot sårbarhet – budgetåret 2007

Socialförsäkringsutskottets betänkanden

2006/07:SfU2 Utgiftsområde 8 Migration

2006/07:SfU4 Några följändringar med anledning av ny kriminalvårdslagstiftning

Trafikutskottets betänkande

2006/07:TU1 Utgiftsområde 22 Kommunikationer

15 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 7 december

2006/07:133 Medelhavsmuseet

av *Anneli Särnblad* (s)

till statsrådet Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2006/07:134 Kungl. myntkabinettet

av *Anneli Särnblad* (s)

till statsrådet Lena Adelsohn Liljeroth (m)

2006/07:135 Højningen av beloppsgränsen för allmänna avdrag

av *Hans Olsson* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

2006/07:136 Ensamstående kvinnor med barn och skattesänkningar

av *Birgitta Eriksson* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

2006/07:137 Abort för utländska kvinnor

av *Lars Ohly* (v)
till socialminister Göran Hägglund (kd)

2006/07:138 Lagändringar rörande jäv och bisyssla i offentlig förvaltning

av *Peter Hultqvist* (s)
till statsrådet Mats Odell (kd)

2006/07:139 Förbud mot klusterbomber

av *Birgitta Ohlsson* (fp)
till försvarsminister Mikael Odenberg (m)

2006/07:140 Möjligheten att förlägga skolavslutning till kyrkolokal

av *Mikael Oscarsson* (kd)
till statsrådet Jan Björklund (fp)

2006/07:141 Sommarjobb mot ungdomsarbetslöshet

av *Luciano Astudillo* (s)
till statsrådet Sven Otto Littorin (m)

2006/07:142 Utsatta kvinnors ekonomiska situation

av *Carina Ohlsson* (s)
till statsrådet Sven Otto Littorin (m)

2006/07:143 Resurser till naturreservat

av *Peter Hultqvist* (s)
till miljöminister Andreas Carlgren (c)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 12 december.

16 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställes

den 7 december

2006/07:293 Vaccination mot pneumokocker

av *Marina Pettersson* (s)
till statsrådet Maria Larsson (kd)

2006/07:294 Avpolitisering av högskolestyrelserna

av *Gunilla Tjernberg* (kd)
till utbildningsminister Lars Leijonborg (fp)

2006/07:295 Riwap till Sverige

av *Lena Hallengren* (s)
till statsrådet Gunilla Carlsson (m)

2006/07:296 Svenska statens ansvar för krigsoffer

av *Jasenko Omanovic* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:297 Narkotikaförsäljning som sker under hot

av *Lena Olsson* (v)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:298 Undantag från kvotplikt när det gäller lagen om elcertifikat och den elintensiva industrin

av *Ulf Berg* (m)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

2006/07:299 Nordjobb

av *Maria Öberg* (s)

till statsrådet Cristina Husmark Pehrsson (m)

2006/07:300 Rättssäkerhet i skatteprocesser

av *Ulf Sjösten* (m)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:301 Motala som kansliort för Linköpings tingsrätt

av *Andreas Norlén* (m)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:302 Svensk minnesdag för Raoul Wallenberg

av *Birgitta Ohlsson* (fp)

till statsminister Fredrik Reinfeldt (m)

2006/07:303 Jobbavdrag

av *Jasenko Omanovic* (s)

till finansminister Anders Borg (m)

2006/07:304 Åtgärder mot barnsexturism

av *Johan Pehrson* (fp)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:305 Stöd till västsahariska flyktingar i Algeriet

av *Birgitta Ohlsson* (fp)

till statsrådet Gunilla Carlsson (m)

2006/07:306 Försäkringsbolags tillgång till barns och ungas patientjournaler

av *Annie Johansson* (c)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

2006/07:307 Förändrade villkor för närradioföreningarna

av *Dan Kihlström* (kd)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

2006/07:308 Bonussystem i de statliga företagen

av *Thomas Östros* (s)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

2006/07:309 Anslaget till forskning med alternativa metoder till djurförsök

av *Inger Davidsson* (kd)

till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

2006/07:310 Renovering och modifiering av Haubits 77 B

av *Allan Widman* (fp)

till försvarsminister Mikael Odenberg (m)

2006/07:311 IMF:s och Världsbankens krav på fattiga länder

av *Luciano Astudillo* (s)

till statsrådet Gunilla Carlsson (m)

Prot. 2006/07:35

7 december

2006/07:312 Spelmissbruk

av *Else-Marie Lindgren* (kd)

till finansminister Anders Borg (m)

2006/07:313 Generaladvokatens yttrande över Finlands vargjakt

av *Ann-Kristine Johansson* (s)

till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

2006/07:314 Överteckning av investeringsstödet för byggandet av hyresrätter

av *Lars Mejern Larsson* (s)

till statsrådet Mats Odell (kd)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 12 december.

17 § Kammaren åtskildes kl. 17.08.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdets början till och med 9 § anf. 33 (delvis),
av andre vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 13.48,
av förste vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.31 och
av tredje vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ANNALENA HANELL

/Eva-Lena Ekman

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Ledighet	1
3 § Anmälan om kompletteringsval till utskott och OSSE-delegationen.....	1
4 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	2
5 § Hänvisning av ärenden till utskott	3
6 § Riksdagen i en ny tid (vilande lagförslag).....	3
Konstitutionsutskottets betänkande 2006/07:KU3	3
Anf. 1 BERIT ANDNOR (s).....	3
Anf. 2 HENRIK VON SYDOW (m).....	6
Anf. 3 BERIT ANDNOR (s) replik.....	7
Anf. 4 HENRIK VON SYDOW (m) replik.....	7
Anf. 5 BERIT ANDNOR (s) replik.....	8
Anf. 6 HENRIK VON SYDOW (m) replik.....	8
Anf. 7 ANNIE JOHANSSON (c).....	9
Anf. 8 Tredje vice talman LISELOTT HAGBERG (fp)	10
Anf. 9 BERIT ANDNOR (s) replik.....	11
Anf. 10 Tredje vice talman LISELOTT HAGBERG (fp) replik.....	12
Anf. 11 BERIT ANDNOR (s) replik.....	12
Anf. 12 Tredje vice talman LISELOTT HAGBERG (fp) replik.....	12
Anf. 13 INGVAR SVENSSON (kd)	13
Anf. 14 PERNILLA ZETHRAEUS (v).....	13
Anf. 15 MIKAEL JOHANSSON (mp)	14
7 § Riksdagens arbetsformer	15
Konstitutionsutskottets betänkande 2006/07:KU4	15
Anf. 16 PERNILLA ZETHRAEUS (v).....	15
Anf. 17 MIKAEL JOHANSSON (mp)	16
Anf. 18 BILLY GUSTAFSSON (s)	18
Anf. 19 PER BILL (m).....	19
(Beslut fattades under 13 §.).....	20
8 § Ändringar i luftfartslagen	20
Civilutskottets betänkande 2006/07:CU2	20
(Beslut fattades under 13 §.).....	20
9 § Skärpta djurskyddskrav för minkuppfödning.....	20
Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2006/07:MJU3	20
Anf. 20 CLAES VÄSTERTEG (c).....	20
Anf. 21 HELÉN PETTERSSON i Umeå (s)	21
Anf. 22 WIWI-ANNE JOHANSSON (v)	22
Anf. 23 TINA EHN (mp)	24
Anf. 24 JEPPE JOHNSSON (m).....	25
Anf. 25 WIWI-ANNE JOHANSSON (v) replik	28
Anf. 26 JEPPE JOHNSSON (m) replik.....	29
Anf. 27 WIWI-ANNE JOHANSSON (v) replik	30

Anf. 28	JEPPE JOHNSSON (m) replik	30
Anf. 29	HELÉN PETTERSSON i Umeå (s) replik	30
Anf. 30	JEPPE JOHNSSON (m) replik	31
Anf. 31	HELÉN PETTERSSON i Umeå (s) replik	31
Anf. 32	JEPPE JOHNSSON (m) replik	32
Anf. 33	ERIK A ERIKSSON (c)	32
Anf. 34	WIWI-ANNE JOHANSSON (v) replik	34
Anf. 35	ERIK A ERIKSSON (c) replik	34
Anf. 36	WIWI-ANNE JOHANSSON (v) replik	35
Anf. 37	ERIK A ERIKSSON (c) replik	35
Anf. 38	ANITA BRODÉN (fp)	35
Anf. 39	HELÉN PETTERSSON i Umeå (s) replik	36
Anf. 40	ANITA BRODÉN (fp) replik	37
Anf. 41	HELÉN PETTERSSON i Umeå (s) replik	37
Anf. 42	ANITA BRODÉN (fp) replik	37
Anf. 43	TINA EHN (mp) replik	38
Anf. 44	ANITA BRODÉN (fp) replik	38
Anf. 45	TINA EHN (mp) replik	39
Anf. 46	ANITA BRODÉN (fp) replik	39
Anf. 47	SVEN GUNNAR PERSSON (kd)	39
Anf. 48	HELÉN PETTERSSON i Umeå (s) replik	40
Anf. 49	SVEN GUNNAR PERSSON (kd) replik	41
Anf. 50	HELÉN PETTERSSON i Umeå (s) replik	41
Anf. 51	SVEN GUNNAR PERSSON (kd) replik	41
Anf. 52	CECILIA WIDEGREN (m)	41
Anf. 53	WIWI-ANNE JOHANSSON (v) replik	43
Anf. 54	CECILIA WIDEGREN (m) replik	43
Anf. 55	WIWI-ANNE JOHANSSON (v) replik	44
Anf. 56	CECILIA WIDEGREN (m) replik	44
Anf. 57	TINA EHN (mp) replik	44
Anf. 58	CECILIA WIDEGREN (m) replik	45
Anf. 59	TINA EHN (mp) replik	45
Anf. 60	CECILIA WIDEGREN (m) replik	45
Anf. 61	LARS-IVAR ERICSON (c)	46
Anf. 62	BIRGITTA OHLSSON (fp)	47
Anf. 63	HELENA LEANDER (mp)	49
Anf. 64	SVEN GUNNAR PERSSON (kd) replik	50
Anf. 65	HELENA LEANDER (mp) replik	50
Anf. 66	SVEN GUNNAR PERSSON (kd) replik	51
Anf. 67	HELENA LEANDER (mp) replik	51
Anf. 68	PETER JEPPSSON (s)	51
Anf. 69	HELENA LEANDER (mp) replik	52
Anf. 70	PETER JEPPSSON (s) replik	53
Anf. 71	HELENA LEANDER (mp) replik	53
Anf. 72	PETER JEPPSSON (s) replik	53
Anf. 73	ANITA BRODÉN (fp)	53
	(Beslut fattades under 13 §.)	54

Skatteutskottets betänkande 2006/07:SkU1 54

Anf. 74 BRITTA RÅDSTRÖM (s) 54

Anf. 75 MARIE ENGSTRÖM (v) 55

Anf. 76 FREDRIK SCHULTE (m) 57

Anf. 77 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik 58

Anf. 78 FREDRIK SCHULTE (m) replik 58

Anf. 79 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik 58

Anf. 80 FREDRIK SCHULTE (m) replik 58

Anf. 81 MARIE ENGSTRÖM (v) replik 59

Anf. 82 FREDRIK SCHULTE (m) replik 59

Anf. 83 MARIE ENGSTRÖM (v) replik 60

Anf. 84 FREDRIK SCHULTE (m) replik 60

(forts. 12 §) 61

Ajournering..... 61**Återupptagna förhandlingar 61****11 § Statsministerns frågestund..... 61**

Anf. 85 FÖRSTE VICE TALMANNEN 61

Förändringar av a-kassan och kvinnors villkor 61

Anf. 86 BRITT BOHLIN OLSSON (s) 61

Anf. 87 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) 62

Anf. 88 BRITT BOHLIN OLSSON (s) 62

Anf. 89 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) 63

Avskaffandet av stopplagen 63

Anf. 90 ALICE ÅSTRÖM (v) 63

Anf. 91 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) 63

Anf. 92 ALICE ÅSTRÖM (v) 64

Anf. 93 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) 64

Gasledning i Östersjön 64

Anf. 94 PETER ERIKSSON (mp) 64

Anf. 95 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) 65

Anf. 96 PETER ERIKSSON (mp) 65

Anf. 97 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) 65

Antisemitismen i Sverige..... 66

Anf. 98 HANS WALLMARK (m) 66

Anf. 99 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) 66

Avtalsfrihet..... 66

Anf. 100 FREDRICK FEDERLEY (c) 66

Anf. 101 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) 67

Den tillfälliga asyllagen 67

Anf. 102 FREDRIK MALM (fp) 67

Anf. 103 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) 67

E 6 och E 22 i Skåne..... 67

Anf. 104 ALF SVENSSON (kd) 67

Anf. 105 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m) 68

Utförsäljning av akutsjukhus 68

Anf. 106 MONA SAHLIN (s) 68

Anf. 107 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	69
<i>Finansieringen av skattesänkningar</i>	69
Anf. 108 BERIT ANDNOR (s)	69
Anf. 109 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	69
<i>Mobbning på arbetsplatser</i>	70
Anf. 110 ULF HOLM (mp).....	70
Anf. 111 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	70
<i>Finansieringen av skattesänkningar</i>	71
Anf. 112 BIRGITTA ERIKSSON (s)	71
<i>Forskning inom psykiatrin</i>	71
Anf. 113 FINN BENGTSSON (m)	71
Anf. 114 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	71
<i>Bostadspolitiken och utanförskapet</i>	71
Anf. 115 EGON FRID (v).....	71
Anf. 116 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	72
<i>Dataintrång och förtroendet för demokratin</i>	72
Anf. 117 CARINA HÄGG (s).....	72
Anf. 118 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	73
<i>Transportbidraget</i>	73
Anf. 119 KARIN ÅSTRÖM (s)	73
Anf. 120 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	73
<i>Information om den svenska sexköpslagen</i>	74
Anf. 121 THOMAS BODSTRÖM (s)	74
Anf. 122 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	74
<i>Ideellt arbete</i>	74
Anf. 123 KENNETH JOHANSSON (c)	74
Anf. 124 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	75
<i>Arbetsmarknadsutbildning och vuxenutbildning</i>	75
Anf. 125 EVA-LENA JANSSON (s).....	75
Anf. 126 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	75
<i>Litteraturpristagares verk som gåva till gymnasister</i>	76
Anf. 127 CECILIA WIKSTRÖM i Uppsala (fp)	76
Anf. 128 Statsminister FREDRIK REINFELDT (m)	76
Anf. 129 FÖRSTE VICE TALMANNEN	76
12 § (forts. från 10 §) Anslagen till Skatteverket,	
Kronofogdemyndigheten och Tullverket, m.m. (forts.	
SkU1).....	76
Anf. 130 JÖRGEN JOHANSSON (c).....	76
Anf. 131 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik.....	78
Anf. 132 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik	78
Anf. 133 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik.....	78
Anf. 134 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik	78
Anf. 135 MARIE ENGSTRÖM (v) replik	79
Anf. 136 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik	79
Anf. 137 MARIE ENGSTRÖM (v) replik	80
Anf. 138 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik	80
Anf. 139 GUNNAR ANDRÉN (fp).....	81
Anf. 140 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik.....	83

Anf. 141 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	83	Prot. 2006/07:35
Anf. 142 BRITTA RÅDSTRÖM (s) replik	84	7 december
Anf. 143 GUNNAR ANDRÉN (fp) replik	84	
Anf. 144 LENNART SACRÉDEUS (kd)	84	
(Beslut fattades under 13 §.)	86	
Ajournering	87	
Återupptagna förhandlingar	87	
13 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	87	
KU3 Riksdagen i en ny tid (vilande lagförslag)	87	
KU4 Riksdagens arbetsformer	87	
CU2 Ändringar i luftfartslagen	88	
MJU3 Skärpta djurskyddskrav för minkuppfödning	88	
SkU1 Anslagen till Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och Tullverket, m.m.	89	
14 § Bordläggning	89	
15 § Anmälan om interpellationer	89	
16 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	90	
17 § Kammaren åtskildes kl. 17.08.	92	

Tryck: Elanders, Vällingby 2007